

Voorlopige agenda van de commissie Werk en Inkomen van 14 oktober 2015

Hierbij wordt u uitgenodigd voor de openbare vergadering van de commissie Werk en Inkomen

Datum: woensdag 14 oktober 2015
Aanvang: 16:30 uur
Locatie: Oude raadzaal
Voorzitter: I.M. Jongman-Mollema
Griffier: mevr. A. Weiland t.(050) 367 7678

Opening

[Bijlage - Uitnodigingsbrief W&I 14-10-2015](#) (pdf)

A Algemeen deel

A1. Opening en mededelingen

A.2. Vaststelling verslag
[2015-09-16 Verslag W&I](#) (pdf)

A.3. Vaststelling agenda

A4. Afspraken en planning

A4a. Besluitenlijst
[Bijlage - 2015-09-16 besluitenlijst W&I](#) (pdf)

A4b. Lange termijn agenda
[Bijlage - LTA W&I oktober 2015](#) (pdf)

A4c. Lijst initiatiefvoorstellen en moties
[Bijlage - IM-lijst W&I oktober 2015](#) (pdf)

A5. Conformstukken

A6. Ingekomen stukken
[Lijst van ingekomen stukken voor W&I oktober 2015](#) (pdf)

A7. Rondvraag

B Inhoudelijk deel

- B1.** TTIP-vrije gemeente
(collegebrief 18 september 2015)
Collegebrief - TTIP-vrije gemeente (pdf)
- B2.** Ontwikkelingen Stadjerspas
(collegebrief, 18 september 2015)
Collegebrief - Ontwikkelingen Stadjerspas (pdf)
- B3.** Start Innovatie sociale zekerheid
(collegebrief, 2 oktober 2015)
Collegebrief - Start Innovatieve Sociale Zekerheid (pdf)
Ingekomen stukken - Nr. 15 Toelichting brief 'Start Innovatie Sociale Zekerheid' commissie W&I 14 oktober - college (pdf)

Sluiting

Bij de inhoudelijke agendapunten onder A en B kunnen burgers gebruik maken van het inspreekrecht. Men krijgt daarvoor maximaal drie minuten. De totale inspreek-tijd per vergadering is maximaal een kwartier. Insprekers dienen zich minimaal 24 uur voor de vergadering aan te melden bij de commissiegriffier. De agenda's zijn onder voorbehoud. De definitieve agenda's worden in de vergadering vastgesteld.

U kunt deze vergadering live volgen via www.gemeenteraad.groningen.nl

Bijlage - Uitnodigingsbrief W&I 14-10-2015

Raadscommissie Werk en Inkomen
Telefoon 050-367 7678
annemarieke.weiland@ groningen.nl

Onderwerp Uitnodiging vergadering raadscommissie Werk en Inkomen d.d. 14 oktober 2015

Datum 2 oktober 2015 bijlage(n) div.

Geachte commissieleden,

Namens uw voorzitter, mevr. Inge Jongman, nodig ik u uit voor de vergadering van de raadscommissie Werk en Inkomen op woensdag **14 oktober 2015 van 16.30 tot 19.00 uur in de Oude raadzaal.**

Planning en afspraken

Graag maak ik u attent op de geactualiseerde LTA- en IM lijst met voorgestelde aanpassingen. Afhankelijk van uw goedkeuring worden de voorgestelde aanpassingen na de vergadering definitief aangepast.

Tevens is de besluitenlijst van 9 september 2015 toegevoegd.

Inhoudelijk

B.1 TTIP-vrije gemeente
(collegebrief 18-9-2015)

B.2 Ontwikkelingen Stadjerspas
(collegebrief, 18-9-2015)

Per 1 januari 2016 zal de vernieuwde digitale Stadjerspas actief zijn. In november wordt een voorlichtingscampagne gestart voor minima over de nieuwe mogelijkheden en voor ondernemers om meer van hen te betrekken bij de Stadjerspas.

B.3 Start Innovatie sociale zekerheid
(collegebrief, 2-10-2015)

Met vriendelijke groet,
namens de voorzitter,

Annemarieke Weiland,
Raadsadviseur Werk en Inkomen

2015-09-16 Verslag W&I

VERSLAG VERGADERING RAADSCOMMISSIE WERK EN INKOMEN

Datum: 16 september 2015

Plaats: Oude raadzaal

Tijd: 20.00 – 22.20 uur

Aanwezig: mw. I.M. Jongman-Mollema (voorzitter), dhr. B.N. Benjamins (D66), dhr. E. Zirkzee (D66), mw. L.R. van Gijlswijk (SP), dhr. H.W. Koks (SP, tot en met agendapunt B1), mw. M. Duin (SP, vanaf agendapunt B2), mw. C.E. Bloemhoff (PvdA), dhr. J.P. Loopstra (PvdA), mw. G. Chakor (GroenLinks), mw. P. Brouwer (GroenLinks), mw. A.M.J. Riemersma (Stadspartij), mw. E. Akkerman (VVD), dhr. J.R. Honkoop (VVD), dhr. M. Bolle (CDA), dhr. E.B. Koopmans (ChristenUnie), dhr. A.P.M. Banach (Student en Stad), dhr. T. van Zoelen (PvdD)

Wethouders: dhr. M.T. Gijsbertsen, dhr. P.S. de Rook, dhr. R. van der Schaaf

Afwezig m.k.: dhr. J.M. van Keulen

Namens de griffie: mw. A. Weiland (commissiegriffier)

Verslag: dhr. Z. Jeurig

Insprekers: dhr. Nijstadt (AOK), mw. Zwart (FNV), mw. Mak (persoonlijke titel) en mw. Kiki (persoonlijke titel) bij agendapunt B1.

Opening

A1. Opening en mededelingen

De voorzitter:

- Opent de vergadering en heet iedereen van harte welkom.

Dhr. Van der Schaaf (PvdA):

- Verzoekt het krantenartikel van afgelopen dinsdag met betrekking tot agendapunt B1 te kopiëren en uit te delen zodat elk commissielid er kennis van nemen. Het was beter geweest als het college een brief had gestuurd.

De voorzitter:

- Gaat na een korte discussie akkoord met het verzoek.

Wethouder Gijsbertsen:

- ‘Toentje’: Nijstee zoekt samen met Toentje naar alternatieven voor het stuk grond dat wegvalt vanwege woningbouw.
- Stadspas: vandaag ontvangt de raad een collegebrief over de digitalisering van de pas.
- Laptopregeling: de regeling loopt goed.
- Serviceteam: dit is een vervolg op het initiatief minima bellen minima. Het serviceteam verschaft telefonische informatie over regelingen. Het vorige project was succesvol.
- De commissie krijgt gelegenheid in het kader van het armoedebeleid projecten te bezoeken.
- Het college stuurt een brief met informatie over de wijze waarop SoZaWe in de wijken actief is. Het is een tussenpresentatie, vooruitlopend op de koersbepaling in januari. De brief komt in de plaats van een eerder afgesproken presentatie.
- Brief innovatie sociale zekerheid: de toegezegde brief wordt eind september verstuurd na het gesprek met de staatssecretaris.

De voorzitter:

- Stelt vast dat de commissie instemt met de voorstellen van wethouder Gijsbertsen over de twee brieven.

A2. Vaststelling verslag 17 juni 2015

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

A3. Vaststelling agenda

Onder A1 is afgesproken dat het krantenartikel dat betrekking heeft op B1 als extra stuk wordt toegevoegd.

De agenda wordt met inachtneming van dit punt gewijzigd vastgesteld.

Verslag vergadering raadscommissie Werk en Inkomen 16 september 2015

1

2015-09-16 Verslag W&I

A4. Afspraken en planning

a. Besluitenlijst 17 juni 2015

b. LTA september 2015

c. Lijst initiatiefvoorstellen en moties

Mw. Van Gijswijk (SP):

- Motie 2014-19, pinautomaten Hoogkerk: wat is de stand van zaken? Komt er een nieuwe pinautomaat in Hoogkerk?
- Spreker verzoekt om een reactie binnen twee weken en verzoekt wethouder Gijsbertsen dit door te geleiden naar de portefeuillehouder.

Wethouder Gijsbertsen:

- Verwijst naar de motiebrief die snel naar de raad komt.

Mw. Van Gijswijk (SP):

- Verzoekt de griffie te informeren of de motiebrief op tijd komt.

De voorzitter:

- Zegt toe navraag te zullen doen.

A5. Conformstukken

a. Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive Participatiewet 2015

(raadsvoorstel 28 augustus 2015)

Dit voorstel gaat als conformstuk naar de raad van 30 september 2015.

A6. Ingekomen stukken

Geen opmerkingen.

A7. Rondvraag

Er zijn geen punten voor de rondvraag.

Inhoudelijk deel

B1. Bespreekpunten uitbuiting en schijnconstructies (SP en PvdA),

informatie m.b.t. richting t.a.v. voorkoming van uitbuiting en schijnconstructies en de voortgang social return

(collegebrief 2 juli 2015)

Inspreker de heer Nijstadt (voormalig werknemer uitzendbureau AOK) is ijzervlechter en heeft gewerkt aan het Forum. Zijn werkgever is verdwenen terwijl dhr. Nijstadt nog geld tegoed heeft. De gemeente weet sinds vorig jaar oktober al van onderbetaling op de bouwplaats. Spreker hoopt dat de gemeente voor nabetaling gaat zorgen zoals is beloofd.

Inspreker mw. Zwart (FNV) is blij verrast dat de gemeente voor nabetaling zorgt en ervoor gaat zorgen dat aannemers zich aan de afspraken houden. FNV heeft de onderbetaling aan de kaak gesteld. De FNV wordt graag betrokken bij de nabetaling. Voor de toekomst zijn maatregelen nodig zoals op het gebied van controle en het geven van sancties.

Inspreker mw. Mak (op persoonlijke titel) gaat in op vrijwilligerswerk als tegenprestatie bij een uitkering. Het verplicht stellen van vrijwilligerswerk is een schijnconstructie. Verder wordt vaak regulier werk verdrongen of krijgen werknemers minder betaald.

Inspreker mw. Kiki (op persoonlijke titel) wijst op de collegebrief van 2 juli 2015. Daaruit blijkt dat de gemeente geen rol op zich wil nemen. De misstanden zullen dan ook niet verdwijnen. Waarom is het geanonimiseerde inspectierapport niet toegevoegd? Wat is de omvang van de uitbuiting bij het Forum? Waren er problemen met de buitenlandse werknemers bij het Infoversum?

Dhr. Koks (SP):

- Zegt dat de SP samen met de PvdA al meer dan een jaar vragen stellen over aanbestedingsprocedures. Ook het FNV plaatst kritische kanttekeningen bij de rol van de gemeente.

Dhr. Loopstra (PvdA):

- De Sontbrug: een aantal werknemers wacht nog op hun salaris. Wat doet de gemeente?

Verslag vergadering raadscommissie Werk en Inkomen 16 september 2015

2

2015-09-16 Verslag W&I

- De gemeente heeft als opdrachtgever een voorbeeldfunctie. De bedrijven moeten de salarissen betalen. Als dat niet voor 1 december 2015 gebeurt, moet de gemeente de betaling doen. Kan de gemeente toezeggen dat er op 1 december 2015 betaald gaat worden?
- Als de twee bedrijven niet betalen, gaan SP en PvdA ervan uit dat beide op de zwarte lijst worden geplaatst. Klopt dat?

Dhr. Bolle (CDA):

- Merkt op dat het plaatsen van de bedrijven op de zwarte lijst en het uiterlijk voor de kerst betalen van salarissen al in de collegebrief staat.

Dhr. Loopstra (PvdA):

- Zegt dat een nieuw feit is dat er voor de kerst zal worden betaald. Zo zijn er meer. Spreker verwijst naar het krantenartikel.

Dhr. Koks (SP):

- Gaat in op handhaving tijdens de uitvoering van gemeentelijke opdrachten. Het voorkomen van uitbuiting moet in de aanbestedingsvoorwaarden staan. Krachtige controle is nodig. Een meldpunt is wenselijk.

Mw. Akkerman (VVD):

- Vraagt of de brief van het college voldoende waarborgen biedt.

Dhr. Koks (SP):

- Vindt dat de gemeente tijdens de uitvoering een zeer terughoudende en te afwachtende rol speelt.

Dhr. Loopstra (PvdA):

- Gaat in op de opmerking in de collegebrief dat de gemeente voor zichzelf een beperkte rol ziet bij misstanden. In de Memorie van Toelichting bij de wet Schijnconstructies staat dat de hoofdopdrachtgever een actieve rol heeft.
- Waarom negeert de gemeente de intentie van de wet? Neemt de gemeente het risico medeverantwoordelijk te worden voor onderbetaling?

Mw. Chakor (GroenLinks):

- Merkt op dat een aantal gemeentelijke maatregelen wel degelijk passend zijn.

Dhr. Loopstra (PvdA):

- Wijst nogmaals op de collegebrief en de wet.

Mw. Chakor (GroenLinks):

- Zegt dat de gemeente een proactieve rol, een strenge selectie, en andere dingen wil.

Dhr. Loopstra (PvdA):

- Wijst nogmaals op de collegebrief en zijn woordvoering.

Dhr. Koks (SP):

- Gaat in op het inkoopbeleid van de gemeente en de daarbij gehanteerde voorwaarden. Het gaat daarbij over waarden. In samenwerkingsconstructies zijn dergelijke waarden eveneens belangrijk. als die niet worden gerespecteerd, moet niet worden samengewerkt.

De voorzitter:

- Geeft het woord aan de fracties.

Mw. Akkerman (VVD):

- Zegt tegen onderbetaling te zijn. De fractie heeft na lezing van de brief en het krantenartikel de indruk dat het college het voortvarend aanpakt.

Dhr. Zirkzee (D66):

- Wijst op de wet Aanpak schijnconstructies. De gemeente was bij de Sontbrug de opdrachtgever. De gemeente onderkent het probleem en heeft een actieve houding: zie de opvatting over de zwarte lijst. Samen met de aannemer moet de gemeente ervoor zorgen dat betaling plaatsvindt.
- De genoemde maatregelen zijn nuttig en noodzakelijk.
- Proactieve controle is geen gemeentelijke taak. Proactief handelen is iets anders.
- De fractie wacht de uitwerking van de maatregelen af.

Mw. Riemersma (Stadspartij):

- De Sontbrug was miljoenen goedkoper dan gedacht. Kan de gemeente de gedupeerden daarmee compenseren?

2015-09-16 Verslag W&I

- Het lijkt ondoenlijk voor het college en de gemeente om de betreffende bepalingen in de cao te controleren. Meer ambtelijke inzet is ongewenst.
- De gemeente hoeft ook de loonbetaling niet te controleren.

Dhr. Koopmans (ChristenUnie):

- De gemeente heeft een verantwoordelijke rol als zij opdrachtgever is.
- Een proactieve rol is nodig om goed te kunnen controleren.
- Waarom heeft het bij de Sontbrug zo lang geduurd nadat in oktober 2014 de eerste signalen kwamen?
- Aanvullende maatregelen ten opzichte van de nieuwe wet: in de brief wordt de systematiek Past Performance genoemd. Gaat het college hiermee aan de slag? Of geeft het de voorkeur aan de zwarte lijst?

Mw. Chakor (GroenLinks):

- Vindt proactieve controles belangrijk om uitbuiting en misbruik te voorkomen. Het is goed dat het college wil samenwerken met het FNV, strenger wil selecteren en goed gedrag wil belonen.
- De Sontbrug: wat doet de gemeente als de twee bedrijven hun verantwoordelijkheid niet willen nemen? Het mag niet zo zijn dat de gemeente de nabetaaling sowieso oplost.
- De gemeente of een andere instantie zal tijdens de uitvoering controles kunnen uitvoeren of de wet wordt nageleefd.

Dhr. Van Zoelen (PvdD):

- Klopt het dat het college te allen tijde schijnconstructies wil voorkomen?
- De Sontbrug: het is goed dat de gemeente zich inzet om de gedupeerden voor de kerst betaald te krijgen. Waarom is dit niet eerder opgepakt?
- Handhaving en uitvoering: vinden de andere fracties ook dat onder verantwoordelijkheid van de gemeente proactief controles moeten worden uitgevoerd? Dit kan in aanbestedingscontracten worden vastgelegd.
- Gezamenlijke projecten: de fractie is er voorstander van dat andere partijen dezelfde inkoopvoorwaarden hanteren als de gemeente.
- Acties door de gemeente bij overtreding: de aannemers moeten aangespoord worden na een overtreding de boel direct recht te zetten.
- Regionale werkgelegenheid: spreker is het eens met dit bespreekpunt. Het college moet ook oog hebben voor uitbuiting en mensenhandel in het algemeen.

Dhr. Bolle (CDA):

- Vindt de brief van het college uitstekend en gaat daarom niet in op alle bespreekpunten.
- Wat ontstaat aan extra claims bij andere partijen als de gemeente overgaat tot betaling van de achterstallige salarissen van de werknemers bij de Sontbrug, zoals de wet voorschrijft?
- De Sontbrug: waarom heeft het zo lang geduurd?

Dhr. A.P.M. Banach (Student en Stad):

- Is tevreden over de wijze waarop op recente ontwikkelingen wordt gereageerd. Er worden stappen gezet om dit soort misstanden in de toekomst te voorkomen.

Wethouder Van der Schaaf:

- Onderschrijft het belang van deze discussie.
- Zegt dat naast het wettelijke en het juridische aspect, het morele aspect essentieel is. Het gaat om de kwaliteit van het werk en om respect. Misstanden en uitbuiting ondermijnen deze waarden.
- De gemeente moet de wijze waarop aanbestedingen en inkoop worden gedaan, aanpassen. In de brief staat hoe dat gaat gebeuren. De wethouder wijst op de proactieve rol van de gemeente. De vakbonden worden als partners gezien. Als de gemeente opdrachtgever is, is dit uitermate belangrijk. Als de gemeente geen opdrachtgever is, speelt de voorbeeldfunctie een rol.
- Het krantenartikel is een vervolg op de brief. Naast de juridische kant is het handelen in de praktijk noodzakelijk. De werknemers bij de Sontbrug: het is noodzaak dat zij betaald worden.

2015-09-16 Verslag W&I

- De wethouder legt de mogelijkheden van de nieuwe wet uit. De waarden in de wet moeten door andere partijen worden onderschreven. Zo kan worden voorkomen dat werkgelegenheid uit de regio weglekt.
- De betaling door BAM: het college probeert dit zo snel mogelijk te doen. De wethouder wil geen datum noemen maar het gebeurt zeker voor de kerst.
- De gemeente heeft bij misstanden wel degelijk een rol. Die rol wordt buiten het juridische kader opgepakt.

Wethouder De Rook:

- Het instrumentarium in de wet is beperkt. De gemeente kan bijvoorbeeld geen boetes geven.
- De wethouder legt uit wat de gemeente bij de misstanden in verband met de Sontbrug heeft gedaan. De inspectie SZW is ingeschakeld en de hoofdaannemer is om een rapport gevraagd. Naast het juridische aspect is handelen in de praktijk belangrijk.
- De zwarte lijst is van belang om misstanden in de toekomst te voorkomen.
- Het beleid is erop gericht dat werkgevers de zaken aan de voorkant goed regelen.
- De toekomstige contracten kunnen beter zodat controle op de werkvloer mogelijk is.

Dhr. Koks (SP):

- Heeft de opstelling van het college gevolgen voor het inkoopbeleid van de gemeente?
- Spreker neemt aan dat de aanpak betrekking heeft op het gehele gebied van inkoop.

Wethouder Van der Schaaf:

- Als het nodig is, zal het inkoopbeleid worden aangepast. De wethouder neemt aan dat dit niet nodig is.
- De aanpak van misstanden is inderdaad breder dan alleen de bouw.

De voorzitter:

- Stelt vast dat de SP en PvdA laten weten of dit punt wordt geagendeerd voor de raadsvergadering van 30 september 2015.

B2. Aanpassing van de uitvoeringsregels n.a.v. de Beleidsvaluatie Social Return

(collegebrief 28 augustus 2015)

Mw. Van Gijlswijk (SP):

- Is tevreden dat het initiatiefvoorstel van de SP van enkele jaren geleden resultaten oplevert.
- Steunt de voorgestelde aanpassingen.
- Het college zegt dat er tijdelijk minder plaatsingen zijn in de zorg door de bezuinigingen. Spreker wijst erop dat de bezuinigingen structureel zijn. Aan de andere kant nemen de mogelijkheden voor social return toe vanwege de gemeentelijke verantwoordelijkheid.
- Hoe gaat het college te werk om verdringing bij het aangaan van nieuwe contracten te voorkomen?
- Hoe duurzaam zijn de plaatsingen via social return?
- Er blijken veel niet-uitkeringsgerechtigden te worden geplaatst. Is het terecht dit instrument voor deze doelgroep in te zetten?

Mw. Riemersma (Stads partij):

- Is het eens met de laatste vraag van de SP.
- Is er kans op langer durende arbeidscontracten?
- Hoe wordt de ringacademie gefinancierd? Is social return alleen van toepassing op de bouw? Zijn er mogelijkheden voor een zorgacademie?
- Inspanningsverplichting aanbieders Wmo: waarom is er geen resultaatverplichting?

Mw. Bloemhoff (PvdA):

- Is tevreden over de collegebrief.
- Wanneer wordt social return ingevoerd bij subsidierelaties? Gebeurt dit in 2016?

Dhr. Koopmans (ChristenUnie):

- Is naast de ringwegacademie, de bouwplaats Noord en het gildeproject meer nodig om het aantal plaatsingen voor jongeren op niveau te brengen? Is er een plan van aanpak?
- Positief bij de Sontbrug zijn het aantal plaatsingen en de doorstroming naar reguliere banen.

2015-09-16 Verslag W&I

Mw. Chakor (GroenLinks):

- Is tevreden over de ambitie en de brief. Er kan meer worden gedaan om jongeren te plaatsen. Wat gaat het college doen met de zogenaamde groep onzichtbare jongeren? Samenwerking met scholen is essentieel.
- Wat gaat het college doen om meer Wajongers te plaatsen? Wat gebeurt er nu al?
- Herkent het college het signaal van scholen dat bedrijven zich te weinig inspanssen? Wat kan het college doen?

Dhr. Honkoop (VVD):

- Vindt de inzet van het college goed. De fractie hecht eraan dat de gemeente optreedt in samenspraak met opdrachtnemers. De ringwegacademie en de onderwijspropeller zijn succesvol.

Dhr. Banach (Student en Stad):

- Vindt het goed dat de regels zijn vereenvoudigd en dat de doelstelling is behaald.
- De extra aandacht voor jongeren is terecht.

Dhr. Van Zoelen (PvdD):

- Geeft complimenten in verband met het halen van de doelstelling. Mogelijk kan de doelstelling omhoog. Kan het duurzame karakter van een werkplek in de doelstelling worden opgenomen?
- Is het eens met de vraag van de PvdA over social return bij subsidies.

Dhr. Zirkzee (D66):

- Is blij met het resultaat en de aanpassing van regels.
- Heeft het college een doelstelling om duurzame werkgelegenheid te bereiken?
- De ringweg, de samenwerking met het onderwijs: hopelijk gebeurt dit bij meer projecten.

Dhr. Bolle (CDA):

- De verlaging van de drempelwaarden: welk resultaat wordt hiermee behaald?

Wethouder Van der Schaaf:

- Het duurzame karakter: de gemeente heeft dit niet scherp in beeld. Indien meer bekend is, kan het instrumentarium er eventueel op worden aangepast. De volgende evaluatie is een goed moment er naar te kijken.
- De ringwegacademie en de samenwerking met het onderwijs: de aanpak is toepasbaar op andere terreinen zoals de zorg. Dit kan op termijn gebeuren.
- In de evaluatie is al aangegeven dat meer voor jongeren zal worden gedaan. De gemeente zal er gericht op sturen.
- Social return in de zorg: vanwege de bezuinigingen wordt social return daar niet als eis opgelegd. De bezuinigingen lijken structureel. Mogelijk kan de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de budgetten de teruggang deels compenseren.
- Het hoge aandeel niet-uitkeringsgerechtigden: binnen social return is dit geen prioritaire doelgroep. De gemeente sluit de groep echter niet uit. Social return wordt toegepast indien sprake is van een grote afstand tot de arbeidsmarkt.
- Verdringing: de wethouder zegt ervoor te zorgen dat dit zo weinig mogelijk plaatsvindt.
- Social return bij subsidiërelaties: de wethouder zegt toe dat in het eerste kwartaal 2016 een eerste verkenning plaatsvindt.
- Bouwplaatsen Noord is inderdaad een goede aanpak gericht op jongeren.
- Wajongers: de wethouder bekijkt wat via social return kan worden gedaan.
- Het afdwingen van stages is moeilijk. Via de ringwegacademie is een brede aanpak mogelijk.
- Verlaging drempelwaarde: dit zal waarschijnlijk iets gaan opleveren omdat meer opdrachten onder de verplichting van social return vallen. De gemeente zet trouwens ook opdrachten in de markt waarbij geen verplichting tot social return bestaat.
- Inspanningsverplichting aanbieders Wmo: de wethouder gaat de vraag van mw. Riemersma waarom er geen resultaatverplichting bestaat apart beantwoorden.

2015-09-16 Verslag W&I

B3. Parttime ondernemen in de bijstand

(collegebrief 28 augustus 2015)

Dhr. Honkoop (VVD):

- Steunt het streven van het college het ondernemen eenvoudiger en toegankelijker te maken.
- Het is goed startende ondernemingen aan bestaande te koppelen.
- Parttime ondernemen in de bijstand: past het voorstel binnen landelijke kaders? Wat betekent het experiment voor de sollicitatieplicht?
- De fractie vindt een lichte toets op het ondernemingsplan belangrijk. Wie toetst, en op basis van welke criteria? Hoe wordt de voortgang van de onderneming gemonitord en door wie?
- Het is goed afspraken te maken wanneer de inkomensondersteuning te stoppen.
- De fractie is tegen stappen richting een basisinkomen.

Dhr. Benjamins (D66):

- Is blij met het voorstel en ziet uit naar de eerste evaluatie in 2017. Is een eerder moment van overleg met de wethouder mogelijk?
- Heeft het college een doel voor de uitstroom geformuleerd?
- De fractie heeft moeite met de veelheid aan regels. In het coalitieakkoord staat dat uitgegaan wordt van vertrouwen in plaats van wantrouwen. Wat vindt het college?
- Het toetsen van het ondernemingsplan is nu nog niet gewenst.

Dhr. Banach (Student en Stad):

- Vindt het een prima voorstel. Hoe groot is de doelgroep?
- Kunnen de nieuwe ondernemers gebruik maken van voorzieningen zoals de broedplaatsen en de Big Building?
- Het is gewenst een andere naam te vinden voor re-integratietraject.
- Het is goed dat er studenten bij worden betrokken.

Dhr. Loopstra (PvdA):

- Vindt het een goed voorstel vooral vanwege de praktische aanpak.
- Is blij met de betrokkenheid van de stichting Nieuw Nabuur.
- Plaatst vraagtekens bij de opmerking in de brief dat werken in loondienst in de toekomst zal afnemen.
- Kunnen de beleidsregels beschikbaar komen voor de raad?

Mw. Brouwer (GroenLinks):

- Steunt het voorstel.
- Begeleiding door professionals is nodig. Hoe ziet de begeleiding eruit? Wat is de rol van de klantmanagers van SoZaWe?
- Communicatie: hoe worden de mensen geïnformeerd? Is het onderwerp onderdeel van de keukentafelgesprekken?
- Vernieuwing sociale zekerheid: hoe past deze pilot in het bredere verhaal?
- Kan de raad op de hoogte worden gehouden van de voortgang van de pilot?

Mw. Riemersma (Stadspartij):

- Is blij met de achtergrond van het voorstel: iedere bijstandsgerechtigde kan meedoen.
- Stichting Nieuw Nabuur: welke relatie heeft deze stichting met gemeenten? Wat kost begeleiding door deze stichting?
- Kunnen zelfstandigen met een klein inkomen in aanmerking komen voor aanvullende bijstand?
- Wordt bij de screening gewezen op de mogelijkheid een eigen bedrijf te beginnen?

Dhr. Koopmans (ChristenUnie):

- Vindt het een goede regeling. Hoe gaat het college om met het verkopen van spullen beneden de marktprijs?
- Ziet de nadere beleidsregels met vertrouwen tegemoet.

Dhr. Bolle (CDA):

- Vindt innovatie in het sociale domein goed maar in dit geval lijkt het meer op bijverdienen dan op ondernemen.

2015-09-16 Verslag W&I

- Welke resultaten denkt het college te bereiken wat betreft uitstroom?

Mw. Van Duin (SP):

- Vindt het een goed voorstel.
- De fractie vindt drie dingen essentieel om de pilot achteraf goed te kunnen beoordelen: wat willen we bereiken, wat gaan we daarvoor doen en wat mag het kosten.

Dhr. Van Zoelen (PvdD):

- Staat achter het voorstel.
- Werkt de regeling niet concurrerend doordat nieuwe zzp'ers worden gecreëerd? Is de BBZ niet een betere mogelijkheid waarvan zelfstandigen gebruik kunnen maken?
- De fractie is al met al positief omdat mensen kansen krijgen.

Wethouder Gijsbertsen:

- Het is niet zo dat loondienst uit de tijd is. De Participatiewet houdt alleen rekening met voltijd loondienst en ondernemerschap. Er is flexibiliteit nodig.
- De BBZ is van toepassing als op termijn gestreefd wordt naar een fulltime onderneming.
- In dit voorstel gaat het om de groep die parttime wil ondernemen. De gemeente houdt rekening met de onkosten om te gaan verdienen. Dit werkt hetzelfde als bij mensen die verdienen uit loondienstverband halen.
- De landelijke kaders spreker zich niet uit over deze aanpak.
- De sollicitatieplicht blijft in stand.
- De wethouder zegt dat de opzet weinig regels bevat. Er is sprake van een lichte toets met als doel mensen tegen zichzelf te beschermen.
- De regel over marktconforme prijzen: afgewacht moet worden hoe het uitpakt als mensen met een uitkering gaan ondernemen. Aan de hand van de pilot kan hier verder over worden gesproken.
- In de sociale zekerheid zijn meer ontwikkelingen te verwachten. De wethouder verwijst naar de brief over innovatie sociale zekerheid die eind september 2015 naar de raad komt. Het college is niet van plan een basisinkomen in te voeren. De gemeente sluit met haar voorstellen aan bij de belastingpraktijk.
- Het is onbekend hoeveel belangstelling er zal zijn voor de regeling.
- De ervaringen in Zwolle, Den Bosch en Assen: gemiddeld is 79.000 euro bespaard, 25% van de parttime ondernemers stroomde uit en het gemiddelde maandinkomen van de parttimers was ruim 900 euro.
- Inhoudelijk gezien is het de bedoeling dat mensen uit de bijstand stromen. Het college heeft echter geen concreet doel voor de uitstroming opgesteld.
- Als de commissie de behoefte heeft, zal eerder dan de evaluatie in 2017 een stand van zaken worden gegeven. Dit kan goed in combinatie met een veranderlab.
- De vraag van mw. Van Duin: de wethouder zal aangeven hoe de evaluatie wordt gedaan.
- De passage met daarin het woord re-integratietraject is goed verwoord.
- De beleidsregels zullen aan de raad worden gestuurd.
- De begeleiding: dit zal per persoon verschillen.
- Geprobeerd wordt een verbinding te maken tussen de mensen die meedoen aan de pilot en de mensen die meedoen aan wijkwerken, het buddyproject en dergelijke. Mogelijk kan de screening hierbij helpen.
- De regeling marginale zelfstandigen: de wethouder noemt de verschillen met de voorliggende regeling. Het college vindt dat de pilot eerst uitgevoerd kan worden voordat eventueel over samenvoegen wordt gesproken.
- Stichting Nieuw Nabuur: het kost de gemeente niets. De financiering loopt via Lentis. Nadere details kunnen ambtelijk worden verkregen.
- Het gebruik maken van broedplaatsen en de Big Building: de wethouder gaat bekijken wat de mogelijkheden zijn om synergie te bereiken.

De voorzitter sluit de vergadering om 22.20 uur.

Bijlage - 2015-09-16 besluitenlijst W&I

BESLUITENLIJST RAADSCOMMISSIEVERGADERING WERK EN INKOMEN

Datum: 16 september 2015

Plaats: Oude Raadzaal

Tijd: 20.00-22.30 uur

1. AGENDAPUNTEN VOOR DE RAAD VAN 30 SEPTEMBER 2015

CONFORM

- Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive Participatiewet 2015 (raadsvoorstel 28-8-2015)

1-MINUUT INTERVENTIE / DISCUSSIE

- Bespreekpunten uitbuiting en schijnconstructies van SP en PvdA m.b.t. de collegebrief d.d. 2-7-'15 'Informatie m.b.t richting t.a.v. voorkoming van uitbuiting en schijnconstructies en de voortgang social return'
De PvdA en de SP beraden zich over evt. agendering en laten dit nog weten.

2. TOEZEGGINGEN

LTA/IM lijst

Wethouder Gijsbertsen heeft toegezegd dat de raad z.s.m. wordt geïnformeerd over de stand van zaken geldautoomaat Hoogkerk (verzoek is binnen 2 weken)

Bespreekpunten Uitbuiting en schijnconstructies

Wethouder van der Schaaf zegt toe dat, zoals ook in het interview is gezegd, de mensen voor de kerst hun geld hebben.

Aanpassing van de uitvoeringsregels n.a.v. de Beleidsevaluatie Social Return

Wethouder van de Schaaf zegt de raad toe te komen met een eerste verkenning m.b.t. social return in de subsidierelaties in het eerste kwartaal van 2016.

Wethouder van de Schaaf zegt toe terug te komen op de vraag over afwijkende percentages bij de inspanningsverplichting voor de aanbieders van de WMO.

Parttime ondernemen in de bijstand

Wethouder Gijsbertsen zegt toe de raad eerder dan pas bij de evaluatie in 2017 informeel te informeren over de voortgang.

De raad schriftelijk te informeren over de beleidsregels en de wijze waarop te gaan evalueren.

3. LTA, LIJST MOTIES/TOEZEGGINGEN, INGEKOMEN STUKKEN

- Akkoord met voorgestelde wijzigingen in de LTA en de IM lijsten
- Geen agendering van ingekomen stukken

4. VERSLAGEN

Het verslag van 17 juni 2015 wordt ongewijzigd vastgesteld.

5. AFSPRAKEN / OVERIG

De commissie is ermee akkoord dat de raad i.p.v. een bijeenkomst over Sozawe in de wijken begin oktober hierover een brief ontvangt.

Bijlage - LTA W&I oktober 2015

1

Lange Termijn Agenda per 30-9-2015

maand/ kwartaal	maand	dag	nummer	cie	onderwerp	vorm document	portefeuille	opmerkingen
PM			2014-227	W&I	Resultaat gesprek met de ING/RABO over de geldautomaat Hoogkerk		v. Keulen aug.'15	cbrf. 29-5-'15 moties wachten op nadere info. LTA
PM			2014-273	W&I	Plan van aanpak gevolgen voor ouderen en mensen met een beperking en wat nodig is		Schroor	rv. 18-9-14, actiepunt VSD voorjaar 2015
3e kw 15	september '15	9	2015-58	O&W/ W&I	Excursie Organisatievorm Wij-teams	excursie	Schroor	25 sept. werkbezoek naar Leeuwarden. Voorstel: afvoeren
4e kw 15	november '15							
4e kw 15	oktober '15	14	2015-17	W&I	Schuldhulpverleningsplan	voorstel	Gijsbertsen	
4e kw 15	oktober '15	14	2015-68	W&I	Innovatie sociale zekerheid	brief	Gijsbertsen	cbrf 25-8-'15 Cbrf. 2-10-2015 afvoeren
4e kw 15	oktober '15	14	2015-69	W&I	Evaluatie experimenten winkelstraten	brief	v. Keulen	LTA-overleg aug. '15. Cbrf. 18-9-2015 afvoeren
4e kw 15	november '15	18	2014-244	W&I	Evaluatie regionaal actieplan Jeugdwerkloosheid	brief	v. der Schaaf	
4e kw 15	november '15	18	2015-146	W&I	Participatiebudget incl. (talent) ontwikkelingscliënten voor vervolg op participatiebaan	brief	Gijsbertsen	n.a.v. LTA gesprek
4e kw 15	november '15	18	2015-147	W&I	Digitale Stadlerspas		Gijsbertsen	n.a.v. LTA gesprek Cbrf. 18-9-2015 afvoeren
4e kw 15	december '15	9	2015-148	W&I	Plan van aanpak dienstverlening en communicatie		Gijsbertsen	n.a.v. LTA gesprek
4e kw 15	december '15	9	2015-70	W&I	Eerste kleine kwalitatieve inventarisatie, voorstel accenten uitvoering armoedebeleid 2016	brief	Gijsbertsen	Cbrf. 9-7-15 planning
1e kw 16			2015-18	W&I	Rapportage voor 2015 voortijdige beëindiging studie i.c. indiv. Studietoeslag		Gijsbertsen	toezegging i.c. rv. 12-12-14
1e kw 16			2013-196	W&I	Uitgewerkte visie Sontweggebied		v. Keulen	okt/nov 2013. cbrf. 7-10-13 brief volgt. Cbrf. 20-12-'13. cbrf. 22-5-'14, Cie. 11-3-'15, info. bijeenkomst 30-9-'15
1e kw 16			2015-131	W&I	Koersbepaling / kadernota SoZaWe in de wijken		Gijsbertsen	
1e kw 16			2015-139	W&I	Armoede monitor, armoedemonitor 2015, uitvoeringsplan 2016	brief	Gijsbertsen	cbrf. 9-7-'15
1e kw 16	januari '16		2014-259	W&I	Evaluatie Levendige stad ook op zondagen	brief	v. Keulen	toezegging 8-10-2014 LTA overleg aug. '15
1e kw 16	januari '16		2015-176	W&I	Werken in Duitsland	brief	v. der Schaaf	
1e kw 16	februari '16		2015-175	W&I	Evaluatie afspraakbanen	brief	v. der Schaaf	
1e kw 16	maart '16		2015-149	W&I	Programmering activiteiten en evenementen Binnenstad volgend jaar		v. Keulen	Toezegging 17-6-'15
2e kw 16			2014-42	W&I	Stand v. zaken en evaluatie detailhandvisie 'Oog voor nieuwe detailhandel'		v. Keulen	cbrf. 20-2-2014
4e kw 16			2015-140	W&I	kwalitatieve beoordeling, globaal voorstel uitvoering armoedebeleid 2017	brief	Gijsbertsen	cbrf. 9-7-'15

Legenda:
■ Blauw=nieuw
■ Rood= verwacht discussiepunt in commissie

1/2

Bijlage - LTA W&I oktober 2015

Lange Termijn Agenda per 30-9-2015

]

maand/ kwartaal	maand	dag	nummer	cie	onderwerp	vorm document	portefeuille opmerkingen
1e kw 17			2015-141	W&I	Armoede monitor, armoedemonitor 2016, uitvoeringsplan 2017 en opzet onderzoek beleidsevaluatie meerjarennota Perspectief	brief	Gijsbertsen cbrf. 9-7-'15
4e kw 17			2015-142	W&I	Armoedebeleid 2018 kwalitatieve beoordeling, globaal voorstel uitvoering	brief	Gijsbertsen cbrf. 9-7-'15
1e kw 18			2015-143	W&I	Armoede monitor, armoedemonitor 2017, uitvoeringsplan 2018 en rapport beleidsevaluatie meerjarennota Perspectief	brief	Gijsbertsen cbrf. 9-7-'15
2e kw 18			2015-144	W&I	Globaal voorstel accenten nieuwe beleidsnota	brief	Gijsbertsen cbrf. 9-7-'15
4e kw 18			2015-145	W&I	Beleidsnota (onder voorbehoud)	voorstel	Gijsbertsen cbrf. 9-7-'15

Legenda:
 Blauw=nieuw
 Rood= verwacht discussiepunt in commissie

2/2

Bijlage - IM-lijst W&I oktober 2015

Moties en initiatiefvoorstellen

Jaar - Nr	Motie-Indieners	Titel	Dictum	Cie	Geplande afhandeling / overmerkingen	Algehandeld	Soort	Agenda-punt	Porte-feuille houder
2013-85	12 VVD	Onderwijspropeller	verzoekt het college: 1. alle projecten in kaart te brengen die door scholen zouden kunnen worden geïmplementeerd ter versterking van (de instroom in) het beroeps onderwijs; 2. in overleg te treden met het scholenveld teneinde tot een protocol te komen voor systematische uitwisseling en samenwerking op grote projecten; 3. voorstellen te doen voor een lancering en evaluatie met betrokken scholen, projecten en bedrijfsleven, bijvoorbeeld in werkconferenties; 4. de raad begin 2014 te informeren over de uitwerking van dit voorstel en de implementatie daarvan.	O&W/ W&I	?		Initiatiefvoorstel		v. der Schaaf/ Schroor?
2014-19	5 Stadspartij, CU, SP en CDA	Pinautomaten Hoogkerk	1. deze motie onder de aandacht te brengen van de directievoorzitters van de RABO bank en de ING bank; 2. indien zich in andere wijken een soortgelijke situatie voordoet ook dan deze motie onder de aandacht te brengen van de directievoorzitters van de betreffende bank(en).	W&I	motiebrief 10-10-14, info. le kw. 15 Motiebrief 29-5-15 wachten op nadere info.		motie	Motie vreemd aan de orde van de dag	v. Keulen
2014-28	6 PvdA, D66, VVD, GL	Maak meer werk van jobcarving	1. om intern onderzoek te doen naar de mogelijkheden om jobcarving binnen de gemeentelijke organisatie in te voeren en ons daarvoor voor 1 november te rapporteren; 2. om de diverse gremia van werkgevers- en werknemersorganisaties te informeren over het instrument Jobcarving teneinde implementatie te bevorderen bij organisaties en bedrijven in stad en omstreken.	F&V/ W&I	betreft bij HR-commissie sept. 2015, zie ook info in motiebrief 29/5/15		motie	Voorjaarsdebat	v. Keulen/ van der Schaaf
2014-32	6 PvdA, GL, CU, S&S	Decentralisaties en Healthy Ageing	indrukkelijk aandacht te besteden aan de werkgelegenheidsaspecten van de decentralisaties door in gesprek met ROC-instellingen, de partners in het Akkoord van Groningen, de zorginstellingen en de partijen betrokken bij de sociale wijkteams te bezien hoe in de nieuwe realiteit van zorg en welzijn kansen gecreëerd kunnen worden - ook in het nieuw op te stellen economisch programma - voor de huidige en toekomstige generaties studenten in zowel MBO, HBO als universiteit.	W&I	Motiebrief 29-5-15 rapportage najaar 2015. nadere info. dec. 15		motie	Voorjaarsdebat	van der Schaaf
2014-47	6 CU	Meer kansen voor langdurig werkzoekenden	te onderzoeken in hoeverre de programma's van de ROC's een bijdrage kunnen leveren aan het scholen van langdurig werkzoekenden om zo hun kansen op werk te vergroten en de raad hierover uiterlijk bij de behandeling van de begroting 2015 te rapporteren.	O&W/ W&I	Motiebrief 29-5-15 mte in reg. Educatieplan november 15		motie	Voorjaarsdebat	van der Schaaf
2014-68	9 PvdA, CU, SP	Investeer in werkzoekende bouwvakkers in aardbevingsgebied	1. om in overleg te gaan met de NAM, de Provincie, Bouwend Nederland, woningcorporaties en gemeenten en andere relevante partijen om te bereiken dat werkzoekende bouwvakkers uit stad en Provincie betaald aan de slag kunnen bij de projecten voor het restaureren en bestendig maken van huizen in het aardbevingsgebied; 2. om de relevante partijen te bewegen Gortinger MBO onderwijsinstellingen nog intensiever te betrekken bij de aardbevingsproblematiek zodat zij hun kennis en kunde (praktische innovaties) kunnen aanwenden om methoden te ontwikkelen voor het aardbevingsbestendig bouwen in stad en Provincie; 3. om de raad te informeren over de voortgang in deze.	W&I	Stuuzen in motiebrief 29-5-15		motie	Economische Agenda 2015-2019	van der Schaaf
2014-72	10 CDA, GL, CU, PvdD, SP, S&S, Stadspartij	Oog voor kleine ondernemers	zich eventueel in te zetten om de aantrekkelijkheid van de stad ook op andere dagen van de week te stimuleren en het gevoerde beleid na een jaar te evalueren met de raad.	W&I	stuuzen in motiebrief 29-5-15 en Chrt opzet evaluatie		motie	Levendige stad ook op zondagen	v. Keulen

Bijlage - IM-lijst W&I oktober 2015

Moties en initiatiefvoorstellen

Jaar - Nr	M	Indiener	Titel	Dictum	Cie	Geplande afhandeling / overige opmerkingen	Algehandeld	Soort	Agenda-punt	Porte-feuille houder
2014-74		GL, CDA, PvdA, CU, PvdD, Stadspartij	Experiment huishoudelijke hulp	verzoekt het college: samen met stadjes en betrokkenen, zoals wijkorganisaties en woningbouwverenigingen, te gaan experimenteren met andere organisatievormen van huishoudelijke hulp, zoals wijkcorporaties of vouchers. (Http://www.trouw.nl/nl/4516/Gezondheid/artikel/detail/3375825/2014/10/25/Hulp-in-huis-en-banen-gered-met-diensteneschique-gemeenten.dhtml)	O&W/ W&I	Loopt, college houdt raad op de hoogte (zie stavozz moties, ebr 29 mei 2015)	motie		Beleids- en uitvoeringsplan Vereniging Social Domain (VSD)	Schroor
2014-76		GL, PvdA, S&S, PvdD, CU	De stem van jongeren	1. de nieuwe jeugdhulp samen met kinderen en jongeren vorm te geven en een manier te vinden daarover met hen in gesprek te gaan; 2. daarbij gebruik te maken van ervaringen elders in het land. (bestaande initiatieven en methoden om jongeren te betrekken)	O&W/ W&I	Onderzoek rond zomer 2015 afgerond, uitkomsten volgen (zie stavozz moties, ebr 29 mei 2015)	motie		Beleids- en uitvoeringsplan Vereniging Social Domain (VSD)	Gijsbertsen
2014-90		PvdA, GL, D66, CU, Stadspartij	Goede Gieren	onderzoek in te stellen of de gemeente Groningen experimenten aan kan gaan op het gebied van schuldhulpverlening, zoals het Goede Gierenfonds, dan wel te kijken welke elementen uit die werkwijze overgenomen kunnen worden in de werkwijze van de sociale teams.	W&I	In utw.pl. armoedebeleid 2015-2018 Motiebrief 29-5-15 vervolg, dec.15	motie		Begroting 2015	Schoor/ Gijsbertsen
2014-93		GL, CDA, SP, CU	Slimme wandelroutes	1. in navolging van slimme fietsroutes de mogelijkheid voor slimme wandelroutes te onderzoeken en in kaart te brengen; 2. de bevindingen daarvan te betrekken bij het genoemde plan van aanpak.	W&I	Motiebrief 29-5-15 Concept Binnenstadsvisie; def.RV dec:15	motie		Begroting 2015	De Rook
2014-98		CDA, GL, CU, PvdD, SP, PvdA, Stadspartij, S&S	Toegankelijkheid prominent op de agenda	een proactieve rol aan te nemen om de toegankelijkheid van de stad te verbeteren zodat mensen met een beperking en anderen betere mogelijkheden krijgen om deel te nemen aan het stadsleven en te streven naar de Access City Award 2016.	W&I	Motiebrief 29-5-15 Concept Binnenstadsvisie; def.RV dec:15	motie		Begroting 2015	De Rook / Van Keulen
2014-102		S&S, CU, D66, PvdA	Een betere oplossing voor hoger opgeleide werklozen	1. een uiterste inspanning te leveren om zoveel mogelijk werkgelegenheid op te halen bij Noorderlink zodat dit traject kan worden doorgezet; 2. er bij Noorderlink partners op aan te dringen om de intentie uit te spreken, deze deelnemers van de werkgelegenheid aan een baan te helpen na het werktraject; 3. duidelijkheid aan de re-integratiemanagers te verschaffen waarbij direct bij een bijstandsaanvraag wordt gewezen op de mogelijkheid van een werkgelegenheid en niet pas na 3 maanden; 4. de raad te informeren over de uitkomst van deze gesprekken.	W&I	Motiebrief 29-5-15; nakere info, sept 15 bij studevalatie actieplan jeugd-werkloosheid	motie		Begroting 2015	van der Schaff
2015-9		VVD, PvdA, CDA	Goede participatie vereist goede communicatie	1 jaar na invoering van de Alstemmingsverordening te rapporteren aan de raad hoe vaak een maatregel is genomen en in hoeverre dit voortkomt uit gebrek aan bekendheid met de verplichtingen.	W&I	Motiebrief 29-5-15; 1e kw:16 (n.a.v.LTA gesprek)	motie		Verenkingen Participatiewet	Gijsbertsen
2015-24		PvdA, SP, GL	Vrijwilligers in de spotlights voor iedereen	1. in samenwerking met betrokken organisaties een campagne te organiseren waarbij vrijwilligerswerk bij lokale projecten in de spotlights wordt gezet, als onderdeel van het gebiedsgericht werken; 2. deze campagne niet primair te richten op werkzoekenden, maar juist het belang van vrijwilligerswerk voor iedereen te benadrukken; 3. hierbij gerichte communicatie in te zetten en gebruik te maken van de doelgroep zelf.	W&I	Motie in motiebrief nov15	motie		Marschappelijke participatie	Gijsbertsen/ Schroor?

Bijlage - IM-lijst W&I oktober 2015

Moties en initiatiefvoorstellen

Jaar - Nr	Motie-Indieners	Titel	Dictum	Cie	Geplande afhandeling / overige opmerkingen	Algehandeld	Soort	Agenda-punt	Porte-feuille houder
2015-25	⁶ SP, Stadspartij, CU, PvdD, PvdA	Voorlichting	<i>verzoekt het college:</i> Bij de start van de gesprekken in het kader van het onderzoek op grote schaal voorlichting te geven waarbij minimaal aandacht wordt besteed aan het doel van het gesprek, namelijk activering en participatie en waarbij aandacht besteed wordt aan de rechten en plichten van betrokkene, indachtig de woorden van het college tijdens de discussie in de raadscommissie.	W&I	Info.bijeenkomst screening 2 sept'15		motie	Marschappelijke participatie	Gijsbertsen
2015-26	⁶ SP, Stadspartij, CU, PvdD, PvdA	Schriftelijke uitnodiging	wanneer op basis van de ingevulde elektronische vragenlijst besloten wordt tot het voeren van een gesprek, betrokkene daarvoor een schriftelijke uitnodiging ontvangt en bij die uitnodiging informatie zal worden gevoegd over de voorwaarden, waarborgen en rechten en plichten van betrokkene.	W&I	Info.bijeenkomst screening 2 sept'15		motie	Marschappelijke participatie	Gijsbertsen
2015-28	⁷ D66, GL	Innovatieatelier in het sociaal domein	1. om innovatie in het sociaal domein mede mogelijk te maken door het faciliteren van een atelier; 2. om met een innovatieatelier goede ideeën uit de Stad op te halen en hier ook middelen uit het innovatiebudget tegenover te zetten.	O&W/ W&I	motiebrief 9/7/15; planning dec/15/jan16		motie	Voorjaars-brief	Gijsbertsen
2015-30	⁷ PvdA, VVD, CDA, Stadspartij, SP	Het MBO akkoord van Groningen	1. zich ertoe in te zetten de MBO-instellingen in het akkoord van Groningen op te nemen; 2. indien dit niet lukt zich ertoe in te zetten de bestaande overleggen tussen gemeente, MBO en bedrijfsleven te bundelen tot één samenwerkingsverband voor onderwijs, economie en arbeidsmarkt; 3. de raad hierover te rapporteren voor de begroting 2016.	W&I	motiebrief 9/7/15; nadere info najaar'15		motie	Voorjaars-brief	van der Schaaf
2015-31	⁷ PvdA, CDA, D66, Stadspartij, S&S	Werken in Duitsland	1. te onderzoeken in hoeverre bijstandsgerechtigden meer op de hoogte kunnen worden gebracht van de mogelijkheden om in Duitsland aan de slag te gaan en welke eisen aan werken in Duitsland gesteld worden; 2. te onderzoeken op welke manier vacatures in de Duitse grensstreek snel en effectief onder de aandacht kunnen worden gebracht van de werkzoekende stadgers; 3. te onderzoeken welke activiteiten onze Gemeente kan organiseren om het werken in Duitsland meer onder de aandacht te brengen van werkzoekenden. Te denken valt bijvoorbeeld aan een banenbeurs waar Duitse werkgevers zich kunnen presenteren aan werkzoekenden; 4. de resultaten van de onderzoeken in het najaar van 2015 terug te koppelen aan de raad en zo mogelijk met voorstellen te komen om het werken in Duitsland te bevorderen.	W&I	januari '16 nadere info.		motie	Voorjaars-brief	Gijsbertsen van der Schaaf
2015-32	⁷ GL, D66, PvdA	Impuls voor werk, activering, scholing	1. voor de begrotingsbehandeling aan te geven wat nodig is om de doelstellingen uit het coalitieprogramma te behalen, in het bijzonder door meer mensen te activeren door participatiebanen en werkervaringsplaatsen en scholing; 2. hierbij ook in te gaan op het eventuele experiment om bijverdiensen op de bijstand-uitkering in te kunnen zetten op scholing.	W&I	motiebrief 9/7/15; nadere info in P-budgetbrief nov'15		motie	Voorjaars-brief	Gijsbertsen
2015-38	⁷ CDA, GL, Stadspartij, CU, SP	Drempel lager betere toegankelijkheid	1. in gesprek te gaan met ondernemers hoe winkeliers in de Stad gestimuleerd kunnen worden om de entreeprijzen die toegankelijkheid kunnen belemmeren, waar kan toegankelijker te maken; 2. de raad hierover voor de begroting 2016 te rapporteren.	W&I	motiebrief 9/7/15; nadere info voor de begrotingsbehandeling 2016		motie	Voorjaars-brief	van Keulen
2015-43	⁹ CDA, SP, CU, VVD, D66	Parttime ondernemen in de bijstand	de raad zo spoedig mogelijk doelen en indicatoren van de pilot voor te leggen en daarbij o.a. gebruik te maken van het Divosa rapport "werkwijze parttime ondernemen" en de resultaten uit de drie genoemde gemeenten.	W&I			motie	Parttime ondernemen in de bijstand	Gijsbertsen

Lijst van ingekomen stukken voor W&I oktober 2015

Lijst van ingekomen collegebrieven voor de raadscommissie Werk en Inkomen van 14 oktober 2015

Nr.	Onderwerp	Ontvangen d.d.	Advies	opmerkingen
1	Jaarverslag 2014 het Fonds Ondernemend Groningen	10-9-2015		t.k.n.
2	Evaluatie Hafengeburtstag Hamburg mei 2015	11-9-2015		t.k.n.
3	Experimenten winkelstraten	18-9-2015		t.k.n.
4	TTIP-vrije gemeente	18-9-2015		t.k.n.
5	Ontwikkelingen Stadjerspas	18-9-2015	Bespreken	B1
6	Start Innovatie sociale zekerheid	2-10-2015	bespreken	B3

2-10-2015

Collegebrief - TTIP-vrije gemeente

Onderwerp TTIP-vrije gemeente

Steller L. Stol

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 76 64 Bijlage(n) 2

Ons kenmerk 5243573

Datum **17 SEP 2015** Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Op 24 juli 2015 heeft de gemeente Groningen een brief ontvangen van FNV Groningen met de vraag om de gemeente Groningen uit te roepen tot Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) vrije gemeente.

Op basis van de beschikbare informatie vinden wij het te vroeg en nog niet nodig om een standpunt tegen het Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) in te nemen. De specifieke effecten van TTIP voor gemeenten zijn nog onvoldoende duidelijk. Lokale overheden zijn geen partij in de lopende onderhandelingen. Eveneens zijn de volledige teksten van het handelsverdrag nog niet gepubliceerd.

In bijlagen vindt u de brief van het college van burgemeester en wethouders van Groningen aan FNV Groningen en een memo met informatie van de rijksoverheid over het doel en de achtergronden van het handelsverdrag.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

Collegebrief - TTIP-vrije gemeente

Bladzijde 2 van 14

Bijlage: memo TTIP-vrije gemeente

Inleiding

Aanleiding voor deze memo is een brief van FNV Groningen, ontvangen op 24 juli 2015, gericht aan de gemeenteraad en het college van de gemeente Groningen. In deze brief spreekt de FNV haar zorgen uit over de gevolgen van het handelsverdrag tussen de EU en de VS: het TTIP (Transatlantic Trade and Investment Partnership) dat momenteel wordt onderhandeld.

De zorg van FNV is met name dat er in Europa banen verdwijnen door TTIP. Ook maakt FNV zich zorgen over het mogelijk gebrek aan garanties voor werknemersrechten, de voorstellen met betrekking tot een apart arbitrage mechanisme voor buitenlandse investeerders (ISDS), de gevolgen voor publieke diensten en het gebrek aan transparantie en democratische controle op het proces van onderhandelingen.

De vraag van FNV aan de gemeente Groningen is om aan te sluiten bij de protesten tegen TTIP door Groningen uit te roepen tot TTIP-vrije gemeente.

Over TTIP

TTIP is het ontwerp voor een trans-Atlantisch handels- en investeringsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten. Deze twee partijen onderhandelen sinds 2013 over dit Verdrag dat handel tussen Amerika en de Europese Unie eenvoudiger en goedkoper moet maken. De Europese Unie en de Verenigde Staten willen met TTIP onder meer het volgende bereiken:

- verbeteren van toegang tot elkaars markten: importtarieven afbouwen of afschaffen;
- onnodige belemmeringen wegnemen: zoals verschillen in regels en standaarden voor producten.

Het uiteindelijke verdrag zal gaan over markttoegang, wederzijdse erkenning van bepaalde regelgeving en nieuwe regels. Het idee is dat er een grote open markt gecreëerd wordt waar beide economieën van kunnen profiteren.

Zorgen FNV

Ten aanzien van de zorgen van FNV Groningen over TTIP is er op de site van de rijksoverheid veel informatie te vinden met achtergronden. Hierin wordt ook aangegeven hoe de Europese Commissie omgaat met deze zorgen. Bijvoorbeeld: de belangrijkste zorgen van FNV hebben o.a. betrekking op de investeringsbescherming; het zogenaamde Investor-State Dispute Settlement (ISDS). De zorg van FNV is dat overheidsbesluiten zullen worden aangevochten als een buitenlandse investeerder zich benadeeld voelt en dat daarmee de invloed van deze investeerders op onze wet- en regelgeving kan toenemen.

In de informatie over TTIP is te vinden dat ISDS is een mechanisme dat al wordt gebruikt in bestaande investeringsverdragen. Ten eerste gaat het hier om basisregels voor de behandeling van investeerders, die een minimumbescherming bieden. Daarbij gaat het om principes als niet-discriminatoire behandeling en het toekennen van een redelijke schadevergoeding in het geval van onteigening. Deze regels zijn al verankerd in de Nederlandse wet. Niet in ieder land geldt zo'n rechtsbescherming, waardoor deze minimumregels in internationale verdragen moeten worden afgesproken. Ten tweede is

Collegedebrief - TTIP-vrije gemeente

Bladzijde 3 van 14

ISDS een arbitrage mechanisme waarmee investeerders beschermd worden tegen ongerechtvaardigd overheidshandelen door de Staat. Nederlandse gemeenten en provincies kunnen niet individueel aangeklaagd worden. Het is de EU of de Nederlandse Staat die door de investeerder aansprakelijk kan worden gesteld en als verdedigende partij optreedt.

Overigens erkent Nederland in de EU dat er zorgen bestaan over het huidige systeem van investeringsbescherming en wil daarom het traditionele regime van investeringsbescherming moderniseren, te beginnen in TTIP. Deze nieuwe voorstellen zijn door de Europese Commissie omarmd en richten zich onder meer op transparantie, onafhankelijkheid van arbiters, een beroepsmechanisme en garanties voor beleidsruimte. Het Europees Parlement heeft op 8 juli jl. in een resolutie steun uitgesproken voor een ambitieus handelsakkoord waar verschillende randvoorwaarden van belang zijn en waarbij alleen een nieuwe vorm van investeringsbescherming acceptabel wordt geacht.

Gevolgen voor gemeenten

Wat de gevolgen van TTIP zullen zijn voor gemeenten is nog onduidelijk. Lokale overheden zijn geen partij in de onderhandelingen. Buitenlandse handel is een exclusieve bevoegdheid van de EU. De Europese Commissie onderhandelt op basis van een onderhandelingsmandaat van de EU-lidstaten met de Verenigde Staten. Het Europees Parlement en de Raad moeten het verdrag uiteindelijk goedkeuren. Nederland wil het verdrag ook graag aan het nationale parlement voorleggen.

Standpunt VNG

De VNG sluit zich aan bij het standpunt dat door de Council of European Municipalities and Regions (CEMR) geformuleerd is in een position paper. Kern van dit standpunt is dat een handelsakkoord met de VS voordelen kan opleveren, mits aan belangrijke randvoorwaarden wordt voldaan. Zo moet de lokale autonomie in het handelsverdrag gewaarborgd blijven, zodat lokale en regionale overheden kunnen blijven handelen in het publieke belang en op basis van de hun toebedeelde verantwoordelijkheden. In het verdrag moet een horizontale uitzondering worden opgenomen voor publieke diensten. De VNG steunt dit standpunt.

Overige opmerkingen

- Het uitroepen van de gemeente Groningen tot TTIP-vrije gemeente heeft weinig status en is meer bedoeld om een geluid van protest tegen TTIP te laten horen.
- De gemeente Amsterdam heeft zich als één van de eerste Nederlandse gemeente uitgesproken tegen TTIP. Inmiddels zijn er ook gemeenten in Nederland die zich niet uitspreken tegen TTIP, zoals de gemeente Sluis.
- We kunnen nog weinig zeggen over de effecten van TTIP, omdat de teksten van het handelsverdrag tijdens de onderhandelingen nog niet zijn gepubliceerd.
- Het kabinet en de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking zijn voorstander van TTIP.
- De onderhandelingen over TTIP vinden plaats op het mondiale schaalniveau. Het gemeentelijke schaalniveau heeft geen invloed op de onderhandelingen over handelsverdragen tussen werelddelen.

Collegebrief - TTIP-vrije gemeente

Bladzijde 4 van 14

Brief van FNV over TTIP

FNV Groningen

Lokaal FNV netwerk

GEMEENTE GRONINGEN	
Reg.no. 5165627	Reg. no. 10
28 JULI 2015	22
UNDO-DETE	
Afzender	

Lokaal netwerk FNV Groningen
L. Springerlaan 23, 9727 KB Groningen
Groningen@fnvlokaal.nl

Aan: Gemeenteraad
College van Burgemeester & Wethouders

Datum: 24 juli 2015
Betreft: TTIP / TTIP-vrije gemeente

Geachte dames en heren,

Sinds geruime tijd zijn er geheime onderhandelingen aan de gang tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten over wat het grootste handelsverdrag uit de geschiedenis wordt genoemd: het TTIP (Transatlantic Trade and Investment Partnership).

De FNV maakt zich grote zorgen over de gevolgen voor Nederlandse werknemers van de handels- en investeringsverdragen die de EU wil afsluiten. Door deze verdragen zouden de economische groei en de werkgelegenheid in Europa, Canada en de VS toenemen. De FNV betwijfelt dat en vreest zelfs dat er in Europa banen door zouden kunnen verdwijnen. Verder ziet de FNV grote bezwaren in het gebrek aan garanties voor werknemersrechten, de voorstellen met betrekking tot een apart arbitrage mechanisme voor buitenlandse investeerders (ISDS), de gevolgen voor publieke diensten en het gebrek aan transparantie en democratische controle op het proces van onderhandelingen.

De Europese commissie onderhandelt over TTIP namens de EU-landen in achterkamertjes, dit wil zeggen dat de onderhandelingen in het geheim plaats ghebben; de onderhandelingen zijn niet openbaar voor het publiek, NGO's en zelfs niet voor de nationale parlementen en de meeste leden van het Europees Parlement. Invloedrijke bedrijfslobby's zoals de Transatlantic Business Council worden juist wel nauw betrokken bij de onderhandelingen. Het

Collegebrief - TTIP-vrije gemeente

Bladzijde 5 van 14

onderhandelingsproces is niet transparant en het verdrag kan grote gevolgen hebben. Het Europees parlement kan alleen na de uitkomst ja of nee zeggen tegen het verdrag.

De signalen die ons bereiken over de negatieve gevolgen van dit handelsverdrag voor de burgers zijn op zijn zachts gezegd zeer verontrustend. TTIP vormt een bedreiging voor:

- 1. de rechten van werknemers
- 2. de democratie
- 3. De voedselveiligheid
- 4. Het milieu en het klimaat
- 5. Vrede en veiligheid
- 6. de controle op de financiële sector
- 7. de publieke sector
- 8. Het welzijn van mensen
- 9. Persoonlijke privacy

Genoemde bedreigingen tasten wereldwijd de rechten van de mensen aan, zoals die zijn vastgelegd in de Verklaring van de Rechten van de Mens van de VN. Ook de door de VN geformuleerde millenniumdoelen komen door TTIP verder onder druk te staan. Het is dan ook niet vreemd dat steeds meer organisaties protesten laten horen tegen TTIP.

Als Lokaal netwerk FNV Groningen nodigen wij U uit om aan te sluiten bij deze protesten door Groningen uit te roepen tot TTIP-vrije gemeente. Daar zijn zwaarwegende redenen toe, omdat TTIP ook de vrijheid van beleid aantast die de gemeenten hebben. Zich uitroepen tot "TTIP-vrije gemeente" geeft in elk geval de staat van bezorgdheid weer: voor de burgers maar zeker ook voor het klein- en middenbedrijf. Daarnaast kan de gemeente in eigen beleid tonen wel te staan voor de bescherming van bovenstaande punten.

Graag willen wij met U in gesprek over dit verzoek om U als gemeente uit te roepen tot "TTIP-vrije gemeente". In bijlage treft U een uitgebreide toelichting aan bij de hierboven geschetste problematiek (9 punten). Uw reactie hopen wij zo spoedig als mogelijk tegemoet te kunnen zien en vanzelfsprekend zijn wij steeds bereid tot het geven van nadere relevante informatie.

Namens Lokaal netwerk FNV Groningen,

Met vriendelijke groeten,

Beate de Ruiter
voorzitter

E-mail: groningen@fnvtokaal.nl

Bijlage: 3 bladzijden

Collegebrief - TTIP-vrije gemeente

Bladzijde 6 van 14

Bijlage: TTIP-vrije gemeente
(brief d.d. 24 juli 2015)

Wat is het doel van TTIP?

TTIP en andere vrijhandelsverdragen zijn geen 'gewone' handelsverdragen, over het opheffen van douane tarieven. Wat ze beogen is het organiseren van een soort 'interne (westerse) vrije markt' zoals ook de EU er een is, waarin juist het opheffen van non-tarifaire regels voorop staat. Dan kan het gaan om veiligheids-, milieu-, product- of arbeidsnormen, waar men bij voorkeur geharmoniseerde regels voor wil hebben om kosten en vertragingen voor ondernemingen te verminderen. En dat laat ook meteen zien waar de grote risico's zitten. Want bijvoorbeeld de EU en de VS hebben heel verschillende niveaus van regelgeving, en het gevaar is groot dat het laagste niveau leidend wordt. Deze verdragen kunnen Nederlandse werknemers en de Nederlandse economie dan ook direct raken. De lobby voor deze verdragen wordt tot nu toe erg door het bedrijfsleven, multinationals in het bijzonder, gedreven en hun belangen staan in de voorstellen te veel voorop.

De voorstanders van TTIP zeggen economische groei en banen te verwachten. Zoveel zelfs dat TTIP ons kan helpen uit de crisis te komen. De Europese Commissie voorspelt een miljoen extra banen in Europa en door prijsdalingen een koopkrachtgroei tot € 600 per jaar voor een gezin van 4 personen. De FNV vindt deze cijfers niet geloofwaardig. Bij deze voorspellingen is uitgegaan van de meest positieve en onwaarschijnlijke scenario's. De banen en groei zouden ook pas op langere termijn en over een langere periode gerealiseerd worden. De FNV ziet haar zorgen over de gevolgen voor de werkgelegenheid bevestigd in een recent uitgekomen zeer kritisch rapport van Jeronimo Capaldo van het Amerikaanse Tuft instituut, tevens als econometrist werkzaam voor de ILO (<http://ase.tufts.edu/gdae/Pubs/wp/14-03CapaldoTTIP.pdf>).

1. TTIP vormt een bedreiging voor de rechten van de werknemers.

Het eerste negatieve effect zal de schaalvergroting zijn en de daarmee samenhangende verdere machtsconcentratie van de grootste multinationals. De schaalvergroting zal een heroriëntatie in de toekomst met zich brengen met betrekking tot de sociale bescherming van werknemers. TTIP vormt een regelrechte bedreiging voor rechten van werknemers in de EU; rechten zullen verlaagd worden tot de normen in de VS. TTIP zal dus onherroepelijk gevolgen hebben voor arbeidsomstandigheden en -rechten. Te verwachten gevolgen van TTIP zijn o.a. het verlies van banen. Andere gevolgen: onzeker werk, onveilig werk (omgang met gevaarlijke stoffen) meer werkloosheid en pulpbanen. Vakbondsrechten (zoals verbod op kinderarbeid) zijn in de VS slecht geregeld, waardoor Amerikaanse bedrijven lagere arbeidskosten hebben met als gevolg oneerlijke concurrentie. Ook noodzakelijke verbeteringen in Europa op vlak van goede arbeidsvoorwaarden zullen worden tegengehouden.

2. TTIP vormt een bedreiging voor de democratie.

Een wezenlijk belangrijk onderdeel van TTIP is de voorgenomen geschillenregeling ISDS (*Investor to State Dispute Settlement*), waardoor de autonomie of de macht van de lidstaten en/of overkoepelende bestuursorganen (verder) uitgehoud zullen worden. Dit door het installeren van een autonome rechtbank: een arbitragehof, dat boven de nationale en internationale rechtbanken en gerechtshoven staat. Een buitenlands bedrijf dat zich benadeeld voelt door een voor haar nadelige sociale wet of milieuwetgeving van een nationale overheid of overheidsinstelling kan hiertegen klacht neerleggen bij dit arbitragehof. Met het risico dat de overheid opdraait voor een schadeclaim.

Collegebrief - TTIP-vrije gemeente

Bladzijde 7 van 14

Uiteindelijk is het de belastingbetaler die de rekening betaalt. Binnenlandse bedrijven hebben overigens deze mogelijkheid niet wat oneerlijke concurrentie in de hand werkt. Buitenlandse bedrijven kunnen dus straks bij een aparte rechter (ISDS) klagen en boetes eisen over sociale- of milieuregels die wij belangrijk vinden als die hun winst negatief beïnvloeden. Gevolg zal zijn kans op grote boetes voor overheden, nog verder richting de bodam! De overheid wordt de instrumenten ontnomen om in te grijpen; de democratie wordt uitgehold, de multinationals zullen de dienst uitmaken. Dat dit dan ten koste gaat van de eigen bevolking hoeft geen nader betoog. De democratie en vrijhandel zijn onverenigbaar. De markt moet aan regels gebonden zijn om sociaal te zijn. TTIP is een directe aanval op onze democratie en zal onherroepelijk leiden tot een machtsverschuiving van politiek naar bedrijfsleven.

3. TTIP vormt een bedreiging voor de voedselveiligheid.

Doordat alle wetten inzake de veiligheid van voedsel op elkaar zullen worden afgestemd, kunnen de normen van de EU verlaagd worden, tot die van de VS. Hierdoor kunnen EU-bepalingen op genetisch gemodificeerde organismen (GGO's), chemische bestrijdingsmiddelen en hormoon behandeld (rund)vlees worden verwerkt en wordt een nieuwe opening gecreëerd voor de chloorkip in de EU.

Van specifieke belang voor Groningen als agrarisch gebied is dat duurzame landbouw bedreigd wordt door TTIP. Europese veehouders en akkerbouwers zullen last krijgen van een ongelijk speelveld en oneerlijke concurrentie. Amerikaanse landbouwproducten mogen, zoals eerder al aangestipt, dan op de Europese markt komen met veel lagere standaarden. Dit wil zeggen de afbraak van de Europese hogere standaarden. Genetisch gemanipuleerde gewassen zullen de Europese markt binnen komen en de verplichte etikettering voor voedsel zal worden versoepeld.

Het vrijhandelsverdrag zal zeker de handel in goedkoop en energierijk voedsel doen toenemen. De gevolgen voor de gezondheid van mensen zijn helder: overgewicht, obesitas, hart- en vaatziekten. Het zal leiden tot extra en onnodige verhoging van de zorgkosten. TTIP omvat ook bepalingen die het voor nationale overheden moeilijk maken om gezondheidsbeschermende maatregelen te nemen.

4. TTIP vormt een bedreiging voor milieu en klimaat.

De EU-milieumaatregelen kunnen in overeenstemming worden gebracht en dus verlaagd worden tot de regulering in de VS. Hierdoor zal onder meer het milieuschadelijke fracking (winnen van schalieolie en/of schaliegas) mogelijk worden in de EU.

Met nog meer rechten voor investeerders kan TTIP bedrijven toelaten om overheden aan te klagen, wanneer die er voor zouden kiezen om maatregelen te nemen die fossiele brandstoffen in de grond houden.

5. TTIP vormt een bedreiging voor vrede en veiligheid.

TTIP kan het economische verluststuk van de NAVO-landen worden. Het verdrag is bedoeld om de economische positie van de NAVO-landen in de wereld ten opzichte van Rusland en China te versterken. Veel oorlogen vinden hun oorzaak in economische belangen. De wens om Rusland en China economisch te benadelen zal reacties oproepen, waardoor de vrede nog verder bedreigd wordt.

In een handelsomgeving met minder regels zullen bedrijven ook uit concurrentieoverwegingen minder rekening moeten houden met mensenrechten inzake wapenhandel en handel in grondstoffen waarmee chemische of kernwapens geproduceerd worden.

6. TTIP vormt een bedreiging voor controle op de financiële sector.

Collegebrief - TTIP-vrije gemeente

Bladzijde 8 van 14

TTIP zal de nieuwe financiële regelgeving (zoals het bewakend veiligheidssysteem voor banken) weer kunnen teniet doen. De nieuwe regelgeving werd in 2008 ingevoerd in een poging om een toekomstige financiële crisis te voorkomen. Hier dreigen de strengere VS-standaarden voor de Europese te worden ningeruild.

7. TTIP vormt een bedreiging voor publieke instellingen.

Het TTIP kan nieuwe markten creëren in de dienstensector, wat voor nog meer liberalisering en privatisering zal zorgen. Het wordt zo bijzonder moeilijk om onze diensten, zoals water- en energievoorziening, onder publieke controle te houden. Als een nationale overheid tot de conclusie komt dat een privatisering zou moeten worden teruggedraaid, dan wordt dat onder TTIP vanwege het ISDS-mechanisme zo goed als onmogelijk. Hoe meer de overheid privatiseert hoe minder de democratie te zeggen heeft over het beleid. Als de uitbesteding van algemene voorzieningen (zorg, vervoer, onderwijs, politie, brandweer) verder toeneemt, zal de controle op de aansturing vanuit de overheid aanzienlijk aan invloed inperken. De overheid loopt ingevolge de privatiseringen achter de feiten aan en moet daarenboven wel de sociale en financiële gevolgen van de vrijemarkteconomie dragen zoals werkloosheid.

8. TTIP tast de sociale positie en normen ernstig aan.

De handelsverdragen kunnen dan wel goed zijn voor multinationals, ze zijn zondermeer kwalijk voor de kwaliteit van de publieke dienstverlening, zoals zorg en onderwijs. Rendementsdenken bepaalt de koers in TTIP. Maar rendementsdenken van een humane samenleving kan niet in cijfers worden uitgedrukt. De mensen zijn toch het meest gebaat bij een samenleving waarin ze zich veilig voelen en op een fatsoenlijke manier mee kunnen doen aan het maatschappelijke leven.

9. TTIP vormt een bedreiging voor de persoonlijke privacy.

Uit uitgelekte documenten blijkt dat met TTIP belangrijke punten van het ACTA verdrag (dat internationale normen voorstelt voor het afdwingen van intellectueel eigendomsrecht) toch ingevoerd kunnen worden. Nochtans werd ACTA niet lang geleden onder luid protest afgeketst door het Europees parlement. Met het TTIP kunnen internetproviders gedwongen worden hun klanten te bespioneren.

Oproep tot uitroepen van TTIP-vrije gemeente

De protesten tegen TTIP hebben de druk op de EU-commissie opgevoerd en in een poging de onrust te sussen zijn nu enkele teksten publiek gemaakt. Dat betekent echter niet dat er nu transparantie bestaat! In Duitsland, België en Frankrijk hebben vele steden en regio's zichzelf "TTIP vrij" verklaard (o.a. Leuven, Bergerhout). In Amsterdam is een motie aangenomen.

Daar zijn redenen voor omdat TTIP de vrijheid van beleid aantast die gemeenten hebben. Zich uitroepen tot "TTIP-vrije gemeente" geeft in elk geval de staat van bezorgdheid weer. De oproep bij deze is, dat ook Uw gemeente zich wil uitroepen tot "TTIP-vrije gemeente" en dat als dusdanig wil kenbaar maken. Lagere overheden hebben ook hun verantwoording af te leggen naar hun bevolking toe en lagere overheden kunnen zich niet (blijven) verschuilen achter hetgeen hun al dan niet wordt opgedrongen vanuit een "hoger" niveau. Wanneer onrecht recht wordt, is verzet een plicht. Democratie heeft pas echt waarde als die van onderuit wordt ingevuld. Ook lagere overheden hebben de plicht hun stem in te brengen en moeten niet langer uitgaan van veronderstelde onmogelijkheden. Veel is mogelijk als er wat voor gedaan wordt!

Collegebrief - TTIP-vrije gemeente

Bladzijde 9 van 14

Informatie van de rijksoverheid over TTIP

Over TTIP

Het handelsverdrag TTIP creëert een open markt voor 800 miljoen consumenten en bedrijven. TTIP geeft de EU en de VS de kans om een wereldwijde handels- en investeringsstandaard te bepalen. Op basis van eerlijke spelregels en garanties voor de bescherming van mens, dier en milieu.

Nederland kan profiteren van deze handelsovereenkomst tussen de EU en de VS. De Nederlandse en de Amerikaanse economieën zijn al nauw met elkaar verbonden. Zo is Nederland de 3e grootste investeerder in de VS. Daarnaast zijn de VS de grootste handelspartner van Nederland buiten de EU. Nederland exporteert jaarlijks voor € 20 miljard aan goederen naar de VS.

TTIP is niet nieuw

TTIP is niet het eerste handelsakkoord dat de EU sluit. Zo zijn er al akkoorden met Zuid-Afrika, Mexico en Chili. Ook met Zuid-Korea, Peru en Colombia zijn akkoorden gesloten. De onderhandelingen tussen de EU en Singapore en Canada zijn ook klaar.

Doel van TTIP

Met de handelsovereenkomst TTIP willen de EU en de VS manieren vinden om de onderlinge handel makkelijker te maken. Zo wordt het makkelijker en goedkoper om zaken te doen met de Verenigde Staten. Zowel voor Nederlandse als andere Europese bedrijven.

De EU en de VS willen met TTIP onder meer het volgende bereiken:

- *Verbeteren van toegang tot elkaars markten.*
Door importtarieven af te bouwen of af te schaffen. Een voorbeeld: op Amerikaanse schoenen zit nu een importtarief van 8%. Wordt dit tarief afgeschaft, dan gaat de prijs van Amerikaanse schoenen in Nederland omlaag.
- *Wegnemen van onnodige andere belemmeringen.*
Op dit moment bepaalt de Amerikaanse wet bijvoorbeeld dat tussen Amerikaanse havens alleen Amerikaanse schepen mogen varen. Nederlandse schepen, bijvoorbeeld baggeraars, kunnen daardoor niet aan de slag in de VS. Aanpassing van de Amerikaanse wetgeving kan ervoor zorgen dat Nederlandse schepen aan de slag kunnen in de VS.
- *Op elkaar afstemmen van regels en standaarden voor producten en betere samenwerking daarvoor.*
Afstemming van regels en standaarden kan door wederzijdse erkenning van verschillende standaarden. Door nauwere samenwerking wordt regelgeving ook effectiever en goedkoper (bijvoorbeeld omdat dan minder inspecties nodig zijn). De EU en de VS hebben bijvoorbeeld verschillende eisen voor het testen van de veiligheid van auto's. Europese en Amerikaanse auto's zijn allebei veilig. Wanneer de EU en de VS elkaars standaarden erkennen, kunnen zij eenvoudiger en goedkoper auto's importeren en exporteren. Daardoor is het niet nodig auto's 2 keer te testen.

Collegebrief - TTIP-vrije gemeente

Bladzijde 10 van 14

Mogelijke voordelen van TTIP

TTIP, de handelsovereenkomst tussen de EU en de VS, kan voordelen hebben voor zowel burgers als bedrijven. Zoals meer koopkracht, meer banen, goedkopere producten en meer kansen voor (nieuwe) bedrijven.

Mogelijke voordelen voor burgers

- *Meer koopkracht door economische groei.*
Er zijn verschillende onderzoeken gedaan naar de economische voordelen van TTIP. Volgens wetenschappelijk onderzoek kan TTIP Nederland tussen de € 1,4 miljard tot € 4,1 miljard opleveren.
- *Meer banen.*
Bijna de helft van de Nederlandse werknemers is in dienst bij een bedrijf dat exporteert. Wanneer de internationale handel toeneemt, maken bedrijven meer omzet. Dit kan weer voor meer investeringen van bedrijven zorgen. Hierdoor ontstaan meer banen. Meer informatie staat in het rapport van de Europese Commissie Impact Assessment Report on the Future of EU-US Trade Relations.
- *Goedkopere producten en meer keuze voor de consument.*
Met TTIP vallen importtarieven en andere belemmeringen weg. Zo kunnen producten die uit de VS in de EU worden geïmporteerd goedkoper worden.

Mogelijke voordelen voor bedrijven

- *Minder kosten voor bedrijven*
Met TTIP schaffen de EU en de VS de invoertarieven af. Per jaar bedraagt de handel tussen de EU en de VS €800 miljard. De importtarieven zijn met gemiddeld 3% al laag. Toch bespaart het afschaffen van deze tarieven bedrijven miljarden. Daardoor hebben zij meer ruimte om te investeren en uit te breiden. Daarvoor zijn weer werknemers nodig.
- *Meer kansen voor MKB'ers en nieuwe bedrijven*
Vooral het Nederlandse midden- en kleinbedrijf (MKB) kan voordeel hebben van TTIP. Dit blijkt uit een recent onderzoek van de Europese Commissie naar TTIP. Het MKB neemt 59% van de totale Nederlandse export voor zijn rekening. Een MKB'er heeft kleinere marges dan een grote multinational. Hij heeft daarom dus extra last van verschillen in werkwijze en wachttijden bij de douane.
- Nieuwe bedrijven zullen eerder gaan exporteren. Daarmee vergroten zij hun afzetmarkt en kan de productie groeien. Daarvoor is arbeid nodig.
- Het verdwijnen van handelsbelemmeringen is ook gunstig voor ondernemingen die zelf (nog) niet exporteren. Als onderdeel van de toeleveringsketen profiteren ze ook als de export van grote bedrijven toeneemt.

Collegebrief - TTIP-vrije gemeente

Bladzijde 11 van 14

Zijn er ook nadelen aan TTIP?

TTIP, de handelsovereenkomst tussen de EU en de VS, kan ook nadelen hebben. Er bestaan zorgen over bijvoorbeeld de verlaging van normen voor onder meer voedselveiligheid en milieu. Of over de gevolgen voor de lage- en middeninkomenslanden.

Verdwijnen banen in sommige sectoren

In sommige sectoren zullen banen verdwijnen. Dit komt omdat de internationale concurrentie toeneemt. Bijvoorbeeld bij producenten en exporteurs van machines en vlees. Nederland zoekt naar manieren om het eventuele banenverlies op te vangen. Daarvoor is de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking in overleg met de vakbonden.

Zorgen over verlaging van normen

Er zijn zorgen dat TTIP zal leiden tot een verlaging van de Europese normen. Bijvoorbeeld voor voedselveiligheid, milieu, privacybescherming en arbeidsnormen. De voordelen van TTIP mogen niet ten koste gaan van mens, dier en milieu. De EU en Nederland willen daarover harde garanties in het verdrag.

Zorgen over de gevolgen van TTIP op lage- en middeninkomenslanden

TTIP kan voor sommige landen en producten uit de lage- en middeninkomenslanden nadelig zijn. Toch lijken de positieve effecten van TTIP op lage- en middeninkomenslanden zwaarder te wegen dan de negatieve effecten. Hogere economische groei in de VS en de EU betekent bijvoorbeeld meer marktkansen voor andere landen. Ook voor armere landen. Het akkoord moet het ook voor ontwikkelingslanden eenvoudiger maken naar de EU en de VS te exporteren. De economische voordelen van TTIP mogen niet ten koste mogen gaan van de lage- en middeninkomenslanden. Dat is het uitgangspunt van Nederland. Nederland vraagt consequent aandacht voor de belangen van deze landen.

Zorgen dat bedrijven zomaar hun gang kunnen gaan

Sommige maatschappelijke organisaties maken zich zorgen dat investeringsbescherming bedrijven te veel macht geeft. Dit zou koste gaan van de overheden. Ze zijn bang dat internationale ondernemingen zomaar hun gang kunnen gaan. Bijvoorbeeld om schaliegas te winnen. Dit is niet het geval. Het is een democratisch besluit: het Nederlandse parlement beslist of er een verbod komt op het winnen van schaliegas.

Garanties TTIP voor consumenten en milieu

TTIP kan veel voordelen opleveren. Maar die mogen niet ten koste gaan van de bescherming van consumenten of het milieu. De Europese Unie (EU) wil daarover harde garanties in het verdrag.

Consumentenbescherming

De EU doet geen concessies op veiligheid, consumentenbescherming en milieu. Bijvoorbeeld over hormoonvlees, dat de EU verbiedt, maar in de VS is toegestaan. De Europese wetten en regels voor biotechnologie, zoals genetisch gemodificeerde organismen (GMO's), blijven ook van kracht. Verder blijven allerlei Europese verboden

Collegebrief - TTIP-vrije gemeente

Bladzijde 12 van 14

bestaan. Zoals het verbod op dierproeven en het verbod op het toelaten van met chloor ontsmet kippenvlees ('chloorkip').

Sociale zekerheid

In elk vrijhandelsakkoord neemt de EU een regel over arbeid (labour clause) op. Hierin staat dat regelgeving over werkgelegenheid en sociale zekerheid geldig blijft. Daarmee houdt de EU de ruimte om aan het eigen sociale model vast te houden. De hoge sociale standaarden, inclusief het minimumloon, blijven van kracht.

Privacybescherming

De EU onderhandelt met de VS niet over privacybescherming. Dit geldt ook voor databescherming. Nederland streeft in de EU ernaar de privacy nog beter te beschermen. Bijvoorbeeld via de Algemene verordening gegevensbescherming.

Duurzame ontwikkeling

Duurzame ontwikkeling is een belangrijke doelstelling van het handelsbeleid van de EU. Europa wil dat handel niet ten koste gaat van het milieu of arbeidsrechten. Bij de TTIP-onderhandelingen komt de EU bijvoorbeeld op voor de naleving van internationale afspraken over vakbondsrechten.

Publieke diensten

De publieke diensten in de EU, zoals gezondheidszorg en onderwijs, behoren tot de beste van de wereld. Daarom beschermt de EU deze diensten bij TTIP en in andere vrijhandelsakkoorden. Elk Europees handelsakkoord bevat 3 belangrijke waarborgen om de publieke diensten te beschermen:

- *Monopolie*
Overheden houden de mogelijkheid om een dienst aan 1 aanbieder toe te kennen. Dit kan een publiek monopolie zijn, zoals de drinkwatervoorziening. Of een privaat bedrijf met exclusieve rechten, zoals de Nederlandse Spoorwegen.
- *Nationale behandeling*
Overheden hebben het recht om buitenlandse aanbieders te weren van de markt. Ook mogen zij nationale aanbieders voortrekken op buitenlandse aanbieders.
- *Wetten*
Overheden houden de vrijheid om beleid en wetten te maken voor publieke diensten. Zij houden ook de vrijheid om zelf te bepalen wat zij publieke diensten beschouwen.

Hoe worden investeringen in TTIP beschermd (ISDS)?

Lijdt een investering schade door onrechtmatig overheidshandelen in het buitenland? Dan kan de investeerder een schadevergoeding claimen via de rechter of via een internationale arbitrage. De afspraken over deze investeringsbescherming in TTIP moeten volgens de Rijksoverheid voldoen aan een aantal eisen.

Waarom investeringsbescherming?

Nederland investeert veel in het buitenland en buitenlandse bedrijven investeren veel in Nederland. Het gaat daarbij om kleine en grote investeringen, door personen of door bedrijven. Een investering kan bestaan uit het aankopen van enkele aandelen. Maar ook een nieuw kantoor openen in het buitenland of grote infrastructurele projecten bouwen zijn investeringen.

Collegebrief - TTIP-vrije gemeente

Bladzijde 13 van 14

Investerings zijn altijd langetermijnprojecten. Juist daarom is rechtszekerheid voor investeerders belangrijk. Nederlandse investeerders moeten in het buitenland kunnen rekenen op een eerlijke en gelijke behandeling. Daarom sluit Nederland met andere landen investeringsbeschermingsovereenkomsten (IBO's) af. In deze overeenkomsten staan afspraken over hoe buitenlandse investeerders over en weer worden behandeld.

Internationale arbitrage

Een investering kan schade lijden door onrechtmatig handelen van de overheid in het buitenland. In zo'n geval moet een investeerder toegang hebben tot een eerlijk proces. Dit kan via de nationale rechter. Maar niet in alle landen functioneert het rechtstelsel zoals in Nederland. In sommige landen hoeft een nationale rechter bijvoorbeeld geen rekening te houden met regels uit internationale verdragen. En in de VS bestaat geen wet die discriminatie van buitenlandse bedrijven verbiedt.

In veel IBO's staat daarom een regel voor geschillenbeslechting door internationale arbitrage: investor-to-state dispute settlement (ISDS). Bij een internationale arbitrage wijzen de partijen in het geschil onafhankelijke arbiters aan. Deze arbiters doen uitspraak over de zaak. Een schadevergoeding kan daarvan de uitkomst zijn.

Zorgen over investeringsbescherming

Internationale arbitrage is relatief goedkoop, efficiënt en snel. Toch zijn er ook zorgen over investeringsbescherming. De Rijksoverheid neemt deze zorgen serieus. De bescherming moet vooral eerlijk zijn. Buitenlandse investeerders moeten niet beter beschermd worden dan binnenlandse bedrijven.

Eisen aan afspraken over investeringsbescherming in TTIP

De afspraken over investeringsbescherming in TTIP moeten voldoen aan een aantal eisen. Deze staan in de Kamerbrief over studie naar investeerder-staat geschillenbeslechting in TTIP.

Voorstel voor verbeteren investeringsbescherming

De Rijksoverheid wil dat Nederland eigen beleid kan maken zonder het risico te lopen op rechtszaken van investeerders. Daarom stelt Nederland, samen met andere landen, bij de investeringsbescherming de volgende verbeteringen voor:

Overheidsbeleid op het gebied van bijvoorbeeld milieu, gezondheidszorg of sociale zekerheid moet kunnen veranderen. Dit mag niet leiden tot schadeclaims van investeerders.

De arbiters moeten onafhankelijk zijn en hun uitspraken van hoge kwaliteit. Dat kan door een gedragscode. Of door een zogeheten geschillenbeslechtingsorgaan met een permanent karakter in te stellen. Zoals een internationaal investeringshof of -secretariaat.

Het moet mogelijk zijn om in beroep te gaan tegen arbitrage-uitspraken.

De uitspraken van een arbitrage-tribunaal of investeringshof mogen de nationale rechtspraak niet doorkruisen.

Deze voorstellen staan uitgewerkt in het document Investment in TTIP and beyond - the path for reform. Op dit moment werkt de Europese Commissie samen met de lidstaten en het Europees parlement de voorstellen uit. Nederland werkt actief aan dit proces mee.

Collegebrief - TTIP-vrije gemeente

Bladzijde 14 van 14

Onderhandelingen over TTIP

De Europese Commissie onderhandelt met de Verenigde Staten (VS) over TTIP. Dat doet zij namens de 28 lidstaten van de EU. De volgende onderhandelingsronde is in juli 2015. De regeringen van de landen van de EU hebben de Europese Commissie in juni 2013 het mandaat voor de onderhandelingen over TTIP (Engels) gegeven. In dit mandaat staan de kaders waarbinnen de Europese Commissie moet blijven bij de onderhandelingen over TTIP.

De onderhandelingen over TTIP zijn in juli 2013 begonnen. Sinds het begin van de onderhandelingen zijn er 9 onderhandelingsrondes geweest, afwisselend in Brussel en de VS. De volgende onderhandelingsronde vindt plaats in juli 2015. De onderhandelingen kunnen veel tijd kosten, misschien wel jaren.

Hoe zien de onderhandelingen over TTIP eruit?

Bij de onderhandelingen ontmoet het TTIP-team van de Europese Commissie de onderhandelaars van de Amerikaanse overheid. Ze wisselen schriftelijke voorstellen over TTIP uit en stellen verdragsteksten op. Hierbij worden betrokkenen geraadpleegd. Daarvoor organiseert de Europese Commissie regelmatig open consultaties.

Nederlandse belangen behartigen

TTIP moet zoveel mogelijk voordeel opleveren voor Nederland. Het ministerie van Buitenlandse Zaken raadpleegt daarvoor de personen en groepen die belang hebben bij het akkoord. Ook gaat de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking vaak in gesprek met de Tweede Kamer over TTIP. Dit om alle Nederlandse belangen helder te krijgen. De minister verdedigt in Brussel de Nederlandse standpunten over TTIP. Dit gebeurt tijdens de handelsvergaderingen van de Raad Buitenlandse Zaken, die gemiddeld 4 keer per jaar plaatsvinden.

Goedkeuring verdrag

Als de onderhandelingen klaar zijn, komt de tekst online zodat iedereen deze kan lezen. De regeringen van de 28 EU-landen en het Europese Parlement beslissen dan of TTIP wordt aangenomen. Nederland en de andere landen van de EU zien TTIP als een 'gemengd akkoord'. Dit betekent dat ook de afzonderlijke parlementen van de EU-landen goedkeuring moeten geven. Daarom wil het kabinet het uiteindelijke TTIP-verdrag aan het Nederlandse parlement voorleggen.

Collegebrief - TTIP-vrije gemeente

BIJLAGE

Telefoon (050) 367 76 64/ L. Stol
Onderwerp TTIP-vrije gemeente

Lokaal netwerk FNV Groningen
Beate de Ruiter
L. Springerlaan 23
9727 KB GRONINGEN

Datum **17 SEP 2015** Bijlage(n) - Ons kenmerk 5248875
Uw brief van 24 juli 2015 Uw kenmerk

Geachte mevrouw De Ruiter,

In uw brief van 24 juli 2015 vraagt u de gemeente Groningen om zich uit te roepen tot Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) vrije gemeente.

In de maatschappij leven momenteel zorgen omtrent het handelsverdrag TTIP, zoals u ook omschrijft in uw brief. U verwoordt in uw brief onder andere uw zorgen omtrent het mogelijk verdwijnen van banen in Europa door TTIP, het mogelijk gebrek aan garanties voor werknemersrechten, de voorstellen met betrekking tot een apart arbitrage mechanisme voor buitenlandse investeerders (ISDS), de gevolgen voor publieke diensten en het gebrek aan transparantie en democratische controle op het proces van onderhandelingen.

Informatie over TTIP vanuit de rijksoverheid en de Europese Commissie geeft uitleg over het doel en de achtergronden van het handelsverdrag. Hierin komen ook de door u geuite zorgen aan de orde en wordt aangegeven hoe de rijksoverheid en de Europese Commissie hiermee omgaan in de lopende onderhandelingen, bijvoorbeeld ten aanzien van het Investor-State Dispute Settlement (ISDS).

Op basis van de beschikbare informatie vinden wij het te vroeg en nog niet nodig om een standpunt tegen het Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) in te nemen. De specifieke effecten van TTIP voor gemeenten zijn nog onvoldoende duidelijk. Lokale overheden zijn geen partij in de lopende onderhandelingen. Eveneens zijn de volledige teksten van het handelsverdrag nog niet gepubliceerd.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

Collegiebrief - Ontwikkelingen Stadjerspas

Onderwerp Ontwikkelingen Stadjerspas

Steller L. Kamp - Schuringa

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 53 82 Bijlage(n) -

Ons kenmerk 5235495

Datum **17 SEP 2015** Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Wij willen u graag informeren over ontwikkelingen bij de Stadjerspas. Zoals vastgesteld in Perspectief, actieplan tegen de armoede zetten wij binnen het armoedebeleid stevig in op de verbinding met zoveel mogelijk partijen in de samenleving. Omdat armoede een probleem is dat de hele samenleving raakt, willen wij de hele samenleving - dus ook ondernemers, kerken en verenigingen - veel meer mobiliseren om een bijdrage te leveren aan de bestrijding van armoede. Met de Stadjerspas hebben wij al een jarenlange traditie in het betrekken van ondernemers bij de ondersteuning aan minima. Wij willen de mogelijkheden die de Stadjerspas biedt voor deze vorm van verbinding beter benutten om hem nog aantrekkelijker te maken voor zowel gebruikers als aanbieders. Dit voorjaar zijn een aantal mogelijke verbeterpunten van de Stadjerspas ter tafel gekomen bij behandeling van de evaluatie van het armoedebeleid. Een onderzoek van Onderzoek & Statistiek Groningen naar de eerste anderhalf jaar van de digitale Stadjerspas (januari 2014-mei 2015) heeft voor een completer beeld gezorgd. Op basis van al deze gegevens is een aantal verbeterpunten voor de uitvoering van de Stadjerspas geformuleerd. Het gaat hierbij om de toegankelijkheid en de gebruiksvriendelijkheid voor afnemers en aanbieders, de communicatie over de Stadjerspas en de kwaliteit van het aanbod. Wij willen uw raad graag op de hoogte stellen hoe wij deze verbeterpunten aanpakken.

De doorontwikkeling van de Stadjerspas vindt plaats op vorm, werkwijze en inhoud. Wij moesten in de eerste plaats concluderen dat de technische grenzen van het huidige digitale systeem bereikt zijn. Door technologische en digitale ontwikkelingen is er nu veel meer mogelijk dan bij de invoering van de digitale Stadjerspas in januari 2014. Na een aanbesteding is de gunning voor een verbeterd digitaal systeem naar een samenwerkingsverband van 2 lokale partijen gegaan (Guilters en Indietopia). Zij bouwen een vernieuwd digitaal systeem zodat meer minima gemakkelijker gebruik kunnen maken van de Stadjerspas. Maar het nieuwe systeem zorgt er ook voor dat het gemakkelijker en aantrekkelijker wordt voor ondernemers om een bijdrage te leveren aan het bestrijden van armoede. Per 1 januari 2016 zal de vernieuwde digitale Stadjerspas actief zijn. Bestaande klanten hebben hier geen last van, hun accounts blijven gewoon geldig zolang zij tot de doelgroep behoren. Naast technische aanpassingen, hebben we ook enkele verbeteringen in onze werkwijze aangebracht. Een belangrijke toevoeging is het Stadjerspaspanel, een gebruikerspanel van 278 minima. Via hen zijn wij voortdurend in staat om feedback -

Collegedebrief - Ontwikkelingen Stadjerspas

Bladzijde 2 van 3

zowel op vorm als op inhoud - op te halen bij onze gebruikers. Minima zelf leveren hiermee een belangrijk aandeel in de doorontwikkeling van de Stadjerspas.

Wat gaan klanten van de Stadjerspas van deze veranderingen dan wel merken?

- *Verbetering van toegankelijkheid en gebruiksgemak:* De belangrijkste wijziging is dat klanten geen e-vouchers meer hoeven te printen en te allen tijde de beschikking over het volledige aanbod van de Stadjerspas hebben. Zij hoeven dus niet langer van te voren te beslissen of ze van een aanbieding gebruik gaan maken, om deze vervolgens te moeten bestellen of printen. Via een Stadjerspas-app op een smartphone of met een sleutelhanger met barcode kunnen klanten terplekke en spontaan gebruik maken van een aanbieding. Zij hoeven hiervoor dus niet langer van te voren op hun persoonlijke account in te loggen. Natuurlijk kunnen klanten wel altijd hun account raadplegen om hun tegoeden of informatie over nieuwe aanbiedingen te bekijken (er worden ook actief attenderingsmails/sms-en/whatsappberichten over nieuwe aanbiedingen verstuurd). Daarnaast worden er spelelementen ingebouwd waarmee extra tegoeden kunnen worden verdiend en waarmee onderlinge verbinding tussen gebruikers kan worden gelegd.
- *Communicatie:* We breiden het belteam Kindpakket uit tot een serviceteam waarbij wij ook specialisten Stadjerspas vanuit onze doelgroep opleiden en inzetten. Deze ervaringsdeskundigen denken niet alleen met ons mee over de inhoud en de dienstverlening, maar gaan ook actief als ambassadeurs de boer op om te communiceren over de Stadjerspas, ondersteuning te bieden bij het inschrijven en om de Stadjerspas te promoten bij ondernemers en andere organisaties. Zo zitten onze medewerkers op regelmatige basis op locatie bij bijvoorbeeld de Voedselbank om voorlichting te geven over de Stadjerspas met de mogelijkheid om nieuwe klanten ter plekke in te schrijven en van een account te voorzien. In november starten wij een voorlichtingscampagne voor minima over de nieuwe mogelijkheden van de Stadjerspas. Ook deze campagne wordt samen met minima uitgedacht.
- *Kwaliteit aanbod:* Wij maken gebruik van ervaringsdeskundigheid bij het samenstellen van het aanbod. We raadplegen hiervoor zowel ons Stadjerspaspanel als onze ambassadeurs in het Serviceteam. Dit heeft onder andere geresulteerd in de zeer succesvolle zomeraanbieding van de gratis sportcheque (6 x gratis zwemmen in een gemeentelijk zwembad naar keuze) en een vervolg aan de ov-chipkaarten actie (een ov chipkaart met saldo met een totaalwaarde van 22.50 via de Stadjerspas voor 5 euro). Na een moeizame start, groeit de belangstelling voor de ov-chipkaarten in die mate dat we nu ruim 1300 kaarten hebben uitgegeven. Ook wordt er gezocht naar een veelzijdiger aanbod in samenwerking met ondernemers dat beter aansluit bij de heterogeniteit van onze minimapopulatie. Voorbeelden hiervan zijn korting op de voorstellingen van Opera per Tutti, korting op een Hollandse hits-festival in Huize Maas, korting op kaartjes voor FC Groningen (zowel aangeboden door FC Groningen zelf als door een ondernemer die kaartjes voor minima wil sponsoren), maar ook korting op de aanschaf van een mobiele telefoon bij Belsimpel. Voor het kinderaanbod betekent dit niet alleen een toename in het aantal vakantieactiviteiten en vakantie-uitjes maar ook bijvoorbeeld korting op huiswerkbegeleiding of acties met kinderkleding.

Wat gaan aanbieders van deze veranderingen binnen de Stadjerspas merken?

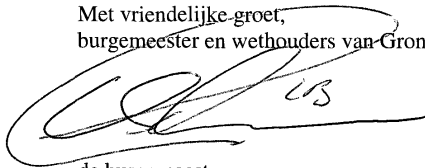
Collegiebrief - Ontwikkelingen Stadjerspas

Bladzijde 3 van 3

- *Verbetering van toegankelijkheid en gebruiksgemak:* Voor ondernemers en instellingen vergroten wij het gemak om aanbieder in de Stadjerspas te zijn/worden voornamelijk doordat zij geen uitgeprinte vouchers meer hoeven te declareren. Zij kunnen via een app op hun smartphone de barcode van de Stadjerspasklant scannen en het gebruik van een aanbieding hiermee direct digitaal registreren en afhandelen. Het nieuwe systeem maakt hiermee ook de geautomatiseerde betaling van declaraties mogelijk.
- *Communicatie:* Tegelijkertijd met de campagne voor minima, start een communicatiecampagne om nog meer ondernemers te betrekken bij de Stadjerspas. Wij willen zo het aanbod nog verder vergroten. De Stadjerspas wordt hiermee in steeds grotere mate een platform voor publiek-private samenwerking.
- *Kwaliteit aanbod:* De doorontwikkeling biedt ook nieuwe mogelijkheden voor ondernemers die niet direct producten of diensten hebben die interessant zijn voor minima. Zij kunnen ook bijdragen aan aanbiedingen van andere organisaties en op deze wijze als het ware aanbiedingen sponsoren.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

Collegedebrief - Start Innovatieve Sociale Zekerheid

EMBARGO tot vrijdag 2 oktober 2015, 11.30 uur.

Onderwerp Start Innovatie sociale zekerheid

Steller M.E. Geertsema

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 50 34 Bijlage(n) 6

Ons kenmerk 5245833

Datum 01-10-2015 Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

In ons collegeprogramma 'Voor de verandering' spreken we uit dat we de burgers van onze stad een grotere rol willen geven in het formuleren en uitvoeren van beleid. Eén van de instrumenten waarmee we aan deze ambitie vorm geven zijn de veranderlabs, waarover we uw raad op 19 maart 2015 hebben geïnformeerd (registratienummer 4914644)

In deze brief informeren we u over het proces van het veranderlab 'Innovatie sociale zekerheid' en over welke ideeën het tot nu toe heeft opgeleverd. Op deze manier stellen we u in staat om dit onderwerp in oktober in de commissie aan de orde te stellen en uw opvattingen te geven. Met deze brief beantwoorden we ook de vragen van de VVD van 25 september j.l..

We hebben als college de keuze gemaakt om te experimenteren met vernieuwingen in de sociale zekerheid. Uitgangspunt hierbij is dat sociale zekerheid een vliegwiel dient te zijn voor mensen. Onze uitdaging is om de sociale zekerheid zo vorm te geven dat het een voorziening is die mensen verder helpt zowel richting uitstroom naar regulier werk als richting participatie en welzijn in brede zin. Deze uitdaging kan naar de mening van het college het best worden aangepakt door meer recht te doen aan de grote individuele verschillen tussen mensen in de doelgroep. Een van de onderdelen die naadloos aansluit bij onze ambities om stappen te maken in de sociale zekerheid is het experiment 'Bijstand op maat'. We kijken hierbij naar de persoon en wat mensen specifiek nodig hebben om verder te komen. Hiervoor ontwikkelen we pakketten die klanten bovenop hun uitkering kunnen kiezen. Verderop in deze brief gaan we hier uitgebreider op in.

In dat project trekken we (deels) samen op met de gemeenten Tilburg, Utrecht en Wageningen, die net als wij op zoek zijn naar een andere, effectievere benadering van mensen in de bijstand. De ideeën die daarover leven passen echter niet steeds binnen de huidige strakke kaders van de wet. Op 23 september hebben we samen met de andere gemeenten met staatssecretaris Klijnsma besproken of en in hoeverre het kabinet bereid is ons 'experimenteerruimte' te geven.

Collegedebrief - Start Innovatieve Sociale Zekerheid

Bladzijde 2 van 7

Achtergrond

De wens om in Groningen aan de slag te gaan met innovatie van de sociale zekerheid komt eruit voort dat we een aantal knelpunten constateren in ons huidige stelsel. Die knelpunten vatten we hier samen. Tot slot presenteren we de huidige zeven experimenten en beschrijven we het proces die deze en wellicht nog andere experimenten hebben opgeleverd.

Knelpunten

In de actuele praktijk lukt het lang niet altijd om de participatiedoelen van de wet bij bijstandsgerechtigden te realiseren. Dat heeft te maken met verschillende omstandigheden en factoren, die we hier zeer beknopt samenvatten:

Wantrouwen en controle

Bijstandsgerechtigden moeten voldoen aan formele en administratieve verplichtingen. De Participatiewet gaat uit van controle op de rechtmatigheid van de verstrekte uitkering. Vergissingen en/of kleine tekortkomingen hebben daardoor soms grote gevolgen, terwijl het merendeel van de mensen te goeder trouw is. Mensen ervaren brieven over de uitkering vaak als wantrouwend. Dit stimuleert hen niet om in beweging te komen.

Te weinig afgestemd op de werkelijke kansen op de arbeidsmarkt

Doorstromen naar betaald werk wordt gezien als het meest gewenste resultaat. In de huidige economische omstandigheden en voor grote groepen uit het bijstandsbestand is dit niet altijd een reële ambitie. We verspillen onze energie en we maken ons als overheid ongelooftwaardig als we voorbijgaan aan de werkelijke kansen op de arbeidsmarkt.

Klein baantje loont niet

Het huidige systeem gaat nog teveel uit van een voltijd baan in loondienst als ideaal, terwijl veel mensen op andere manieren in hun inkomen voorzien, bijvoorbeeld door een parttime baan te combineren met werk als zzp-er. De huidige regelgeving biedt weinig mogelijkheden om naast de uitkering wat bij te verdienen. Dat leidt ertoe dat een parttime baan financieel meestal niks oplevert. Dat stimuleert niet en houdt mensen 'gevangen in de uitkering'.

Te weinig rekening houdend met individuele omstandigheden

Lang niet alle bijstandsgerechtigden zijn inactief. Integendeel. Er zijn er ook veel die allerlei maatschappelijke activiteiten ontplooiën, maar daar (helaas) geen inkomen mee verwerven en daar (tijdelijk) niet toe in staat zijn. Gezondheid, psycho-sociale problematiek en mantelzorgtaken kunnen daar bijvoorbeeld een rol bij spelen. De wet biedt weinig mogelijkheden deze mensen te ontheffen van de diverse controle- en sollicitatieverplichtingen. Dit leidt tot hogere uitvoeringskosten met weinig maatschappelijk resultaat.

Collegedebrief - Start Innovatieve Sociale Zekerheid

Bladzijde 3 van 7

Proces veranderlab Innovatie sociale zekerheid

Het veranderlab 'Innovatie sociale zekerheid' is medio maart van start gegaan met een kick-off bijeenkomst. Bij die startbijeenkomst waren gedurende de dag zo'n 35 personen aanwezig, van diverse pluimage: zowel professionals als geïnteresseerden uit de stad (waaronder enkele raadsleden en vertegenwoordigers van de cliëntenraad). Tijdens deze bijeenkomst zijn er beelden, vragen en ideeën verzameld over vernieuwing in de sociale zekerheid, resulterend in vijf uitgangspunten voor het verdere werk van het lab:

- Positieve benadering van uitkeringsgerechtigden
- Ruimte voor ontwikkeling ten behoeve van participatie
- Vertrouwen en respect
- Geen gedoe en regeltjes
- Samen denken en leren

Los van die uitgangspunten zijn er talloze suggesties gedaan voor een menswaardiger sociale zekerheid, ook in de vorm van quick-wins. Deze vullen we momenteel of op korte termijn in.

Resultaat van de bijeenkomst was vooral ook dat alle deelnemers benoemden welke bijdrage ze zouden kunnen leveren aan het veranderlab. Eén concrete activiteit was het opzetten van een Facebook-groep om met de deelnemers te blijven communiceren en het gezelschap uit te breiden. Op het moment van schrijven telt de groep meer dan 200 leden. (<https://www.facebook.com/sociallabs050>).

Via de Facebook-groep zijn de uitgangspunten gedeeld en zijn er mensen uitgenodigd om te komen pitchen over een idee dat past bij één of meerdere van de uitgangspunten. Daarvoor zijn er in juni twee bijeenkomsten georganiseerd bij Tuin in de Stad, gevolgd door een bijeenkomst in de Wijert om de tot dan gedeelde en verrijkte ideeën naast elkaar te leggen.

Op dit moment dienen de huidige 7 ideeën (zes vanuit de stad, eentje vanuit ons college) nog aangescherpt te worden en concreet gemaakt worden om er later dit jaar (waar mogelijk) stappen mee te maken. Soms wordt er ook een rol van de gemeente gevraagd. Als college blijven wij bij de verdere concretisering dan ook actief meedenken over de mogelijkheid en wenselijkheid daarvan. Voor het idee nummer 7 (Bijstand op maat) geldt dat het college zelf trekker is en de uitvoering voorbereidt.

We lichten die ideeën hieronder –deels in de woorden van de initiatieemers zelf -toe. In de bijlagen zijn de complete ideeën te vinden. Overigens dienen we te spreken van 'huidige' ideeën, want met het beginnen van andere veranderlabs merken we dat er weer reuring ontstaat en dat er nieuwe, aanvullende ideeën loskomen.

Experimenten Innovatie sociale zekerheid

1 Een ander soort geld

In het huidige financiële systeem komen winsten lang niet altijd ten goede aan de regio waar ze worden behaald, hetgeen regionaal ondernemerschap en regionale ontwikkelingskracht belemmert. Het idee van de initiatiefnemer is dat een eigen lokale of regionale munt een instrument kan zijn om hier verandering in te brengen. Een dergelijke munt zorgt voor meer wederzijdse transacties binnen de regio/locatie, meer onderling vertrouwen tussen klant en ondernemer en bevordert sociaal ondernemerschap. Het plan

is om te starten met experimenteren in de wijk. Vervolgens kunnen bijvoorbeeld ook lokale ondernemers die geen geld kunnen lenen in de markt, (nog) geen sluitende business case hebben meedoen.

2 Het EénouderVoordeelhuis

Een EénouderVoordeelhuis is een groot huis, waarin meerdere éénoudergezinnen (tijdelijk) kunnen wonen. Bij een echtscheiding verandert één gezin in twee éénoudergezinnen. Vaak moeten beide ouders dan op zoek naar (goedkopere) nieuwe woonruimte. Het aanbod aan geschikte woonruimte voor éénoudergezinnen is echter in onze stad zeer beperkt, waardoor betrokkenen moeten verhuizen naar buiten de stad, hetgeen met name voor de kinderen de situatie nog problematischer maakt. Met het EénouderVoordeelhuis wordt beoogd deze gezinnen een goed en betaalbaar alternatief te bieden.

3 Supporters van de stratenmakers van de buurt van de toekomst

Leefbare buurten met actieve en betrokken mensen ontstaan meestal niet vanzelf. Daarvoor zijn enthousiaste gangmakers, bemiddelaars en 'stratenmakers' nodig die mensen bij elkaar brengen, stimuleren en ondersteunen. Het project is erop gericht deze stratenmakers in buurten op te sporen. Mensen die al in de buurt wonen hebben een veel lagere drempel tot de eigen buurt en kunnen deze gaan mobiliseren om kennis te maken, passies te delen, mensen te inventariseren, problemen en vraagstukken in beeld te krijgen. En vervolgens om de problemen gezamenlijk op te lossen, als het even kan zonder de overheid.

4 Keukentafelgesprekken in Groningen, dat kan ook anders

De gemeente wil met zo'n 6.000 à 7.000 bijstandsgerechtigden keukentafelgesprekken gaan houden, vergelijkbaar met die in het sociale domein. Zo wil de gemeente zicht krijgen op het leven van de betrokken burgers, op wat hen bezig houdt en wat zij wensen, en op hoe de gemeente hen zou kunnen ondersteunen inzake werk en deelname aan de samenleving. De initiatiefnemers verwachten dat deze gesprekken 'vanuit het perspectief van de overheid' weinig opleveren, omdat burgers vooral zullen proberen 'hun uitkering veilig te stellen'. Zij stellen voor te experimenteren met gesprekken waarbij het primaat echt bij de burger ligt, met de vrijheid om al dan niet in gesprek te gaan, en vrije keuze voor plaats en inhoud van het gesprek. Deze manier van werken geeft beter inzicht in wie de mensen zijn die in de bijstand leven, hoe divers ze zijn, maar ook wat ze wel kunnen en doen. Hoe mensen zich tot elkaar verhouden, in de familie, in de staat in de buurt, met de gemeente. De buurtanalyses en analyse van de grote lijnen uit de individuele gesprekken leveren zo een 'antropologie van de bijstand'.

5 Onderopneming

Niet de vraag "Waarom heb jij geen werk?", maar het omgekeerde is het uitgangspunt: wat kan je wel en hoe kun je je kwaliteiten inzetten om voor jezelf te zorgen én hoe kun je die kwaliteiten gebruiken om inkomen te verwerven, alleen of samen? De Onderopneming wil een plek creëren waar mensen graag (samen-)komen, waar ze zich kunnen ontwikkelen, naar eigen wens en behoefte. Ambities rond ondernemen kunnen samen worden onderzocht, uitgeprobeerd en uitgewerkt. De drempel is zo laag mogelijk; ook een krantenwijk lopen of een tuin bijhouden is ondernemen. De initiatiefnemers laten

Collegedebrief - Start Innovatieve Sociale Zekerheid

Bladzijde 5 van 7

zich inspireren door de KrachtFabriek in Houten, waar een sociale onderneming in twee jaar tijd is uitgegroeid tot een werkplaats voor 200 deelnemers.

6 Een andere invulling van gesprekken over schulden

Veel mensen met schulden kunnen de weg naar boven niet meer terugvinden. Uit gesprekken met mensen met schulden is gebleken dat zij in eerste plaats uit schaamte niet over hun problemen willen praten, maar ook dat ze opzien tegen de brij van regels en formulieren. Hier kan iets aan gedaan worden door open over schulden te spreken, de drempels naar hulp bij schulden te verlagen, beter en integraler samen te werken, regels te verminderen/te vereenvoudigen, betrokkenen beter te informeren over (aanvullende) voorzieningen en door (per wijk) groepen te vormen van 'ervaringsdeskundigen'.

7 Bijstand op maat

Dit project is geïnitieerd door ons college. Het plan behelst de ontwikkeling van een aantal bijstands-pakketten, waarbij de 'polisvoorwaarden' van de bijstand worden aangepast door bepaalde bepalingen tijdelijk buiten werking te laten. We zien de bijstand dan als een soort van zorgverzekering. Er is de uitkering (de basisverzekering) waarbij de bijstandsgerechtigde uit vier à vijf keuzepakketten (de aanvullende verzekering) kiest wat het beste bij zijn situatie past.

De achterliggende gedachte is dat de behoeften en mogelijkheden van bijstandsgerechtigden verschillen (vergelijk bijvoorbeeld een eenoudergezin dat al langere tijd bijstand krijgt met een net afgestudeerde jongere). We willen mensen keuzevrijheid geven en ze meer mogelijkheden bieden zelf de regie nemen. Zo kunnen zij zelf actief werken aan een betere toekomst vanuit het beginsel van wederkerigheid. Ze kunnen gaan voor een pakket dat bij hen past, waar ze in geloven. Om ervoor te zorgen dat het pakket echt iets bijdraagt aan de ontwikkeling van de bijstandsgerechtigde, zullen we voor elk pakket een of twee voorwaarden formuleren.

Hieronder ziet u de pakketten waaraan we nu denken. Het kunnen er meer worden. We werken nog aan de exacte inhoud. Dit doen we samen met burgers en andere partijen in de stad.

1. Kosten delen

Deelnemers krijgen tijdelijk toestemming om bij elkaar te wonen, te eten en anderszins de kosten te delen, zonder dat we ze als 'gezamenlijke huishouding' aanmerken en een lagere uitkering geven. Zo kunnen zij bijvoorbeeld (beginnende) betalingsachterstanden wegwerken.

Neem een alleenstaande bijstandsmoeder met beginnende betalingsproblemen. Zij kiest voor dit pakket samen met haar zus, die alleen woont en het financieel goed redt. De zussen trekken (deels) bij elkaar in. Zij eten samen, brengen avonden en weekenden met elkaar door en sparen zo (energie)kosten uit. De zus ondersteunt de bijstandsmoeder bij de financiën. Na een jaar heeft die zo de roodstand op haar rekening en een achterstand bij de huurbetaling kunnen inlopen.

2 Bijverdienen en investeren

Deelnemers krijgen bijvoorbeeld € 50 minder bijstand en mogen onbeperkt bijverdienen.

Collegedebrief - Start Innovatieve Sociale Zekerheid

Bladzijde 6 van 7

De € 50 wordt uiteindelijk uitbetaald in de vorm van een uitstroompremie.

Een alleenstaande bijstandsvader heeft af en toe via een uitzendbureau werk maar komt niet structureel aan de slag. Zijn bijverdiensten moet hij elke maand inleveren, waardoor hij zich niet kan ontwikkelen. Nu hij zijn bijverdiensten mag houden, heeft hij weer meer de regie op zijn leven. Zo kan hij bijvoorbeeld lid worden van een sportvereniging. Of zonder zorgen (reis)kosten maken voor netwerkgesprekken om zijn kansen op werk te vergroten. De uitstroompremie is een extra stimulans voor hem om uit te stromen.

Een verpleegkundige werkt weer voorzichtig na een burn-out. Werk in de zorg gaat haar niet meer lukken. Op dit moment is ze vrijwilliger in het project 'Wijk werken'. Ze wil graag een deeltijdopleiding personal coaching doen om zich verder te ontwikkelen. Met dit pakket heeft ze geld om de opleiding te kunnen bekostigen.

3 Ondersteuning op maat

Dit pakket is voor mensen die langere tijd zijn aangewezen op de bijstand en geen verdien capaciteit hebben. Deelnemers hebben geen arbeidsplicht en worden niet gecontroleerd. Middelen die zij verkrijgen mogen zij houden. Daarnaast spreken zij met de gemeente af welke vorm van ondersteuning zij willen, bijvoorbeeld op het gebied van financiën of participatie.

Neem een alleenstaande die laaggeletterd en arbeidsongeschikt is. Hij kiest voor een periodiek gesprek met een casemanager over financiële zaken, zoals minimaal fondsen en schuldhulpverlening. Zo voorkomt hij dat hij bijvoorbeeld met een huisuitzetting te maken krijgt. Als hij een erfenis van enkele duizenden euro's krijgt, mag hij die houden.

4 Onderling samenwerken

Deelnemers gaan onderling een samenwerkingsovereenkomst aan. De een gaat bijvoorbeeld werken terwijl de ander mantelzorg verleent voor een gehandicapte partner of zorgt voor vervoer. Samen bepalen ze hoeveel de dienst waard is. De werkende kan de 'verwervingskosten' declareren en betaalt de ondersteuningsverlener uit. Verder mogen beide (een deel van) de inkomsten behouden.

Een steigerbouwer kan regelmatig tijdelijke klussen krijgen via een uitzendbureau maar moet dan vaak vroeg op afgelegen plekken zijn. Een rijbewijs kan hij niet halen. In dit pakket spreekt hij met zijn vriend (ook bijstand) af dat die hem haalt en brengt. De steigerbouwer mag zijn inkomsten houden, maar betaalt zijn vriend daar deels mee. Elk mag bijvoorbeeld de helft van de inkomsten houden.

5 Dicht op de huid

Deelnemers worden intensief begeleid op weg naar werk, bijvoorbeeld door zeer frequente gesprekken. Het maatregelenbeleid wordt consequent toegepast.

Iemand wil graag aan het werk maar kent zichzelf goed. Ze heeft licht ADHD en heeft een stok achter de deur nodig. Coaching via de digitale route werkt niet voor haar. In dit pakket heeft zij steeds gesprekken met een casemanager en wordt ze

Collegedebrief - Start Innovatieve Sociale Zekerheid

Bladzijde 7 van 7

erop aangesproken als zij zich niet volledig inzet. Ze krijgt de structuur die ze nodig heeft. Haar energie kan ze steken het krijgen van werk.

Experimenten zijn bedoeld om van te leren. Onze leervraag formuleren we ruim. Het gaat ons nadrukkelijk niet alleen om de direct meetbare effecten in geld of banen, maar ook om de effecten op individueel welbevinden en om maatschappelijke opbrengsten in bredere zin en op langere termijn (re-integratie, participatie, financiële ademruimte en anderszins). Om daar iets zinnigs over te kunnen ontdekken, moeten het experiment 'Bijstand op maat' voldoende lang duren. We denken aan een eerste periode van vier jaar. Met de Rijksuniversiteiten Groningen en Utrecht zijn we in gesprek over een begeleidend onderzoeksprogramma.

In enkele kranten heeft onlangs gestaan dat Groningen samen met de gemeenten Utrecht, Tilburg en Wageningen wil gaan experimenteren met een basisinkomen. Het college heeft niet de bedoeling om daarmee te experimenteren. Wel wordt samen met de andere drie gemeenten gekeken of een gezamenlijke aanpak met het ministerie meer mogelijkheden biedt voor een experiment dat voldoet aan de ambities van het college. Daarbij denken we niet aan een eenduidig plan namens de vier gemeenten, maar aan 'eenheid in verscheidenheid'.

Hoe verder?

Momenteel werken de initiatiefnemers van de ideeën uit het veranderlab samen met andere betrokkenen aan de verdere uitwerking en aan de voorbereiding van uitvoerbare experimenten. Bij zes van de ideeën zijn wij als gemeente niet de trekker. Dat wil zeggen dat we nu eerst afwachten. Vanzelfsprekend zullen we als gemeente bij eventuele verzoeken om inbreng of ondersteuning in vervolgfases ons steeds maximaal welwillend opstellen.

Met staatssecretaris Klijnsma en de drie andere gemeenten zijn we constructief in gesprek om ons eigen initiatief 'Bijstand op maat' verder te ontwikkelen. Op dit moment is onzeker of we overeenstemming met het Rijk kunnen bereiken over een experiment dat voldoende vernieuwend en ambitieus is. We spannen ons daar wel voor in. Het resultaat van dit proces zal vermoedelijk leiden tot een ander experiment dan 'Bijstand op maat'. Wat het college betreft zal elk ander experiment, hoe dan ook, moeten uitgaan van meer maatwerk en meer vertrouwen in de bijstandsgerechtigde. Mocht blijken dat de gesprekken met de staatssecretaris niet opleveren wat wij willen dan beraden we ons over een vervolg. Uiteraard zullen wij uw raad bij het project blijven betrekken.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Groningen

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

Collegebrief - Start Innovatieve Sociale Zekerheid

Bijlage 1

Een ander soort geld

Initiatiefnemer: Niels Bosman

Wat is het probleem?

Probleem 1: Een achterblijvende regionale ontwikkelingskracht.

Dit komt omdat 20 tot 30 procent van alle transacties waar regulier geld (euro) bij betrokken is via exponentiële rente door de bancaire sector wordt afgeroomd of stroomt uit de regio/locatie waar het geld verdiend is (Toxopeus, Ander soort geld). Dit gaat ten koste van de ontwikkelingskracht van de regio (dat is ook o.a. het probleem van Griekenland). Voorbeeld: al het geld is schuld, schuld moet terug betaald worden aan schuldeisers (banken of andere schuldeisers buiten de regio), over deze schuld moet iedereen rente betalen en lokale winsten stromen weg uit de regio naar de schuldeisers (banken, financiële sector) of afnemers van producten buiten de regio. Hierdoor is een land of regio niet in staat om zich verder te ontwikkelen. Verdiend geld uit de reële economie stroomt weg naar de financiële sector. De financiële sector legt beslag op de reële economie. Rente is eigenlijk een soort boete of heffing op de reële economie (bedrijven maken minder winst, want ze moeten rente terug betalen) en kunnen hierdoor geen nieuwe investeringen doen, want de bank roomt de kans op nieuwe investeringen af door rente. De financiële sector zuigt als het ware de lokale en regionale economie leeg door rente en schuld. Zelfs bij deze relatief lage rente is het risico dat de financiële sector loopt nihil (er staat immers altijd onderpand tegenover). De bank profiteert van het rendement (winsten lokale bedrijven) i.p.v. de lokale bedrijven zelf. Dit verklaart ook het wantrouwen tegen de bancaire sector momenteel (het zijn niet alleen de veel te hoge lonen aan de top, maar het hele bancaire systeem parasiteert op de reële economie). Dat klinkt hard, maar feitelijk is dit wat er aan de hand is in de wereld.

Daarbij is de financiële sector gefundeerd op exponentiële economische groei via rente. Terwijl de reële sector gebaseerd is op schaarste en uitputting van bronnen. De reële en financiële sector zijn altijd met elkaar in strijd. De financiële sector beïnvloedt via inflatie (bubbels) en (deflatie) de reële economie en de reële economie moet via rente en winst voldoende economische groei garanderen om de financiële sector terug te betalen. Daarmee put de financiële sector de reële sector en alle grondstof capaciteiten uit. Rente op schuld is daarmee een uiterst onhoudbaar systeem, dat alleen kan bestaan als je altijd economische groei hebt. Dat is alleen niet de realiteit van de reële economie. De reële economie is juist (lineair) cyclisch en gaat altijd op en neer. Eigenlijk zou dit voor iedereen basiskennis moeten zijn. De financiële sector zou dus dienstbaar moeten zijn aan de reële economie en niet andersom zoals dat nu is. Met het huidige systeem verander je dit niet. Je hebt een weerbaar lokaal systeem nodig waar burgers op terug kunnen vallen: een lokale munt is een mogelijke oplossing daarvoor. Het heeft daarnaast voordelen die goed werken naast een mondiale/continentale munt. Bovendien staat een lokale munt los van de mondiale markt en is een lokale munt niet vatbaar voor depressies. Een lokale munt werkt juist goed tijdens depressies:

Je maakt de kracht van de regio velen malen sterker wanneer geld geïnvesteerd wordt binnen de regio en waarbij geld in omloop blijft binnen de regio of locatie. Hierdoor ontstaat het multiplier effect binnen de regio en stroomt het geld niet uit de regio, maar wordt het geld telkens via nieuwe transacties opnieuw geïnvesteerd in de lokale economie.

Collegedebrief - Start Innovatieve Sociale Zekerheid

Probleem 2: gevolg: uitstroom van kapitaal en ondernemerschap

Met name in krimpregio's zie je een uitstroom van mensen, geld, ondernemerschap, financiering van niet gesubsidieerde projecten (de omloop van gesubsidieerd geld kan ook beter in de regio blijven). Banken investeren niet in deze regio's (levert geen rente en rendement op). Krimpregio's kunnen daarnaast niet afhankelijk blijven van subsidiestromen.

Je kunt veel beter de regio versterken door lokaal renteloos geld binnen de regio te introduceren. Dit versterkt de sociale cohesie binnen de gemeenschap. Maar het maakt het ook mogelijk om

Groot voordeel is dat het geen subsidies kost, hoogstens opstartkosten voor het betalingsprogramma Cyclos. Geld blijft in de regio en stroomt niet via rente en winsten weg uit de regio. Niet markt gerelateerde waarden worden wel beloond.

Wat willen we gaan doen?

Het introduceren van een eigen lokale renteloze munt die je na 5 transacties of een bepaalde periode kunt omzetten in echt geld. Na een periode heb je dus euro's. De lokale munt: de GRULDEN staat borg voor transacties binnen de regio Groningen of kan via een experiment geïntroduceerd worden in een wijk of buurt. Het is een idee dat overgenomen is vanuit de Social Trade Organisation (STRO). STRO heeft 25 jaar ervaring met het experimenteren met lokale munten. De Lokale munt verandert na een aantal transacties binnen de regio (multiplier effect) of binnen een bepaalde termijn in gewoon geld (euro's). De lokale munt wordt iets minder waard naarmate de termijn langer wordt. Dat heeft een gunstig effect op het daadwerkelijk uitgeven van geld waardoor investeringen gestimuleerd worden. In de huidige economie potten we geld op (sparen). Sparen is tot een zekere hoogte niet erg, maar als iedereen tegelijkertijd massaal spaart remt dat nieuwe investeringen en rouleert het geldsysteem niet. De 2008 crisis is daar o.a. een voorbeeld van. Iedereen houdt de hand op de knip. Hierdoor stort de economie in. Na inflatie krijg je ook bijna altijd deflatie of stagflatie. Een overschot aan geld om de economie te stimuleren leidt (Big Bazooka) tot bubbels (speculatie), wat later leidt tot deflatie, als de bubbels doorgeprikt zijn. Niemand durft meer zijn geld uit te geven waardoor de binnenlandse bestedingen en de economie afgeremd wordt. Dat lijkt eerst wel duurzaam. Maar ook duurzame ontwikkeling remt je af. Zoals de investeringen in sociale en duurzame energie projecten. Bovendien zorgde de laatste crisis voor een verschuiving van arm naar rijk: banken waren te groot om te falen. We hebben van ons belastinggeld massaal de banken en de spaarders gered. Daarmee red je juist niet de reële economie, maar de financiële economie.

Wij willen juist dat het geld meteen in de reële economie terecht komt zonder dat het geld afgeroomd wordt door rente, speculatie en het voor de zoveelste keer redden en subsidiëren van banken. Hiermee voorkomt je bubbels en het vertrek van geld en investeringen uit de regio. Het multiplier effect zorgt voor meer wederzijdse transacties binnen de regio/locatie. Daarbij zorgt het voor meer onderlinge vertrouwen tussen klant en ondernemer, sociale ondernemerschap. Als jij de verf bij een vertrouwde lokale verfhandelaar koopt is de lokale verfhandelaar eerder bereid producten bij jou af te nemen. Je kent elkaar, je vertrouwt elkaar en je kunt elkaar eerder aanspreken op wangedrag en wanbetalingen. Een lokale ondernemer wil in zijn dorp of wijk niet graag bekend staan als wanbetaler.

Geld is misschien wel het bekendste machtsmiddel ter wereld. Door het invoeren van een lokale munt doorbreek je dit machtsmiddel. De Griekse situatie staat niet op zichzelf. Er is eeuwenoude strijd tussen internationale bankiers (BIS, FED, ECB, BoE) en de samenleving gaande. Regio's en locaties krijgen meer te zeggen over wat ze zelf willen als ze minder afhankelijk zijn van rente overdrachten. Want ze zijn niet gebonden aan de grillen van de mondiale of nationale markt. In Engeland en Ierland gingen wijken na de crisis hun eigen munt introduceren. Zo kende de kroegbaas zijn klanten heel goed en wist hij precies aan wie hij wel niet het lokale geld kon uitleenen. Deze lokale munt werd populairder dan de nationale munt in tijden van crises. Het probleem van de crises is dan

Collegedebrief - Start Innovatieve Sociale Zekerheid

ook niet schuld. Want geld is altijd en overal schuld. Maar het vertrouwen in het afbetalen van de schuld en tegen welke waarde. Moet daar altijd een marktprijs of een geldprijs tegenover staan. Of kan dat ook via dienstverlening of andere producten. Via een lokale renteloze munt kun je de ene waarde omzetten in de andere waarde, zonder bijeenkomst van een controlerende afnemende instelling. Burgers houden binnen de regio macht over hun eigen middelen. Daarbij kunnen locaties en regio's in hun eigen tempo beslissen hoe ze hun geld besteden. Regio's zijn niet per definitie gebonden aan economische groei. Momenteel legt de financiële sector aan iedereen economische groei op via rente overdrachten. Kun je geen economische groei verwezenlijken dan ben je failliet. Een lokale munt staat los van economische groei. Eeuwige economische groei is nl een systeem wat volstrekt onhoudbaar is. De financiële sector met exponentiële rente en fractioneel bankieren is wel gebaseerd op eeuwige economische groei. De reële economie is daarentegen juist gebaseerd op schaarse en economische uitputting (Peakoil). De relatie tussen banken, oorlogen en de fossiele industrie is het bekendste voorbeeld. Bankieren verdienen het meest terug door het geld uit te lenen aan de fossiele industrie (Dutch Royal Shell) of oorlogen (BIS, FED, ECB).. Willen we dat banken daarin investeren of willen we dat wijzelf weer bepalen waarin we investeren?

Welke stappen nemen we?

- Betrekken van partners die graag willen werken met een lokale renteloze munt.
- Uitleggen wat de voordelen zijn van een lokale munt aan eerst sociale ondernemers (MVO). Ambtenaren, buurthuizen, mensen met stadspassen, uitkeringsgerechtigden, mensen die willen bijklussen, mensen die graag werkervaring willen opdoen via het UWV, scholieren, stagiaires, werkervaringsplaatsen, talentenbureaus (city of talent) etc.
- Uitleggen hoe het financiële systeem momenteel werkt, waarom dat systeem zo schadelijk is.
- Uitleggen waarom we een duurzame sociale renteloze munt willen
- Uitleggen waarom een duurzame sociale lokale munt goed is voor de regio.
- Onderzoeksvoorstel neerleggen bij de gemeente (econoom) en onderzoeker via de gemeente en eventueel via de rug
- Eventuele voorbeeld projecten (zowel internationaal als nationaal) inventariseren en mogelijk overnemen. Je hoeft niet steeds opnieuw het wiel uit te vinden.
- Invoeren van software programma dat het echt mogelijk maakt om te betalen via lokaal (digitaal) geld. ICT programma Cyclos is daar uitermate geschikt voor.

Wat gaan we ermee bereiken? (Wat levert het de stad op?)

- In kaart brengen van andere lokale munten en evaluatie en uitwerking van een lokale munt: wat werkt wel en wat werkt niet.
- In kaart brengen hoe je dat hier in Groningen het beste kan aanpakken.
- Uitzoeken van een geschikte wijk, regio, buurt.
- Evalueren van de effecten. Werkt de roulatie van een lokale munt. Wat zijn de knelpunten, waarom werkt het wel of waarom werkt het niet.
- Betrekken van STRO eventueel via Henk van Arkel.
- Inbrengen kennis van STRO.
- Eventueel werken met het betalingssysteem Cyclos.
- Kosten en baten in kaart brengen. Blijft het geld echt in de wijk of buurt of regio.
- Is er daadwerkelijk sprake van een multiplier effect.
- welke investeringen zie je ontstaan in de buurt.
- Zie je sociale en duurzame ontwikkelingen ontstaan> SROI en EROI (Ecological Return of Investment).
- Worden er nu projecten ontwikkelt waarbij waarde een belangrijke rol speelt ipv prijs.

Collegebrief - Start Innovatieve Sociale Zekerheid

Partners?

Zie 2e regel welke stappen nemen we. Eerst experimenteren in de wijk. Maar daar hoeft het zeker niet bij te blijven, want er is heel veel ondernemerschap onder Groningers die dat momenteel niet kunnen door wet en regelgeving of omdat ze geen geld kunnen lenen in de markt. Of mensen die momenteel geen sluitende business case hebben.

Plan van aanpak

'ÉÉNOUDERGEZIN VOORDEELHUIS'

De gemeente Groningen is op zoek naar nieuwe manieren van samenwerken met de stad en is daartoe gestart met 'veranderlabs'. Hierin worden ideeën gegenereerd die moeten leiden tot gezamenlijk experimenteren en leren. Met het 'Veranderlab Innovatie en Sociale Zekerheid' (ISZ) onderzoekt de gemeente, samen met bewoners en andere partners, wat nodig is om zoveel mogelijk mensen aan regulier werk te helpen dan wel op een andere manier te activeren, en wat nodig is om mensen op een positieve manier te prikkelen om in beweging te komen. Waarbij onnodige wet- en regelgeving tijdelijk buiten werking gezet kan worden.

De uitgangspunten die binnen het veranderlab ISZ genoemd worden, zijn ruimte voor ontwikkelingen ten behoeve van participatie, vertrouwen en respect, geen gedoe en regeltjes, samen denken en leren.

Met 'éénoudergezin voordeelhuis' willen we op zoek naar wensen, vragen en mogelijkheden van inwoners van de gemeente Groningen die met een scheiding worden geconfronteerd, met alle gevolgen van dien. We willen deze inwoners de ruimte geven om een eigen woonvorm te ontwerpen waar marktpartijen en woningbouwverenigingen dan invulling aan kunnen geven.

Woonwens in vervulling: samen bouwen aan een nieuwe duurzame sociale infrastructuur waarbij bewoners zelf vorm geven aan hun eigen woonwens. Met dit initiatief willen we een voorbeeld zijn dat er voor elk budget en omstandigheden ook een woonvorm te maken is die de doelgroep past. We verwachten dat de woonvorm nieuwe kansen gaat bieden om voorzieningen en diensten op tal van onderwerpen met elkaar te delen en zo samen ook écht Samen te leven!

1. Probleemstelling

Eén op de drie huwelijken strand. Scheiden betekent vaak dat men er financieel op achteruit gaat en men niet meer kan blijven wonen waar men woonde omdat het op 1 inkomen niet meer te betalen is. Huis gedwongen in de verkoop en op zoek naar een huurwoning.

Voor éénoudergezinnen in Groningen is er geen beschikbare, betaalbare, passende woonruimte beschikbaar. Hierdoor worden kinderen weggerukt uit hun bekende, vertrouwde omgeving van school en vriendjes.....terwijl de scheiding al heel veel invloed heeft op hun welzijn (en schoolprestaties).....en wonen ze ineens in Hoogezand. Ver van alles en iedereen.

Voor urgentie komt eigenlijk niemand in aanmerking (kan dus worden afgeschaft). En wil je kans maken op een huurwoning dan moet je minimaal vijf jaar staan ingeschreven (maar toen was je nog niet van plan te scheiden....). Kortom: de huidige woningmarkt kan niet leveren waar grote behoefte aan is. ...nl betaalbare, snel beschikbare, passende woonruimte (liefst in of nabij de eigen wijk).

Collegedebrief - Start Innovatieve Sociale Zekerheid

Voor kinderen heeft een scheiding grote impact. Niet alleen gaan hun ouders uit elkaar, maar vaak moet er worden verhuist naar een betaalbare, beschikbare plek buiten de stad Groningen waardoor een kind ook nog afscheid moet nemen van school, vriendjes, de buurt en deelname aan lokale sportverenigingen. En er moet heel veel worden gereisd omdat misschien mogelijk te maken (of de andere ouder te bezoeken) terwijl de meeste ouders in zo'n situatie het niet breed hebben.

Het huidige aanbod van de markt sluit niet aan bij de woonwensen en de mogelijkheden van veel éénoudergezinnen. Als één op de drie huwelijken strand is er dus een erg grote markt voor de specifieke woonwensen van deze doelgroep.

Een oproep op Facebook leverde op 1 avond 50 telefoontjes op van ouders die kampen met hetzelfde vraagstuk. Bij scheiden en het verwerken daarvan gaat zoveel energie gepaard dat veel ouders het niet kunnen opbrengen om ook nog energie te steken in het vinden van lotgenoten. Daarnaast speelt ook schaamte mee: men loopt er niet mee te koop en men zoekt elkaar dus zeker niet op.

Op het moment dat dit je treft probeer je het zo snel mogelijk en goed mogelijk te regelen. En blijf je daarna voor jaren met je kinderen vast te zitten in bijvoorbeeld Hoogezand, ver van school, vriendjes, verenigingen en soms de andere ouder!

2. Visie

Als je een scheiding meemaakt verandert er veel. Vaak wordt het er financieel niet beter op. En dan is er ook nog niet snel beschikbare, betaalbare, passende woonruimte beschikbaar. Dat wat er is is te duur, heeft een lange wachttijd en sluit niet aan bij de specifieke wensen van deze doelgroep. Wij denken dat het mogelijk is om in een wijk, samen met de bedoelde doelgroep en marktpartijen, een woonvorm in een groot object te creëren die wel past.

Een scheiding heeft grote impact op het kind. Daarom is het waardevol als een kind of kinderen na de scheiding in dezelfde buurt kunnen blijven wonen, naar dezelfde school kunnen blijven gaan, lid kunnen blijven van dezelfde verenigingen en hun vriendjes behouden uit de buurt. Scheiding brengt al genoeg verandering met zich mee.

Bij een scheiding wordt een familie vaak uit elkaar getrokken vanwege beschikbare woonruimte en mogelijkheden. In het belang van de kinderen zou het mooi zijn, indien dat kan, dat beide ouders in dezelfde buurt blijven wonen en zo beschikbaar zijn voor de kinderen.

Wanneer er een scheiding is komt er zoveel over gescheiden ouders heen dat ze moeite hebben om te overleven. Ze lopen niet met hun verhaal te koop en zoeken elkaar ook niet op. Daar hebben ze geen tijd en energie voor. Er is ook wel een beetje een taboe op scheiding: je praat er niet graag over. Toch zijn er heel veel van dergelijke ouders die wel wensen hebben en graag geholpen zouden willen worden met beschikbare, betaalbare woonruimte in de originele buurt.

3. Doel

We willen in gesprek met woningbouwverenigingen, marktpartijen, zorginstellingen, bedrijfspandeigenaren en de overheid om hier de bereidwilligheid te creëren om een woonvorm te realiseren die aansluit bij de wensen van éénoudergezinnen.

Collegedebrief - Start Innovatieve Sociale Zekerheid

We willen met deze marktpartijen komen tot een inventarisatie voor geschikte gebouwen om een nieuwe woonvorm in te ontwikkelen.

We willen per woonwijk in de stad twee grote panden transformeren tot *Eénoudergezin VoorDeelHuis*.

We willen de invulling van een *Eénoudergezin VoorDeelHuis* in een co-creatief proces ontwikkelen samen met de doelgroep.

Een *Eénoudergezin VoorDeelHuis* gaat zo ver in het delen van bepaalde voorzieningen als de doelgroep wil. Het VoorDeelHuis moet aan een aantal eisen voldoen: snel beschikbaar (papa in het ene pand...mama in het andere pand), betaalbaar (!) en passend. Dat betekent dat we met de potentiële huurders in die wijk en een creatief team willen kijken welke wensen we hebben en welke wensen we mogelijk willen delen.

Een *Eénoudergezin VoorDeelHuis* heeft tal van wooneenheden met bijvoorbeeld één grote wasruimte, een gedeelde kinderspeelplek, een gezamenlijke grote tuin, een grote groepskeuken (naast de eigen keuken), gezamenlijk verzekeringspakket, gezamenlijke energievoorzieningen, een kinderstudiefonds, een kinderactiviteitenfonds, enzovoort. Ook het delen van vervoer, het starten van een gezamenlijk bedrijf, het ontlasten van elkaar op tal van vlakken kan dan tot de mogelijkheden behoren.

Alles in het belang van het welzijn van de kinderen en het betaalbaar houden!

We hopen dat de woonvorm ouders lucht geeft, steun, lage financiële lasten, borging van belangrijke zorg in het leven zodat de kinderen in hun eigen bekende leefomgeving ook dichtbij school en vriendjes blijven zitten. En mama en papa, als het kan, op loopafstand beschikbaar zijn.

Een dergelijke woonvorm geeft ouders in een dergelijke situatie ook gezelligheid, steun en een goed perspectief om weer alles uit het leven te halen.

4. Resultaat

Samenwerking en co-creatie tussen de gemobiliseerde doelgroep per wijk én betrokken marktpartij/woningbouwvereniging.

In drie wijken elk twee grote objecten die samen met de bedoelde doelgroep zijn getransformeerd tot VoorDeelHuis voor éénoudergezinnen.

Een lokale overheid die nauw betrokken is bij het proces en meedenkt en -werkt aan het oplossen van alle belemmeringen die we tijdens het proces van plan tot realisatie tegen gaan komen.

De woonvorm, de gewenste voorzieningen en diensten, zullen per VoorDeelHuis kunnen verschillen. Mogelijk zal men, door tal van zaken te delen, goedkoper kunnen wonen én een mooie, nieuwe woonvorm ontdekken in het belang van het welzijn van de kinderen.

De uitruil van voorzieningen en diensten kan betekenen dat we ook hier gaan kijken naar andere vormen van zorg, opvang, duurzaamheid, ondernemerschap, enzovoort.

Collegedebrief - Start Innovatieve Sociale Zekerheid

Door kinderen in hun eigen vertrouwde omgeving te houden is de kans groot dat het goed met ze gaat. Zeker als de ouders op behapbare afstand beschikbaar zijn.

We hebben een prachtige invulling voor grote leegstaande objecten in tal van wijken.

We maken samen met de doelgroep een prachtige nieuwe woonvorm die past bij deze tijd waarin we delen en hierdoor een gezamenlijk voordeel genieten: 1+1=3

Deze nieuwe, sociale woonvorm kan als voorbeeld dienen om het nieuwe woonaanbod beter te laten aansluiten op de woonwensen van specifieke, kwetsbare groepen. Deze woonvorm zou ook geschikt kunnen zijn voor tal van andere doelgroepen waaronder bv ZZP-ers. Een kans op nieuwe vormen van helpen en het aanbieden en afnemen van diensten en voorzieningen.

5. Stappen

Graag zien we de betrokkenheid van een wethouder als enthousiast ambassadeur (en breekijzer). Hij introduceert ons bij partijen die rondom invulling woonwensen iets voor ons kunnen betekenen.

We gaan graag, samen met gemeentelijk beleidsadviseur, in gesprek met bijvoorbeeld een woningbouwcoöperatie en marktpartijen om te komen tot een marktwnensgerichte aanpak.

We kiezen samen (betrekken we hier ook de doelgroep al bij?) een geschikte wijk waar we op zoek gaan naar twee geschikte objecten voor een mogelijke transformatie tot *Eénoudergezin VoorDeelHuis*.

We betrekken potentiële huurders, behorende tot de doelgroep, uit de wijk en beleggen een aantal co-creatie sessies om te komen tot een goede inventarisatie van woonwensen en mogelijk gedeelde voorzieningen.

We willen met elkaar komen tot een zeer kort traject van plan tot realisatie. Voor alle betrokken partijen is dit een uitdaging.

Hiermee ontwikkelen we een Gronings concept waarmee éénoudergezinnen in heel Nederland geholpen kunnen worden met deze nieuwe, sociale woonvorm.

We willen voor 1 januari 2017 in drie wijken twee VoorDeelHuisen te hebben gerealiseerd!

6. De verschillende partijen

We werken samen met alle partijen die hierbij een rol zouden kunnen spelen of een bijdrage zouden kunnen leveren. Hierbij denken we aan: gemeente, woningbouwcoöperatie, zorginstellingen, eigenaren grote panden, enz.

De inwoners die gescheiden zijn worden actief betrokken bij het hele proces om een woonwens vorm te geven die past, betaalbaar is en snel gaat worden gerealiseerd. Deze inwoners denken mee over het delen van voorzieningen en diensten. Ook helpen ze ons te ervaren wat wel en niet mogelijk is, ook financieel.

Collegedebrief - Start Innovatieve Sociale Zekerheid

De gemeente is een betrokken partner die actief meedenkt over mogelijkheden en daar waar er regelgeving of andere belemmeringen wordt ervaren, men gaat kijken hoe dit kan worden veranderd of kan worden opgelost of omzeild.

De woningbouwvereniging en/of marktpartij wordt actief betrokken om de wensen te vertalen naar realistische mogelijkheden.

Andere partijen die betrokken kunnen zijn: energieleveranciers, zorgpartijen, bankwezen, verzekeraars, bouwondernemingen, enzovoort.

Het projectteam is onafhankelijk, ondersteunend en tijdelijk en is gericht op duurzame borging en eigenaarschap van de bewoners VoorDeelHuis. Het projectteam houdt de focus op wat we beogen en kijkt hoe we beweging kunnen creëren en beweging kunnen houden en dat iedereen actief betrokken blijft en wordt geïnformeerd!

Het projectteam is initiator en vormgever, samen met de partners, van het gehele project. Zij coacht zo nodig betrokken professionals van organisaties en gemeente in het kantelen van werken, zorgt voor actieve communicatie en verbindt partijen aan elkaar. Ze monitort de voortgang van het project en draagt haar ervaringen over ten behoeve van verbeterloops, leren en verspreiding.

ÉÉNOUDERGEZINNEN GEVEN GRAAG VORM AAN HUN EIGEN WOONWENS!

Augustus 2015

Arjen P. van Leeuwen

vanLeeuwencommunicatie

Plan van aanpak

'BUURT VAN DE TOEKOMST'

De gemeente Groningen is op zoek naar nieuwe manieren van samenwerken met de stad en is daartoe gestart met 'veranderlabs'. Hierin worden ideeën gegenereerd die moeten leiden tot gezamenlijk experimenteren en leren. Met het 'Veranderlab Innovatie en Sociale Zekerheid' (ISZ) onderzoekt de gemeente, samen met bewoners en andere partners, wat nodig is om zoveel mogelijk mensen aan regulier werk te helpen dan wel op een andere manier te activeren, en wat nodig is om mensen op een positieve manier te prikkelen om in beweging te komen. Waarbij onnodige wet- en regelgeving tijdelijk buiten werking gezet kan worden.

De uitgangspunten die binnen het veranderlab ISZ genoemd worden, zijn ruimte voor ontwikkelingen ten behoeve van participatie, vertrouwen en respect, geen gedoe en regeltjes, samen denken en leren.

Met de 'Buurt van de toekomst' willen we op zoek naar wensen, vragen en mogelijkheden van bewoners en bouwen we aan een nieuwe duurzame informele infrastructuur waarin bewoners zelf vorm geven aan inwonersinitiatieven die participatie en eigenaarschap bevorderen. We willen mensen uitdagen om in beweging te komen en zelf de regie te pakken. We gaan er van uit, afhankelijk van de wensen van de bewoners, te kunnen experimenteren met basisinkomen en nieuwe vormen van ondernemerschap.

Omdat de wensen en mogelijkheden van de bewoners de basis vormen, is het goed mogelijk dat de genoemde 'informele infrastructuur', onder eigenaarschap van bewoners, een duurzame paraplu gaat vormen waaronder bewonersinitiatieven, thema's en beleidsdomeinen (of veranderlabs) verbinding gaan vormen. Denk aan wijkgericht werken, sport, informele en formele zorg, dagbesteding, economische zaken, armoede etc. Vanuit bewonersperspectief is 'integraal werken' een automatisme; 'Stratenmakers' (bewoners) en hun 'Supporters' (gemeente, ondernemers, organisaties) werken aan hun buurt van de toekomst. Het gaat daarbij om *individuele* wensen en mogelijkheden die in de *buurt* worden uitgewisseld en gerealiseerd. Waarbij het *systeem* bereidt is zich aan te passen.

2. Probleemstelling

Bewoners willen vaak van alles maar hebben de ervaring dat dit niet lukt. Om tal van redenen zoals tijd, geld, contacten, maar ook regelgeving. Ze krijgen hun idee, wens of initiatief niet gerealiseerd.

De opgave van de gemeente is om participatie, sociale cohesie en betrokkenheid te vergroten. Daarbij moeten de kosten gereduceerd worden. De gemeente kan niet meer alle vraagstukken alleen oplossen en zou graag willen dat inwoners meer eigenaar worden van hun eigen vraagstuk en het realiseren van een oplossing. Samenwerking met bewoners mist.

Er ontstaan op verschillende thema's een tweedeling in de maatschappij door al dan niet actief te zijn, wel of geen werk te hebben, voldoende inkomsten of het hebben van schulden of de mate waarin men sociaal vaardig is of met een beperking leeft, waardoor men wel of niet kan aansluiten bij groepen in de gemeenschap. Dergelijke uitsluiting zorgt voor weinig

Collegedebrief - Start Innovatieve Sociale Zekerheid

zelfvertrouwen, een lage eigendunk waardoor men in alles afwijzing voelt en steeds verder afdrijft voor deelname aan de samenleving.

3. Visie

We hebben een samenleving gecreëerd die in zichzelf eenzaamheid en sociale uitsluiting organiseert en een steeds groter aantal mensen aan de zijlijn zet. We hebben passiviteit en consumeergedrag gecreëerd door de wijze waarop we ons georganiseerd hebben en regels, protocollen en controle leidende principes zijn geworden.

Voor iedereen is het van belang om perspectief te hebben. Om te bewegen, je kwaliteiten in te zetten, je droom na te jagen, je eigen bijdrage te leveren en deel uit te maken van de samenleving. Voor velen ontbreken hiertoe de 'natuurlijke mogelijkheden'. Voor een deel van de mensen is het goed mogelijk om naar arbeid 'toegeleid' te worden, voor een ander deel is een tussenstap nodig, of een alternatief, of een 'kweekvijver'. Of nieuwe vormen van arbeid.

De huidige mogelijkheden in de samenleving voor participatie voldoen niet meer. We kunnen wel mensen activeren, maar er moet wel iets zijn 'waar naar toe'. Als er een inschatting van 'arbeidspotentieel' gemaakt wordt, zijn het de mensen zelf die wel handen en voeten moeten kunnen geven aan de eigen participatie. Mensen met zorgbehoeften krijgen hulp die gericht is op hun 'ziekte of beperking', maar welbevinden (en minder zorgvraag!) ontstaat door participatie, sociale contacten en 'een reden hebben om op te staan'.

Als mensen de ruimte krijgen om meer hun eigen mogelijkheden en talenten te ontdekken in te zetten en daar, zowel in hun eigen leven als dat in hun gemeenschap, eigenaarschap/ betrokkenheid over voelen, dan verbetert hun eigenwaarde en wens om zich in te zetten en ontstaan nieuwe vormen van gemeenschap; respectvol en betekenisvol.

Thema's die zijn aangedragen door bewoners en die zijn ondergebracht in een divers palet aan beleidsdomeinen en organisaties (vaak ontstaan voor 'doelgroepen' op basis van beperkingen en problemen), krijgen logische verbanden. Nieuwe concepten rond participatie, onderlinge diensten en wijkbedrijven (kunnen) ontstaan vanuit bewoners. Deze te verbinden met de inzet van organisaties, met arbeidstoeleiding en nieuwe vormen van arbeid en beloning, maakt het mogelijk om van onze *IK-lewing* weer een *SAMEN-lewing* te maken.

Naast deze nieuwe concepten kan het 'basisinkomen' nodig zijn om een vliegwiel in werking te zetten voor het opnieuw inrichten van de samenleving, waarbij het belang van het individu en de gemeenschap nadrukkelijk verbonden zijn. Het verdient aanbeveling hiermee te experimenteren in een omgeving waar mensen hiertoe bereid zijn. We gaan daarbij uit van een meer maatschappelijke definitie van het basisinkomen: "het creëren van ruimte binnen gemeenschappen voor burgers om op basis van talenten en kwaliteiten een bijdrage te leveren aan de samenleving (sociale waarde te creëren), om hun dromen en wensen te verwezenlijken."

4. Doel

Het doel van 'Buurt van de Toekomst' is dat bewoners de eigen gevoelde buurt kennen, zich inzetten om brede participatie te bereiken en met elkaar een aandeel leveren in de buurt.

Collegedebrief - Start Innovatieve Sociale Zekerheid

De buurt geeft zelf betekenis aan het woord samen-leven vanuit gedeelde waarden en wordt hierbij ondersteund door gemeenten, ondernemers en instellingen.

We willen bereiken dat:

1. Mensen perspectief hebben en kansen om hun bijdrage te leveren.
2. Eigenaarschap en ondernemerschap in de buurt ontstaat als voorwaarde voor participatie; van, voor en door de bewoners.
3. Talenten, mogelijkheden en expertises van bewoners (onderling) worden benut.
4. Er mogelijkheden zijn en veiligheid wordt ervaren om vragen aan de ander te stellen.
5. Een duurzaam, zelfredzaam en selfsupporting informele structuur ontstaat met maximale zelfregie bij de inwoners.
6. Nieuwe vormen van inzet en samenwerking met instanties ontstaan en procedures en regels de buurt ondersteunen.
7. Een 'geweten' zich op alle betrokken 'niveaus' ontwikkelt in het verantwoordelijkheid voelen, pakken en geven.

5. Resultaat

De kracht en het buurtoplossend vermogen is gerealiseerd. Participatie, welbevinden en betrokkenheid van de inwoners zijn vergroot. Kosten worden bespaard.

- a. We denken aan het ontstaan van nieuwe vormen van arbeid, zorg en ondernemerschap en co-creatie. Bijvoorbeeld buurtbedrijven, oppasmogelijkheden binnen de buurt, boodschappen diensten, onderlinge informele zorg, oefenplaatsen of meester-gezel trajecten voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Alle genoemde middelen zijn geen doel op zich.
- b. Er ontstaat in de buurt samenwerking, vertrouwen, eigenaarschap en onderlinge aandacht en waardering en initiatieven komen tot stand. Voor een deel van de bewoners zal het zelfvertrouwen en 'social skills' toenemen.
- c. Uit onderzoek is gebleken dat mensen in beweging krijgen op het ene thema, ook beweging genereert op andere domeinen. Zo betekent meer participatie minder zorgvragen bij huisartsen en maatschappelijk werk en brengt het gaan sporten beweging in het zoeken naar (vrijwilligers)werk.
- d. De inzet van de gemeente en van organisaties zal, bottum up en op vraag opgebouwd, beter aansluiten op de wensen van de bewoners en op elkaar.
- e. Gemeentemedewerkers, zoals werkzaam bij Sociale Zaken, WMO beleid, armoedebeleid, economische zaken, doen ervaring op met het integraal en gekanteld werken aan participatie en krijgen kennis over de do's en de don'ts.
- f. Uiteindelijk zullen kosten bespaard worden. Onder andere door minder uitkeringen en minder beroep op tal van voorzieningen zoals zorg.

Optioneel (zie 'krachtige combi's' op pagina 7)

- g. De 'hernieuwde kennismakingsgesprekken' met mensen in de bijstand die wonen in de gekozen buurten, maken onderdeel uit van de onderlinge gesprekken tussen bewoners en leveren gewenst resultaat op.
- h. Middels onderzoek wordt duidelijk wat de effecten zijn van de aanpak op participatie, welbevinden en kostenbesparing.

Collegedebrief - Start Innovatieve Sociale Zekerheid

6. Te volgen stappen

De inhoud en de resultaten van de 'Buurt van de toekomst' worden bepaald door de bewoners. In drie buurten willen we met bewoners invulling geven aan hun idee over hun buurt van de toekomst. Hiertoe zoeken we ten eerste de juiste mensen en de juiste buurt, ondersteunen we de bewoners in het verkennen en inventariseren van de wensen en behoeften en vervolgens in plannen. In de uitvoering van de plannen zal in toenemende mate de regie bij de bewoners zelf komen te liggen en zullen betrokken organisaties begeleid worden bij het experimenteren en leren om de bewoners hierbij te ondersteunen. Waar mogelijk gezamenlijk en integraal, en naar verwachting met minder inzet en meer gericht op welbevinden en participatie.

De stappen om tot resultaten te komen zijn de volgende:

a. Juiste mensen juiste buurt

Het projectteam gaat op zoek naar drie buurten, waar mensen wonen die enthousiast willen aanhaken en hun buurt van de toekomst actief vorm willen geven. Uit deze groep komen 'Stratenmakers', zij vormen de spilfunctie in de buurt en zijn voor het (tijdelijke) projectteam een entree voor de buurt. Vanaf het eerste moment zal aansluiting gezocht worden bij dat wat er al is in de buurt.

b. Inventarisatie wensen en behoeften en plannen maken.

De Stratenmakers inventariseren, zowel bij bewoners individueel als in collectief verband, wat wensen, mogelijkheden en knelpunten zijn en welke kwaliteiten, talenten, deskundigheden en ruimte er aanwezig is onder de bewoners. Zij hebben of krijgen zicht op dat wat er in de buurt is om te benutten. Zij ontwerpen een plan van aanpak voor de eigen gevoelde buurt, ondersteund door het projectteam.

c. Uitvoeren en eigenaarschap in de buurt

In de uitvoering van de plannen worden de thema's van de bewoners gerealiseerd. Het leren en experimenteren gaat zowel op voor het individu, voor de 'gemeenschap'/de buurt als voor het 'systeem' waarbinnen zij een plek hebben.

Het projectteam richt zich op faciliteren, coachen en storytelling; met de Stratenmakers en andere bewoners halen we verhalen op, wisselen ervaringen uit, inspireren andere bewoners en doen aan nudgen ('kontje geven' om verder te komen).

d. Experimenteren, leren en innoveren met alle partners.

We vormen een 'Supportersgroep'; de 'Supporters van de Stratenmakers'. Dit zijn een aantal organisaties en ondernemers met om hen heen een brede schil van anderen. Medewerkers van diverse organisaties treffen elkaar zeer regelmatig, mogelijk dat ze in staat zijn om elkaar te gaan vertegenwoordigen of zelfs te mandateren. Met hen, en met de bewoners, gaan we experimenteren, leren en innoveren om de resultaten op een hoger plan te tillen.

e. Communicatie

Communicatie, 'reuring' en nudgen zijn een belangrijk middel in de aanpak. Onder andere door een voortdurend en intensief gebruik van nieuwsbrieven, social media en film. De communicatiemiddelen worden ingezet om elkaar betrokken te houden, te verbinden, kennis te delen, te inspireren, vol te houden en doelgericht te houden. De communicatie vergroot de kans op contact en verbinding en legt dwarsverbanden tussen de bewoners, binnen de buurt, tussen de partners, zo mogelijk tussen de buurten onderling, tussen de thema's/beleidsdomeinen en tussen de gemeenteafdelingen.

Collegedebrief - Start Innovatieve Sociale Zekerheid

7. De verschillende partijen

Wie werken samen met alle partijen die een belang hebben in de buurt. Bewoners, gemeente, woningcorporaties, zorg en welzijnsinstellingen, ondernemers, etc.

Het projectteam verbindt partijen en organiseert de wijkbetrokkenheid. Onder andere met Stratenmakers, met Supporters, met communicatie, met een VIP team, de wijkwethouder. Vanaf de start is het gericht op duurzame borging van de aanpak. In de genoemde buurten sluiten we aan bij 'dat wat er al is' en kunnen we spelenderwijs de andere initiatieven binnen het Veranderlab ruimte bieden op basis van de door de inwoners bepaalde agenda!

De Stratenmakers

De Stratenmakers vormen de spil in de buurt. Zij reageren enthousiast op de oproep aan mee te helpen vorm te geven aan hun eigen buurt van de toekomst. Zij hebben een lage drempel tot de eigen buurtbewoners en kunnen deze gaan mobiliseren om kennis te maken, passies te delen, wensen te inventariseren, problemen en vraagstukken in beeld te krijgen. Ze doen een appel op hun medebuurtbewoners: welk aandeel lever je in de buurt en waar heb jij behoefte aan, wat kan je voor elkaar betekenen, hoe brengen we dit bij elkaar, welke vormen en thema's kiezen we. Iedere buurt maakt zijn eigen plan van aanpak met eigen acties en gedeelde betrokkenheid, die bijdragen aan het oplossen van een specifiek vraagstuk. Het is leuk om hier aan verbonden te zijn.

Een optie zou kunnen zijn dat de Stratenmakers aan gemeente en organisaties vragen om in co-creatie innovatie regelgeving te ontwikkelen of in te zetten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan vrijwilligerswerk met behoud van uitkering, inzet van een basisinkomen, flexibele omgang met de grenzen tussen formele en informele zorg of een andere manier van inzet van bestaande uren.

De Stratenmakers zijn vertegenwoordigd in het VIP team en verzorgen continuïteit voor het vervolg.

In de beginfase komen de Stratenmakers en het projectteam wekelijks bij elkaar en organiseren zij daarnaast de activiteiten. Na de beginfase bepalen de bewoners zelf welke vorm en intensiteit ze nodig hebben.

De Supporters

Supporters zijn alle partijen, buiten de bewoners om, die er in de buurt toe doen. Bijvoorbeeld wethouder, ondernemers, directeur van de school, bestuurders woningcorporaties, welzijn- en zorginstellingen, gemeentemedewerkers. Zij worden betrokken bij het project waarbij een deel van hen een specifieke rol op zich neemt. Namens hun organisaties of achterban zijn er gedelegeerden met positie en mandaat, die doen wat nodig is om wensen/vragen van bewoners te ondersteunen. De Supporters kunnen snel en concreet actie ondernemen waar nodig.

Deze Supporters geven invulling aan drie rollen die passen bij Supporter zijn:

1. (positief kritisch) waarden van wat er in de buurt gebeurt,
2. meedenken over mogelijkheden/oplossingen en
3. barrières slechten (bv regelgeving omzeilen of aanpassen).

Centraal staat: *Hoe maken we het mogelijk?! (JA HET KAN!!!)*

Collegedebrief - Start Innovatieve Sociale Zekerheid

Supporters komen in principe maandelijks bijeen, afhankelijk van wat er speelt.

VIP team

In het kleine VIP team zijn buurtbewoners, Supporters en de gemeente vertegenwoordigd. Zij leggen de verbindingen die nodig zijn en banen de weg met enthousiasme, energie, begrip voor elkaar en daadkracht. Zij doorbreken de gelaagdheid in besluitvorming en bevoegdheden, en inspireren tot nieuwe afspraken in de samenleving. Het VIP team en het projectteam zijn sparringpartner bij het experimenteren, leren en innoveren op alle niveaus; van uitvoering tot strategisch. Zij schatten de behoeftes in op basis waarvan externe expertise nodig is en moet worden gefaciliteerd.

Gemeente

Binnen het VIP team zet de gemeente zich in voor integraliteit intern en met andere overheidsinstanties of afdelingen, zoals sociale zaken, WMO beleid, armoedebeleid, economische zaken, UWV, zorgverzekeraar en de WIJ teams. De gemeenten is actief, in gelijkwaardigheid met bewoners, op zoek naar het faciliteren van nieuwe vormen van buurt- of wijk-eigenaarschap, verdienmodellen, informele zorg en lokale economie. De gemeente faciliteert de bijeenkomsten voor bewoners, Stratenmakers, Supporters en het VIP team.

Het projectteam

De rol van het projectteam is onafhankelijk, ondersteunend en tijdelijk en is gericht op duurzame borging en eigenaarschap van de bewoners. Het projectteam houdt de focus op wat we beogen en kijkt hoe we beweging kunnen creëren en beweging kunnen houden. Ze richt zich op zowel individuele bewoners, de gemeenschap als op 'het systeem' om nieuwe verbindingen te doen ontstaan.

Het projectteam is initiator en vormgever, samen met de partners, van het gehele project. Zij coacht zo nodig betrokken professionals van organisaties en gemeente in het kantelen van werken, zorgt voor actieve communicatie en verbindt partijen aan elkaar. Ze monitort de voortgang van het project en draagt haar ervaringen over ten behoeve van verbeterloops, leren en verspreiding.

Per buurt is de rol van het projectteam:

- Werven, enthousiasmeren, betrekken van bewoners.
- Begeleiden/coachen van de Stratenmakers.
- Bewoners coachen bij totstandkoming en uitvoering van een plan van aanpak per buurt.
- Supporters betrekken, begeleiden/coachen en afspraken mee maken.
- Bijeenkomsten organiseren met/van bewoners, van Stratenmakers, van de Supporters, van VIP team.
- Met partners afstemmen, verbinden, leren, communiceren, knelpunten slechten.
- Procesbegeleiding en projectleiding
- Intensieve communicatie, reuring, en 'nudging'.
- Ondersteunen naar zelfstandig 'informele infrastructuur'.
- Coachen in het gekanteld en integraal werken.
- Analyse, probleemoplossing en 'innovatie' op hoger plan tillen
- Evalueren en bijstellen van de aanpak
- Borging

Het projectteam komt wekelijks bijeen.

Collegedebrief - Start Innovatieve Sociale Zekerheid

8. Krachtige Combi's

Met 'Buurt van de toekomst' is het de bedoeling om verbinding te leggen tussen initiatieven van bewoners. Binnen de Veranderlabs hebben bewoners zich gemeld waarmee wellicht samengewerkt kan worden.

Het zou krachtig zijn om binnen de aanpak voor een 'Buurt van de toekomst', een combinatie te maken met twee andere initiatieven/processen.

1. Keukentafelgesprekken

De gemeente Groningen geeft aan binnen de gehele stad 7000 keukentafelgesprekken te willen voeren als 'hernieuwde kennismaking' met mensen in de bijstand. We stellen voor om in de drie buurten, waar bewoners willen werken aan de 'Buurt van de toekomst', deze gesprekken onder te brengen binnen het project. Dit als logisch onderdeel van het contact maken met de wijk en bewoners onderling.

We zien voor ons dat deze gesprekken ook bij andere bewoners dan alleen degene in de bijstand plaatsvinden. We denken aan gesprekken met een positieve insteek in positieve taal, die ook bijvoorbeeld ouderen, mensen met een beperking, jongeren en gezinnen bereikt en bevrraagd worden. We verwachten dat deze gesprekken een middel zijn en leiden tot nieuwe inzet van andere bewoners.

De ervaring leert ons dat bewoners het plezierig vinden om, in het kader van een 'project' of gezamenlijk aanpak, een reden en 'legitimatie' te hebben om met elkaar in gesprek te gaan. Een training en ondersteuning is hiervoor gewenst om vanuit gekantelde en positieve insteek door te vragen en talenten naar boven te doen komen.

2. Monitoring

Daarnaast zien we met de 'Buurt van de toekomst' een aanpak voor ons die ook op andere plekken toegepast kan worden. We stellen voor om de aanpak te monitoren om inzicht te krijgen in de resultaten en geschikt te maken voor verspreiding.

We denken aan participierend en beschrijvend onderzoek als ook aan cijfermatig onderzoek. Met een beginmeting, tussen meting en eindmeting en diverse interviews. Het onderzoek levert alle betrokkenen een continue verbeterloop en input voor een overdraagbare beschrijving van de aanpak.

WIJ WILLEN GRAAG AAN DE SLAG MET DE BUURT VAN DE TOEKOMST!

Augustus 2015

Arjen P. van Leeuwen

Famke ten Brinke
Mabel van den Bergh

vanLeeuwencommunicatie

Collegedebrief - Start Innovatieve Sociale Zekerheid

BIJLAGE

4

'The talk of the town'

Projectplan voor duizend gesprekken met Groningse burgers

Inleiding

Sedert het voorjaar wordt in het Veranderlab 'Innovatie Sociale Zekerheid' nagedacht over nieuwe ideeën over de inrichting van de sociale zekerheid, en dan met name de sociale zekerheid op gemeentelijk niveau. Daarbij gaat het zowel om inhoudelijke innovatie, in de zin van de inrichting van de regelingen en instrumenten, als ook om maatschappelijke innovatie, meer specifiek innovatie rond de manier waarop de overheid beleid maakt en vervolgens dat beleid ook teruglegt in de samenleving. 'Wij kunnen met niet langer alleen en willen het samen met de stad doen'. Dat is een veelgehoorde stelling van bestuurders en politici. En deze stelling vormt feitelijk ook de grondslag voor het werken in het veranderlab 'Innovatie Sociale Zekerheid'.

In het kader van het 'samen willen doen met de stad' zijn binnen het veranderlab de afgelopen maanden een hele reeks van projectplannen ontwikkeld. Dit projectplan vindt zijn inspiratie in het plan van de gemeente Groningen om de komende tijd met zoveel mogelijk burgers met een bijstandsuitkering in gesprek te gaan. In onze ogen voor alle betrokkenen, gemeente en de betreffende burgers, een uitdagend en leerzaam traject. Wij hebben daar in het veranderlab veel en uitvoerig over gesproken en over nagedacht. Vooral vanuit de gedachte om op basis van de leidende principes van het veranderlab na te gaan op welke wijze je deze gesprekken vorm zou dienen te geven. Dat spreken en nadenken hebben geresulteerd in het ontwikkelen van een alternatieve route voor het voeren van deze gesprekken. Niet zozeer vanuit de gedachte dat de gemeentelijke route niet werkzaam zou zijn, maar vooral vanuit de idee om die leidende principes van het veranderlab nadrukkelijker toe te passen bij het inrichten van de gesprekken.

In dit projectplan schetsen wij in een aantal stappen de contouren voor deze alternatieve aanpak, d.w.z. de projectdefinitie, de opzet van het project, de projectorganisatie en de projectbegroting.

Projectdefinitie

Aanleiding

De aanleiding voor het formuleren van dit projectplan is de beleidsdoelstelling van de gemeente Groningen om met zoveel mogelijk burgers met een bijstandsuitkering in gesprek te gaan. Het College van B&W informeert de Groningse raad per brief van 27 mei 2015 ('Voortgang uitvoering motie Weten waar kwaliteiten liggen') over de geplande aanpak. Per 1 oktober 2015 start de gemeente met wat zij noemt de 'screening' van de 6000 tot 7000 bijstandsgerechtigden die de gemeente 'onvoldoende in beeld heeft'. Het is niet alleen de bedoeling deze burgers in beeld te brengen, maar hen tevens te ondersteunen bij het ontwikkelen van maatschappelijke activiteiten, via betaald werk of anderszins. Er wordt gekozen voor een wijkgerichte en geleidelijke aanpak, te beginnen in wijken waar al een sociaal/Wij team actief is. Per wijk wil de gemeente in eerste instantie ongeveer 200 burgers spreken. Bij de screening wordt gebruik gemaakt van instrumenten die binnen de directies Werk en Participatie en binnen de sociale wijkteams worden gehanteerd. Zoals daar zijn de Elektronische Vragenlijst (EVL) en de Zelfredzaamheidsmatrix. Het is de bedoeling de burgers thuis te spreken. De gesprekken zijn gericht op het versterken van hun mogelijkheden en die van hun sociale omgeving. De wijze waarop de gesprekken gevoerd worden komt overeen met de keukentafelgesprekken die binnen het sociale domein gevoerd worden. Als doelstelling wordt geformuleerd: met de screening een inhaalslag maken, de begeleiding naar werk verbeteren, de maatschappelijke participatie van burgers bevorderen en in algemene zin het

Collegedebrief - Start Innovatieve Sociale Zekerheid

welzijn van burgers in de stad vergroten. Meer concreet: alle bijstandsontvangers met arbeidspotentieel in kaart gebracht, van burgers die maatschappelijk actief zijn (vrijwilligerswerk, mantelzorg of anderszins) de activiteiten in kaart opgetekend, van burgers die dat niet zijn en die wel over mogelijkheden daartoe beschikken, deze mogelijkheden vastgelegd en mensen gestimuleerd om deze te benutten, de belemmeringen die burgers ervaren om mee te doen aan de samenleving in kaart en onder de aandacht van de sociale wijkteams gebracht, en de sociale wijkteams en de directies Werk en Maatschappelijke Participatie een beeld verschaft van de mogelijkheden van burgers, die zij kunnen benutten bij activiteiten in de wijken en/of het organiseren van integrale ondersteuning.

The talk of the town en het gesprek van de gemeente

Het Veranderlab 'Innovatie Sociale Zekerheid' heeft vijf principes geformuleerd. Wij willen deze vijf principes ook in ons voorstel toepassen:

1. positieve benadering van uitkeringsgerechtigden,
2. ruimte voor ontwikkeling ten behoeve van participatie,
3. vertrouwen en respect,
4. geen gedoe en regeltjes, en
5. samen denken en leren.

Wij plaatsen deze principes ook in het kader van de wens van de gemeente om beleid samen met de stad te ontwikkelen en in het kader van 'de kanteling' burgers meer eigen regie en eigen verantwoordelijkheid bij het inrichten van hun leven te geven.

Keukentafelgesprekken of 'bezoek van de gemeente'?

Wat betekent in deze samenhang 'het aangaan van een gesprek met burgers met een bijstandsuitkering'? Als een van de belangrijke redenen om de gesprekken te voeren, stelt de gemeente dat zij weinig tot geen zicht heeft op het leven van de groep burgers, op wat hen bezig houdt en wat zij wensen, op de wijze waarop de gemeente hen zou kunnen ondersteunen inzake werk en deelname aan de samenleving. In die samenhang is het essentieel dat er een daadwerkelijke dialoog plaatsvindt. Het is de bedoeling van de gemeente de burgers thuis te spreken. De gesprekken zijn primair gericht op het versterken van hun mogelijkheden en die van hun sociale omgeving. De wijze waarop de gesprekken gevoerd worden komt overeen met de keukentafelgesprekken die binnen het sociale domein gevoerd worden. Als doelstelling wordt geformuleerd: met de 'screening' een inhaalslag maken, de begeleiding naar werk verbeteren, de maatschappelijke participatie van burgers bevorderen en in algemene zin het welzijn van burgers in de stad vergroten.

Het siert de gemeente dat zij steeds meer moeite wil doen om het verhaal van haar burgers te horen. Toch is er een probleem. In deze aanpak - van keukentafelgesprekken - staat het 'overheidsperspectief' centraal. De gemeente heeft expliciete, dan wel impliciete doelen met die gesprekken. Die doelen staan voor alles in het teken van een 'one-way-benadering'. Dat is verwijst veeleer naar een, inderdaad, 'screening'. De gemeente wil allerlei zaken met en van burgers, heeft al gespreksprotocollen en instrumenten klaar staan, spreekt over mogelijkheden van burgers die kunnen worden benut. De gemeente komt op bezoek. Niet uit belangstelling of zorg, maar om beleid uit te voeren, in te zetten en 'te helpen'.

Dialoog, spreken met elkaar

Het is de vraag in hoeverre hier sprake is van een dialoog, echt te luisteren naar wat burgers te vertellen hebben, zonder daar al een oordeel, opvattingen of oplossingen voor te hebben. De essentie van een goede dialoog is dat er echt geluisterd wordt naar burgers, dat zij het gevoel krijgen dat er alle ruimte is om te spreken, dat er gehoord wordt wat er wordt gezegd zonder dat daar meteen weer beelden in termen van beleidsdoelen opduiken, dat er ook contact gemaakt wordt met het gevoel waarmee dingen gezegd worden (soms ook boosheid of frustratie op basis

Collegedebrief - Start Innovatieve Sociale Zekerheid

van ervaringen met gemeentelijke instanties), dat burgers in het gesprek het gevoel hebben te mogen zijn wie zij zijn.

Hoe past de burger in het beleid in plaats van hoe past het beleid bij de burger?

Wie goed kijkt naar de wijze waarop de gemeente de gesprekken vorm wil gaan geven, kan zich niet aan de indruk onttrekken dat de gemeente niet zozeer geïnteresseerd is in de burgers zelf, maar vooral in de vraag op welke wijze burgers passen binnen het beleid en van de gemeente en de door haar ingerichte systemen. Uit onderzoek blijkt dat burgers zich zeer bewust zijn van deze invalshoek en hun gedrag daarop sterk aanpassen. Veelal in defensieve zin, waardoor de gesprekken voor hen feitelijk slechts tot doel hebben hun uitkering 'veilig te stellen'. Het tonen van ambitie, wensen of verlangens past niet binnen een dergelijke strategie, omdat dit veelal risico's met zich meebrengt.

Het andere gesprek in 'the talk of the town'

Vrijheid om in gesprek te gaan

Om te beginnen moeten mensen het gesprek *willen* voeren. Wij vertrekken vanuit de keuzevrijheid van burgers om wel of niet in te gaan op de uitnodiging tot een gesprek. Wij willen burgers uitnodigend tegemoet treden, op basis van gelijkwaardigheid. Dat wij willen ontmoeten en verhalen delen. Dat wij nieuwsgierig zijn naar hun verhaal, naar hun beleving, hun dromen, hun wensen, hun oplossingen voor problemen, hun vraag, hun behoeften.

De plaats van het gesprek

Dan gaat het om *waar* de gesprekken plaatsvinden. Wij willen de gesprekken laten plaatsvinden op plekken waar burgers zich comfortabel voelen. Dat is voor eenieder anders. Dat kan thuis aan de keukentafel zijn, maar ook ergens in de buurt, de wijkroeg, het wijkhuis, een bank in het park, of zelfs gewoon op het stadskantoor.

De gesprekspartners

Ook is het van belang *wie* de gesprekken voert. De gesprekken worden gevoerd door burgers die de taal verstaan, die in staat zijn zonder doel of opzet een gesprek aan te gaan van mens tot mens, over het leven in de buurt, over wonen, over werken, over inkomen, over een uitkering, over opvoeden, over armoede, over schulden, over dromen en wensen, over oplossingen en behoeftes, over geluk, over de liefde en het verdriet, over alles en nog wat. In dat kader kunnen ook collectieve momenten worden ingebouwd.

De inhoud van het gesprek

Tenslotte gaat het om *het perspectief, de inhoud* van de gesprekken. En om de methodiek van verslaglegging en analyse. Dat vormt de kern van een ons voorstel. Hoe voer je een daadwerkelijke gesprek met de stad, met de burgers, hoe voer je een 'burgerdialoog'. Waarbij het primaat echt bij de burgers ligt, waarbij ook de uitkomst de eigen regie en eigen verantwoordelijkheid van burgers uitademt, waar mogelijke belemmeringen en oplossingen gedefinieerd worden vanuit het perspectief van de burger en zijn/haar directe omgeving en netwerk, vanuit zijn/haar wensen, dromen en verlangens?

Dat begint met het 'echt luisteren' naar het verhaal van die burgers. Dat lijkt een open deur, maar is het beslist niet. Uit tevredenheidsonderzoeken die worden gehouden onder mensen in de bijstand, komt vooral de bejegening van ambtenaren naar mensen naar voren als een punt van ontevredenheid. Dan gaat het er bijvoorbeeld om iemand niet van zijn beeldscherm opkijkt als hij een vraag stelt en een antwoord krijgt. Dat lijkt niet op een gesprek.

Vanuit het perspectief van de burgers gaan het om echt ruimte om te spreken in een setting waarin zij zich op hun gemak, veilig voelen. Het 'opschorten van het directe nut', de functionaliteit van het gesprek weglaten is van groot belang. Dat vereist extra aandacht voor de wijze waarop

Collegedebat - Start Innovatieve Sociale Zekerheid

gesprekken vorm krijgen (plaats en setting) en gevoerd worden (door wie in welke rol en via welke gespreksmethodiek).

Antropologie van de bijstand

Burgers met een bijstandsuitkering leven in een specifieke context, in een buurt, in een wijk, met een daarbij behorend sociaal netwerk. In ons voorstel wordt daarom ook een analyse van de buurt gemaakt waarin de gesprekken worden gevoerd. Daarin brengen we de specifieke context in termen van problemen, vraagstukken, uitdagingen en kansen, als ook in termen van de directe levensvragen van burgers inzake wonen, werken, inkomen, zorgen, opvoeden, etc. in beeld.

De gesprekken sluiten aan bij deze kennis van de buurt en de straat. Wij gaan niet zozeer een bundel van 1000 individuele gesprekken maken. Dat is op zich al een mooi doel en zal veel inzicht geven aan anderen wie mensen zijn die in de bijstand leven, hoe divers ze zijn, maar ook wat ze wel kunnen en doen. Wij zijn daarnaast vooral geïnteresseerd in hoe mensen zich tot elkaar verhouden, in de familie, in de staat in de buurt, met de gemeente. Als niet iedereen hetzelfde is, is dan iedereen helemaal anders, of kunnen we toch nog verschillende groepen onderscheiden, die elk hun eigen waarden, wensen en verhaal hebben. De buurtanalyse en analyse van de grote lijnen uit de individuele gesprekken leveren zo een 'antropologie van de bijstand'.

Deze insteek is zeker geen evidente route, ook nog maar nauwelijks verkend. Maar wel een uitdaging om in het kader van het veranderlab 'Innovatie Sociale Zekerheid', in het context van een nieuwe relatie tussen overheid en burgers te onderzoeken.

Het projectplan

De contouren van het project

Het project houdt concreet in dat wij binnen het totaal pakket van de 7000 gesprekken die de gemeente wil gaan voeren, aanbieden om met 1000 daarvan het gesprek op een andere manier aan te gaan, zoals we hiervoor hebben beschreven.

Wij kiezen daarbij voor een 'gebiedsaanpak', d.w.z. dat wij de gesprekken voeren in een of meerdere Groningse wijken. De keuze voor deze 'gebiedsaanpak' rust op twee overwegingen. Om te beginnen achten wij het van groot belang bij het voeren van de gesprekken om de nodige achtergrondinformatie over het wel en wee van de buurt of de wijk te beschikken. Het is belangrijk te weten welke vragen, problemen en uitdagingen binnen de wijk of buurt spelen, welke eigen initiatieven binnen de wijk of buurt worden genomen, welke organisaties en instellingen er actief zijn, en wat al niet meer. Verder brengen wij ook meer algemene kenmerken van de wijk, bijstandafhankelijkheid, schulden, armoede, sociaal-economische verhoudingen, etc. in beeld. Daarnaast betekent de keuze voor een specifiek gebied ook dat wij mogelijkheden bezitten om naast de individuele gesprekken wellicht ook nog gezamenlijke bijeenkomsten te organiseren. Langs die weg kan worden nagegaan op welke wijze verwachtingen of wensen van burgers inzake participatie in de directe leefomgeving kunnen worden aan elkaar kunnen worden gekoppeld of worden samengebracht.

Wij willen de interviews bij voorkeur in 2016 plaats laten vinden. Dat heeft als bijkomend voordeel dat wij onze bevindingen kunnen rapporteren voordat de gemeente aan haar laatste serie interviews, in 2017, afsluit.

Collegedebrief - Start Innovatieve Sociale Zekerheid

Het project kent drie fases.

1. De opstartfase

In deze fase, die bij voorkeur al in het najaar van 2015 begint, staan drie zaken centraal:

- a. Om te beginnen maken wij een buurtverkenning, een schets van de buurt of wijk waar de gesprekken gaan plaatsvinden.
- b. Verder brengen wij ook meer algemene kenmerken van de wijk, bijstandsafhankelijkheid, schulden, armoede, sociaal-economische verhoudingen, etc. in beeld.
- c. Tegelijkertijd werken wij onze gespreksmethodiek uit en trainen we de gespreksvoerders en werken wij een gedegen en wetenschappelijk verantwoorde onderzoeksopzet uit.

2. Het voeren van de gesprekken

Wij trekken een jaar uit voor het voeren van de gesprekken. dat maakt het mogelijk dat de uitkomst van onze aanpak nog meegenomen kan worden in de andere gesprekken die de gemeente wil voeren.

3. De antropologie van de bijstand

De analyse van de 1000 gesprekken en de buurtverkenningen leidt tot een antropologie van de bijstand in Groningen.

uitkomsten van het project

Het levert de stad, samengevat, een dialoog op die van beide kanten, burgers en de gemeente, resulteert in zinvolle perspectieven, alsmede de nodige kennis omtrent 'het leven met een bijstandsuitkering'. Daarnaast is het ook interessant de ingezette trajecten (de gemeentelijke 'screening' enerzijds, en de alternatieve aanpak vanuit het veranderlab 'Innovatie Sociale Zekerheid' met elkaar te vergelijken en langs die weg de sterke en zwakke punten van beide strategieën samen te brengen en (wellicht) op die manier tot een meer gebalanceerde aanpak te komen.

De projectorganisatie

Coördinatie

Dit voorstel is ontwikkeld door Joop Roebroek in samenwerking met het CAB. Zij zullen het ook samen uit gaan coördineren en uitvoeren.

Joop Roebroek

Na zijn studie economie en politieke wetenschappen aan de Katholieke Universiteit Nijmegen promoveerde hij in Tilburg aan de Katholieke Universiteit Brabant op een studie naar de ontwikkeling van Europese verzorgingsstaten. Hij was lang als docent verbonden aan de Sociale Faculteit van de Universiteit van Tilburg. Daarnaast werkt hij als ontwikkelaar van maatschappelijke projecten, als zelfstandig publicist, beeldend kunstenaar en filmmaker. Tevens is hij voorzitter van de Rekenkamer van de Gemeente Breda en voorzitter van de Rekenkamercommissie van Apeldoorn. Na een lange carrière als wetenschapper ligt zijn hart vandaag de dag bij het (mee)werken aan projecten die gericht zijn op maatschappelijke vernieuwing. Daarbij staan thema's als eigen kracht, burgerinitiatief, nieuwe maatschappelijke coalities, passie en betrokkenheid, authenticiteit verlangen en het herstellen van verbroken verbindingen centraal.

CAB

Het CAB is een onderzoeks- en adviesbureau op het sociale domein, met veel ervaring op de beleidsthema's Werk & Inkomen, Arbeidsmarkt, Armoede, Welzijn en Maatschappelijke

Collegedebrief - Start Innovatieve Sociale Zekerheid

Participatie. Het CAB kenmerkt zich door een onafhankelijke opstelling, betrouwbare methodieken en een innovatieve benadering. Betrokkenheid bij de problematiek van de opdrachtgever combineren wij met objectieve distantie. Dit creatieve spanningsveld levert naar onze ervaring de beste resultaten op.

Het team onderzoekers en adviseurs is multidisciplinair en combineert een brede oriëntatie en ervaring met oorspronkelijkheid en innovatie. Om u een beeld te geven van de activiteiten van het CAB is in de bijlage een overzicht van een aantal relevante projecten opgenomen. Wij zijn uitstekend gekwalificeerd om deze opdracht te doen.

Het CAB heeft een breed repertoire aan onderzoeksinstrumenten, variërend van heel kwantitatief en statistische tot heel kwalitatief en het voeren van gesprekken met individuen en groepen. Het bureau heeft veel ervaring in het voeren van interviews en gesprekken met mensen in de bijstand en grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Partners

Wij hebben dit project niet alleen ontwikkeld en gaan er vanuit dat wij ook in de loop van het project nog met de nodige partners gaan samenwerken. Aan welke partners denken wij dan? Om te beginnen zijn daar de partners binnen het veranderlab 'Innovatie Sociale Zekerheid'. Dat betreft een brede waaier van individuen die vanuit een grote diversiteit aan achtergronden als gezamenlijke doelstelling kennen dat zij het tijd achten tot vernieuwing binnen het sociale beleid te komen. De plannen zoals deze er nu liggen, vormen al een resultante van presentatie, discussie, overleg en suggesties binnen het veranderlab. En dat zal ook in het verloop van het traject zo zijn.

Daarnaast vormt uiteraard de gemeente een belangrijke partner. Daar moet besluiten worden genomen tot een alternatief traject, en daar liggen ook de knooppunten voor een zinvolle uitwisseling van opzet, proces en uiteindelijke resultaten van de gesprekken.

Verdere partners vinden wij in de stad. Met een of enkele moeten wij samen een projectorganisatie opzetten om de gesprekken te voeren en de uitkomsten op een (wetenschappelijk) verantwoorde en goed communiceerbare manier vast te leggen. Dan hebben wij burgers die de taal van de burgers in de bijstand verstaan, nodig voor het voeren van de gesprekken. Andere partners zijn de buurten (waar wij de gesprekken gaan voeren), aanwezige informele netwerken binnen die buurten, de maatschappelijke instellingen die binnen de buurt actief zijn, ondernemers (in de buurt of daarbuiten) maatschappelijke collectieven en private partijen.

Onderzoeksteam

Voor de onderzoeksteam zijn onderzoekers beschikbaar uit het netwerk van Joop Roebroek en het CAB. Dat zal worden aangevuld met een aantal beleidsmedewerkers van de gemeente Groningen, alsmede met een aantal mensen die een uitkering hebben van de gemeente Groningen.

Voor zover nodig zullen alle onderzoekers getraind worden in het voeren van gesprekken, het benaderen van de mensen die worden gesproken, verslaglegging van de interviews en analyse.

Het CAB heeft daarnaast een aantal onderzoekers die onder leiding van de projectleiders een sociaal-economische analyse van wijken en buurten in Groningen zal maken. Zij hebben veel ervaring in het maken van analyses op basis van gemeentelijke, openbare en andere relevante bronnen.

Collegebrief - Start Innovatieve Sociale Zekerheid

De planning

maand	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
voorbereiding																		
selectie jonge onderzoekers																		
training																		
gesprekken																		
analyse																		
omgevingsanalyse																		
(tussen) rapportage																		
coördinatie																		

De projectbegroting P.M.

Collegedebrief - Start Innovatieve Sociale Zekerheid

Bijlage 5

ONDEROPNEMING "DE PLEK"

Onderzoek naar mogelijkheden
STARTDOCUMENT (concept)
versie 25 augustus 2015

Aanleiding

Binnen de bijeenkomsten van het VeranderLab Sociale Innovatie constateren wij dat huidige activering en ondersteuning van uitkeringsgerechtigden in regel uitgaat van een vast omschreven aanbod, bedoeld om tekorten te compenseren; nodig (is de veronderstelling) om de arbeidsmarkt te kunnen betreden. Misschien wat zwart/wit gesteld, maar binnen ons plan proberen wij het uitgangspunt om te keren. Wat kan iemand wel en hoe kun je je kwaliteiten inzetten om voor jezelf te zorgen én in het verlengde daarvan: hoe kun je die kwaliteiten gebruiken om inkomen te verwerven, alleen of samen. Wat iemand nodig heeft verschilt per moment, per persoon en is nauwelijks vooraf vast te leggen. Op moment dat je mensen op positieve grond samenbrengt, breng je ook kennis en ervaring samen, die je kunt delen. In meer abstracte termen: we proberen het sociaal kapitaal te benutten.

De Plek

Om dit te bereiken willen we een plek creëren, waar mensen graag (samen-)komen, waar ze zich kunnen ontwikkelen, naar eigen wens en behoefte. Ambities rond ondernemen kunnen samen worden onderzocht, uitgetoetst en uitgewerkt. De drempel voor ondernemen definiëren we zo laag mogelijk. Ook een krantenwink lopen of een tuin bijhouden is ondernemen. Het startpunt ligt dus bij de mensen, hun kennis, kunde en ervaringen; hun wensen.

In de eerste plaats gaat het om mensen in een (gedeeltelijke) uitkering of een minimuminkomen (scharrelondernemers). De aanleiding van het Veranderlab is gebaseerd op het creëren van kansen voor deze groep mensen. Maar omdat mensen verschillend zijn en het juist ook zinvol is om verschillende mensen elkaar te laten bevruchten met ideeën, ondersteuning en mogelijkheden voor samenwerking staat De Plek open voor iedereen en willen we dit in de sfeer van het project ook uitdragen. Een plek vol energie en kansen, waar iedereen op zijn minst in zijn waarde wordt gelaten of zichzelf (samen) opnieuw kan uitvinden. Dat betekent dat startende en bestaande ondernemers nadrukkelijk ook welkom zijn en expliciet worden uitgenodigd.

Faciliteiten

Faciliteiten van De Plek zijn een aanleiding voor (een eerste) bezoek. Centraal staat het café, als ontmoetingsruimte. Meer praktisch beschikt De Plek ook over flexwerkplekken, praktijkruimtes, atelier-ruimtes en/of werkplaatsen. We realiseren ons dat niet alles in een keer gerealiseerd kan worden. Beheer, onderhoud en ontwikkeling van De Plek is onderdeel van de concrete uitdaging voor de toekomstige deelnemers. Hiermee biedt De Plek ook gelijk werk, waar mensen op in kunnen tekenen. Werk dat we samen moeten doen, waarmee we solidariteit en commitment genereren.

Eerste stap

Veel van wat er boven is opgeschreven is niet volstrekt nieuw. De uitgangspunten zijn waarschijnlijk ook (gedeeltelijk) terug te vinden binnen lopende projecten als bewonersbedrijven, wijkbedrijven en burgerinitiatieven binnen de stad en elders in het land. Veel hangt af van de juiste mix van ruimte, mensen, kennis, ervaring, energie en uitstraling; soms ongreepbaar. In onze zoektocht laten we ons graag inspireren door de KrachtFabriek in Houten, waar een drietal

Collegedebrief - Start Innovatieve Sociale Zekerheid

initiatiefnemers hun sociale onderneming in 2 jaar tijd hebben uitgebouwd tot een werkplaats voor 200 deelnemers:

“Wout Schut, Karin van Sprang en Menno Stom legden 2 jaar geleden samen het fundament onder De KrachtFabriek.

Uit het delen van hun ervaring op het gebied van management, leiderschap, coaching en begeleiding en hun persoonlijke ervaringen met ‘niet meer mee kunnen doen’, ontstond een volledige nieuwe visie op werk en participatie. Deze visie hebben zij vormgegeven in deze eerste broedplaats voor werkwillenden.

De KrachtFabriek is in eerste instantie opgericht voor werkzoekenden en opdrachtzoekende ZZP-ers, maar iedereen die wil bijdragen is welkom. In plaats van thuis te verpieteren komen deelnemers in hun kracht door samen te werken met hoofd, hart en handen. Zonder managers, programma of ‘targets’. Maar met de optimale rand-voor-waarden om vanuit jezelf tot bloei te komen. Intrinsieke motivatie, vertrouwen, experimenteren en laten ontstaan zijn belangrijker dan mensen zo snel mogelijk ‘baan klaar’ maken. (bron: <http://www.dekrachtfabriek.nu/conferentie/>)

Daar is iets verschrikkelijk goed gegaan...Hun kennis en ervaring nemen we graag mee naar Groningen, niet om een idee te kopiëren. Wel om de soms ongrijpbare succesfactoren expliciet te kunnen maken.

Kansen creëren

Deelnemers worden op de eerste plaats welkom geheten. Zoals de Krachtfabriek op haar website zegt: “Niemand verwacht dat je vanaf de eerste dag al je kunsten tentoon spreidt. Deelnemen aan de KrachtFabriek is in het begin vooral je thuis voelen en kennismaken met andere Inspirators (deelnemers). De ene Inspirator heeft al een duidelijk beeld van wat hij/zij wil, de ander is nog van alles aan het ontdekken. De één is direct erg aanwezig, de ander kijkt liever eerst de kat uit de boom. Misschien geeft iemand een workshop die voor jou nuttig is, misschien wil je zelf graag iets uitproberen. Alles is goed” Tegelijk zijn het diezelfde deelnemers die elkaar op gang moeten helpen. Zij bedenken het programma, individueel en collectief, en voeren dat uit. Zij nodigen andere ondernemers uit hun kennis te delen. De sociale onderneming krijgt zo vorm en kleur, maar haar externe output en inkomstenstroom, zijn nog ongewis.

Ontschotten

Als initiatiefnemers zijn we op zoek naar een verdienmodel, waarbij de OnderOpneming onafhankelijk van subsidie kan voortbestaan, haar eigen broek ophoudt. Tegelijk willen we de muren tussen onbetaald (vrijwilligers-)werk en betaald werk (banen) wegnemen; in de verwachting dat mensen binnen een veilige, meer flexibele context actiever en ondernemender worden. Te vaak functioneren mensen met een uitkering als vrijwilliger binnen projecten, zonder duidelijk eigen profijt of reëel perspectief.

Waar uitkeringsgelden nu worden ingezet als individuele voorziening, ter overbrugging van een periode waarin iemand werkloos is; kun je dezelfde middelen ook zien en gebruiken als een investering. Daarnaast lopen er binnen het sociale domein, andere individuele en collectieve geldstromen naar (groepen) burgers, die wellicht ook aangewend kunnen worden als investering in De Plek, als sociale onderneming.

Perspectief, terugverdienmodel

Deelnemers worden voor een vaste periode (5 jaar) vrijgesteld van verplichtingen (regelvrije uitkering). Zodra zij inkomsten genereren zijn de eerste verdiensten (stel de eerste 250 euro) voor het eigen gewin -Mocht dat juridisch problemen geven, dan kunnen deze inkomsten op een eigen rekening worden geparkeerd en, naar eigen inzicht, later worden besteed aan de eigen ontwikkeling, het eigen geluk. De inkomsten die daarna komen (stel de volgende 250 euro komen ten goede aan de exploitatie en ontwikkeling van De Plek). De inkomsten bovenop dit bedrag

Collegedebrief - Start Innovatieve Sociale Zekerheid

worden in een Fonds gestort, waarmee toekomstige deelnemersplekken (gedeeltelijk) kunnen worden gefinancierd.

Een andere optie is alle deelnemers vanuit de De Plek een basisloon uit te betalen (zeg 1000 euro); deels gefinancierd vanuit bredere geldstromen uit het gemeentelijk sociaal domein. Mogelijk zijn er in dit model uitvoeringskosten en/of scholingskosten te besparen of maatschappelijke baten (en dus besparingen) te berekenen. Waarschijnlijk is dit juridisch lastiger te organiseren. We geven het toch graag mee voor de gedachtevorming.

Andere financieringsbronnen

De Plek, kan als OnderOpneming eigen inkomsten genereren door bv verhuur ruimte, werkplekken, een horecafunctie, het uitlenen expertise individuele deelnemers, ...

De Plek kan ook op zoek gaan naar een breder aanbod, buiten de eigen muren, vergelijk de activiteiten die wijkbedrijven en/of bewonerscoöperaties ontwikkelen: groenbeheer, beheer publieke ruimte, klussendiensten, taxidiensten, ...

Voor Startinvesteringen in gebouw en faciliteiten kan De Plek een beroep doen op fondsen, die zich richten op sociale ondernemingen.

Wat hebben we nodig?

- een plek, of aansluiting bij een bestaande plek
- commitment vanuit gemeente
- juridische en praktische ondersteuning vanuit gemeente
- participerende ontwerpers, procesbegeleiders, ondernemers, ...
- een startpunt

Frans Kerver
Nynke van der Hoek
Conny Eldering

Collegedebrief - Start Innovatieve Sociale Zekerheid

Bijlage 6

Een andere invulling van de gesprekken over schulden-een maatjesproject

aanjager: **Richard Brouwer**

Het idee gaat ervan uit dat veel mensen met schulden weg naar boven niet meer kunnen terugvinden. Uit gesprekken met mensen met schulden is gebleken dat zij in eerste plaats uit schaamte niet over hun problemen willen praten maar ook dat ze opzien tegen de brij van regels en formulieren. Omdat schulden vaak de weg blokkeren naar werk en betere sociale omstandigheden iets aan worden gedaan om het voor mensen makkelijker te maken hun schulden te reguleren/kwijtraken.

Ook de gezondheid van mensen schulden heeft te leiden. Het hebben van schulden brengt vaak stress, depressies en meer met zich mee. Dit houdt hoog ziekte verzuim en hoge ziektekosten wat weer leidt tot meer schulden bv. door hoge eigen bijdrage.

In het bovenste staan twee punten waar iets aan gedaan moet worden:

- over schulden open gesproken kunnen worden
- het moet gemakkelijker worden om hulp te vragen bij het regelen van de schulden.

Welke stappen moeten genomen worden?

- We moeten open cultuur creëren waar we met z'n allen bewust worden van het feit dat iedereen in een moeilijke financiële positie kan komen (werk kwijtraken, scheiden).
- De wirwar van regels moet worden ontward, organisaties meer samen gaan werken bij het oplossen van problemen.
- Alle belanghebbenden moeten dus met elkaar om tafel. Dit is goed voor zowel mensen met schulden als voor de Gemeente. Mensen zonder schulden kunnen makkelijk werken en hebben dus minder vaak/lang uitkering nodig.

Hoe willen het aanpakken:

Er moet veel samenwerking komen Sozawe, GKB en de afdeling voor bijzondere bijstand. Nu is het zo dat als iemand schulden heeft iets aan wil doen, hij binnen twee weken de papieren moet aanleveren de GKB. Als dit niet lukt wordt de hulpverlening door de GKB gestopt. Er wordt terugverwezen naar het MJD . Dit geeft vertraging in het oplossen van problemen. Schulden worden hoger en de motivatie van mensen zakt weg.

Het is opvallend hoe makkelijk mensen praten over hypotheek en hoe weinig over schulden. Een hypotheek is ten slotte ook een schuld. Het zou mooi zijn wanneer gemeente en burgers samen gaan werken aan de in eerste aanleg meest belangrijke vraag "hoe lossen we de schulden op" en pas daarna ook gezamenlijk gaan werken aan het voorkomen ervan. Nu is het vaak te belerend en voelt het snel als een aanval. Voor de meeste mensen met schulden moeten de schulden inzichtelijk worden gemaakt en verminderen. Daarna kunnen ze open staan voor oplossingen om schulden in de toekomst te voorkomen.

Collegedebrief - Start Innovatieve Sociale Zekerheid

Op dit moment zijn er bij het MJD al gesprekken in groepjes, waardoor mensen erachter komen dat ze niet alleen staan. Vanuit deze groepen kunnen mensen een "maatje" krijgen om te helpen bij het uitzoeken van papieren, bezoeken van instanties e.d. Ook het lezen en beantwoorden van brieven kan problemen geven. Veel instanties hebben een taalgebruik dat niet begrepen wordt door degenen aan wie de brief gericht is.

Ook leeft er onder de burgers nog veel onduidelijkheid over positieve initiatieven, zoals B.V. de stadspas, initiatieven voor armoedebestrijding. Hier moet mee bekendheid aan gegeven worden, dus is het zinvol om instanties regelmatig overleg te laten plegen.

Belangrijk is dat gemeente ook positieve signalen afgeeft die openheid en vertrouwen/hulp uitstralen, dit is essentie voor wederzijds vertrouwen

Er zou een groep mensen gevormd moeten worden (per wijk wellicht) die vragen kunnen beantwoorden en mensen met vragen kunnen helpen. (kunnen ook ervaringsdeskundigen zijn).

Te denken valt aan vragen over:

Huisvesting
Gemeente
Werk en Inkomen
Zorgkosten, tandartskosten
Aanvragen en gebruik Digi D

Een laatste punt, hoewel iets buiten het onderwerp, is het verhuren van voormalige huurwoningen die niet verkocht worden en leeg staan. Er zijn binnen de gemeente Groningen veel van deze huizen. En mensen die een woning nodig hebben kunnen er geen krijgen. Eventueel zou de gemeente de panden kunnen kopen en verhuren. Hierdoor zouden veel mensen met schulden geholpen kunnen worden, en dat levert iedereen iets op. Het gaat vooral om woningen die niet in het bezit zijn van coöperaties maar van stichtingen. Goed voorbeeld is de Vondelflat waar nu 30 woningen leegstaan. In overleg met de eigenaar (stichting) kan een win/win situatie ontstaan. Aan de vorm en invulling kunnen we werken. Het is nu niet onze prioriteit maar zeker het meenemen waard, zakelijk gezien.

Adviespunten:

1. Laat GKB heldere informatie geven, en laat ze ook tijd nemen om zaken op tafel te krijgen
2. Laat GKB, Sozawe en Bijzondere bijstand beter samenwerken om b.v. gegevens boven tafel te krijgen. (Inkomen, extra voorzieningen, schulden enz)
3. Maatjesproject opzetten vanuit MJD of Humanitas of anders.
4. Allerlei brieven bekijken op tekst, vooral ook voor mensen uit andere culturen.
5. MJD moet ook meer duidelijkheid geven aan medewerkers (betaald en vrijwillig) over wat voor mogelijkheden er zijn.
6. Maatjes zouden een vergoeding kunnen krijgen bovenop hun uitkering
7. Advies naar GKB (en andere hulpverleners) ga niet meteen vragen naar de schulden. Biedt iemand eerst een kop koffie aan en vraag hoe het met hem of haar gaat. Laat zien dat je de klant respecteert.
8. Alle partijen:
Bedenk eens hoe het mogelijk is om binnen 8 weken een huis te bouwen maar dat instanties binnen die periode geen postzegel op een brief kunnen plakken om informatie te versturen.

Ingekomen stukken - Nr. 15 Toelichting brief 'Start Innovatie Sociale Zekerheid' . . .

Geachte leden van de raadscommissie,

Vanuit de raad hebben mij vragen bereikt over de verwachtingen van het college over de discussie in de raadscommissie over de brief 'Start innovatie sociale zekerheid'. De vraag daarbij was ook hoe de discussies over de zes burgerinitiatieven, het experiment 'Bijstand op maat' en het veranderlab zich tot elkaar verhouden.

Bijstand op maat

In het debat op 14 oktober 2015 gaan wij graag opiniërend met u in gesprek over de inzet van het college bij de gesprekken die we voeren met staatssecretaris Klijnsma. Basis van die inzet is het experiment 'Bijstand op maat' dat uitgaat van een basis bijstandspakket met aanvullende pakketten gericht op doelgroepen. De inhoud van die pakketten zullen nader tot stand komen in overleg met de doelgroep en het Rijk. Zoals in de brief staat, is op dit moment niet zeker of wij ruimte van het Rijk krijgen. Als we daadwerkelijk over gaan tot het experimenteren, dan leggen wij u het experiment ter beoordeling voor. Wat u in deze vergadering te berde brengt nemen we mee in de gesprekken met Klijnsma. We kunnen pas een nadere uitwerking van het voorstel maken als we de kaders helder hebben en het hebben besproken met de doelgroep.

Burgerinitiatieven

We hebben u naast het experiment 'Bijstand op maat' geïnformeerd over de tussenstand van zes burgerinitiatieven binnen het veranderlab 'Innovatie sociale zekerheid', omdat het experiment van het college binnen het veranderlab tot stand is gekomen. Deze burgerinitiatieven blijven eigendom van het veranderlab en behelzen niet een voorstel aan het college of de raad op dit moment. Mochten uit initiatieven van het veranderlab verzoeken richting de gemeente worden gedaan over bijvoorbeeld beleidswijzigingen of de inzet van middelen, dan zullen we op dat moment een afweging maken of we op een dergelijk verzoek willen en kunnen ingaan. We zullen u dan per afzonderlijk geval informeren over het resultaat van die afweging, en u in voorkomende gevallen een raadsbesluit voorleggen. Over geen van de huidige zes initiatieven heeft het college een afweging gemaakt.

Met vriendelijke groet,

Mattias Gijsbertsen